

**Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çocuğu Olan
Ebeveynlerin Kurum Seçiminde Göz Önüne Aldığı
Etmenler ve Bu Etmenlerin Okul Öncesi Eğitim
Kurumları Tarafından Karşılanma Durumunun
İncelenmesi**

Ayşe Çelebi

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Okul Öncesi
Eğitim Yüksek Lisans Tezi olarak
sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Şubat 2018
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Doç. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Elif Yeşim Üstün
Temel Eğitim Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimi, tezin nitelik bakımından Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Osman Cankoy

2. Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek

3. Prof. Dr. Elif Yeşim Üstün

ÖZ

Bu araştırmada, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurum seçiminde göz önüne aldıkları etmenler ve bu etmenlerin okul öncesi eğitim kurumları tarafından karşılanma durumu incelenmiştir. Bu çalışmadaki genel amaç, ebeveynlerin göz önüne aldıkları etmenlerin neler olduğunu belirlemek ve kurumların bunları karşılama durumunu saptayarak, eğitimin daha nitelikli hale getirilebilmesi için ve okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması açısından neler yapılabileceğini belirlemektir.

Çalışmada, KKTC'nin beş ilçesindeki devlet okullarında, 345 anne ve 94 baba olmak üzere toplam 439 ebeveynin okul öncesi eğitim kurumlarının seçiminde etkili olan etmenler konusundaki görüşleri derlenerek yorumlanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından alan yazındaki çeşitli çalışmaların incelenmesi ile oluşturulan ve uzman görüşüne dayalı değerlendirme sonucunda uygulanan bir anket formu kullanılmıştır. Ayrıca, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla bir Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda, devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukları olan ebeveynlerin, okul öncesi eğitim kurumlarının seçiminde kurumun fiziksel yapı; yönetici, öğretmen ve yardımcı personel, program ve aile-okul işbirliği özelliklerine ilişkin göz önüne aldıkları unsurlarda, okul öncesi eğitimin temel mantığı açısından bazı eksiklikler bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca, ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarını; belirtilen özellikleri karşılayabilme açısından orta düzeyde değerlendirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Ebeveyn, Okul Seçimi, Okul Öncesi Eğitim Kurumları, Eğitimde Kalite.

ABSTRACT

In this research, the factors taken into account by parents while choosing their pre-school education institution and the acceptance situation of these factors by the pre-school education institutions have been analyzed. The general purpose of the study is to determine what those factors that the parents take into consideration are and what can be done in order to make the education more qualified and the pre-school education more widespread, by appointing the acceptance situation of the institutions.

In the study, the opinions of 345 mothers and 94 fathers (439 parents in total) from public schools of TRNC's five cities, regarding the factors affecting the pre-school education institution choice have been compiled and commented. As data collection tool a questionnaire form, which has been created by the researcher based on the analyses of various studies in the body of literature, is used in consequence of evaluation of expert opinion. Furthermore, a Personal Information Form is also used in order to specify the demographical characteristics of the participants.

As a result of the study, it is determined that there are some deficiencies between the main viewpoint of pre-school education and the factors affecting parents with children attending to public pre-school institutions by the process of choosing these institutions, such as physical structure of the institution, administrators, teachers and assisting personnel, program features and family-school cooperation. Furthermore, it is also observed that the parents have evaluated these pre-school education institutions where their children are attending moderately with regard to the institutions' ability of meeting these specified factors.

Keywords: Pre-School Education, Parent, School Choice, Pre-School Education
Institutions, Quality in Education.

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmamda yardımlarını esirgemeyen, bana yol gösteren değerli danıőman hocam, Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek'e, yüksek lisans sürecim boyunca benden ne olursa olsun desteklerini ve yardımlarını asla esirgemeyen hocalarıma, sıkıőık zamanlarımda yanımda olan ve bana yardımcı olup tezimi bitirmem için her türlü kolaylığı sağlayan okul müdürüm ve ğretmen arkadaşlarıma, bu araştırma için gnl olarak katılan tüm eğitim kurumları ve ebeveynlere, özellikle de beni ilerlemem ve geleceğe daha iyi őeyler bırakmam için daima destekleyen ve sevgisini eksik etmeyen canımdan değerli aileme ve arkadaşlarıma teőekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	vi
KISALTMALAR.....	xi
TABLO LİSTESİ.....	xii
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	3
1.3 Problem Cümlesi ve Alt Problemler.....	4
1.4 Araştırmanın Önemi.....	5
1.5 Sınırlılıklar.....	6
1.6 Varsayımlar.....	6
2 KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1 Okul Öncesi Dönem.....	7
2.2 Okul Öncesi Eğitim.....	8
2.2.1 KKTC’de Okul Öncesi Eğitim.....	9
2.3 Eğitimde Kalite.....	12
2.3.1 Okul Öncesi Eğitimde Kalite	13
2.4 Okul Öncesi Dönemde Eğitimin Kalitesini Etkileyen Etmenler	15
2.4.1 Okulun Fiziksel Yapısı	16
2.4.1.1 İç Mekan	17
2.4.1.2 Dış Mekan	19
2.4.1.3 Materyaller	21

2.4.1.4 Temizlik	22
2.4.1.5 Güvenlik.....	23
2.4.2 Yönetici Öğretmen ve Personel Yeterlilikleri	25
2.4.2.1 Yönetici Yeterlilikleri	25
2.4.2.2 Öğretmen Yeterlilikleri.....	28
2.4.2.3 Personel Yeterlilikleri.....	30
2.4.3 Öğrenme Öğretme Yaklaşımları.....	31
2.4.4 Ailelerle Etkileşim ve Aile Katılımı	33
2.5 Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması.....	36
2.5.1 Ailelerin Eğitim Kurumlarından Beklentilerinin Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılmasına Etkisi.....	37
2.6 Konu İle İlgili Yurt İçinde ve Dışında Yapılmış Araştırmalar.....	40
2.6.1 Yurt İçinde ve Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar.....	40
2.6.2 Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar.....	46
3 YÖNTEM	50
3.1 Araştırma Modeli.....	50
3.2 Evren / Örneklem.....	50
3.3 Veri Toplama Aracı.....	52
3.4 Kullanılan İstatistik Teknikleri.....	56
3.5 Araştırmada Uyulan Etik İlkeler.....	56
4 BULGULAR.....	58
4.1 Çalışmaya Katılan Ebeveynlerin Demografik Bilgileri.....	58
4.2 Ebeveynlerin Okul Tercihlerinde Göz Önüne Aldıkları Etmenlerin İncelenmesi.....	63

4.2.1 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okulun Fiziksel Yapı Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular.....	63
4.2.1.1 İç Mekana İlişkin Bulgular.....	63
4.2.1.2 Dış Mekana İlişkin Bulgular.....	65
4.2.1.3 Materyale İlişkin Bulgular.....	66
4.2.1.4 Güvenliğe İlişkin Bulgular.....	67
4.2.1.5 Temizlik ve Beslenmeye İlişkin Bulgular.....	68
4.2.1.6 Ulaşılabilirliğe İlişkin Bulgular.....	70
4.2.2 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Yönetici, Öğretmen ve Personel Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular.....	71
4.2.2.1 Yönetici Yeterliliğine İlişkin Bulgular.....	71
4.2.2.2 Öğretmen Yeterliliğine İlişkin Bulgular.....	72
4.2.2.3 Personel Yeterliliğine İlişkin Bulgular.....	74
4.2.3 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Öğrenme Öğretme Süreci İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlar İlişkin Bulgular.....	75
4.2.4 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okul Aile İşbirliği İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular.....	77
4.3 Ebeveynlerin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının; Fiziksel Yapı ve Donanım, Personel Yeterlikleri, Öğrenme Öğretme Süreci ve Okul-Aile İşbirliği Açısından Beklentilerini Karşılama Düzeyine İlişkin Değerlendirmeleri İle İlgili Bulgular.....	79
5 SONUÇ VE TARTIŞMA.....	82
5.1 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okulun Fiziksel Yapı Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar.....	83

5.2 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Yönetici, Öğretmen ve Personel Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar.....	87
5.3 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Öğrenme Öğretme Süreci İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar.....	90
5.4 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okul Aile İşbirliği İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar.....	92
5.5 Ebeveynlerin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının; Fiziksel Yapı ve Donanım, Personel Yeterlikleri, Öğrenme Öğretme Süreci ve Okul-Aile İşbirliği Açısından Beklentilerini Karşılama Düzeyine İlişkin Değerlendirmeleri İle İlgili Sonuçlar.....	94
6 ÖNERİLER.....	98
6.1 Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması ve Kalitesinin Yükseltilmesi İçin Yapılabilecekler.....	98
6.2 Bu Konu İle İlgili Araştırma Yapacak Araştırmacılara Öneriler.....	100
KAYNAKLAR.....	101
EKLER.....	116

KISALTMALAR

CE	Conformite European
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
METGE	Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi
NSPCC	Çocukları Şiddetten Koruma Ulusal Birliği
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TED	Türk Eğitim Derneği
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Resmi ve Özel Okulların Son 6 Yıldaki Okul, Öğrenci Ve Öğretmen Sayıları.....	12
Tablo 2: Çalışmaya Katılanların Bölgelere ve Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı	51
Tablo 3: Çalışmaya Katılanların Bölgelere ve Okul Türlerine Göre Dağılımı.....	52
Tablo 4: Ebeveynlerin Cinsiyetlerine ve Çocuğunun Devam Ettiği Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.....	59
Tablo 5: Ebeveynlerin Yaşlarına ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	60
Tablo 6: Ebeveynlerin Mesleklerine Göre Dağılımı.....	61
Tablo 7: Ebeveynlerin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı.....	62
Tablo 8: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Almış ve Almakta Olan Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı.....	62
Tablo 9: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı İç Mekanla İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	64
Tablo 10: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Dış Mekanla İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	65
Tablo 11: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Materyal İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	66
Tablo 12: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Güvenlik İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	68
Tablo 13: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Temizlik Ve Beslenme İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	69

Tablo 14: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Ulaşılabilirlik İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	70
Tablo 15: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Yönetici Yeterlilikleri İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	71
Tablo 16: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Öğretmen Yeterlilikleri İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	73
Tablo 17: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Personel Yeterlilikleri İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	74
Tablo 18: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Öğrenme Öğretme Sürecine İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	76
Tablo 19: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Okul Aile İşbirliği İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.....	78
Tablo 20: Katılımcıların Çocuklarının Devam Ettiği Okulun Genel Özelliklerinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerinin (Değerlendirmelerinin) Dağılımı.....	80

Bölüm 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler ve araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmiştir

1.1 Problem Durumu

Okul öncesi gelişim, çocukların hayatının erken dönemlerinde yer alan fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini kapsar. Tüm çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal potansiyellerini en üst düzeyde geliştirmelerinin sağlanması ve gelişim haklarının korunması temel amaçtır.

Bu dönem yaşamın ilk basamaklarındaki bireyleri kapsar. Bu dönemde çocuklar içinde yaşadıkları çevreyi seçip oluşturamadıkları için çevre-davranış ilişkilerinde yetişkinlere bağlı durumdadırlar (Karaküçük, 2008).

Oktay (2000)'a göre çocukların bu dönemdeki ihtiyaçlarını karşılayabilmek artık günümüzdeki bilimsel ve teknolojik imkanlarla sadece ailenin başarabileceği bir durum olmaktan çıkmıştır. Evde ailenin sağlayamadığı eğitimi vermek ve düzenli bir program sonucunda başarı sağlamak için ailenin dışında eğitimcilerin de katkısı gerekmektedir. Bu nedenle bu kurumlar, ailelere eğitim konusunda destek sağlayıp, yol gösteren ve ailelerin sorumluluklarını azaltan temel kuruluşlar olması aileler için önemli bir işlevi yerine getirecektir (akt. Kıldan, 2010).

Okul öncesi eğitim, çocukların doğumdan ilkokulun başlangıcına kadar yaşlarını kapsayan ve bireysel özellikleri ile gelişim düzeylerine uygun olan bir eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral, 1997). Okul öncesi eğitim, 1800'li yıllardan

itibaren anaokullarının oluşturulması ile ortaya çıkmış ve yüzyıllardır eğitimcilerin özellikle ilgilendikleri bir konu olmuştur. Geçtiğimiz yıllarda Dünya’da büyük ilerlemeler kaydederek toplum için öncelikli ilgili alanlardan birisi olmuştur (Güneysu, 2005).

Okul öncesi eğitim Dünya’daki eğitim sistemleri içinde ilk basamağı oluşturmaktadır. Çocuğun bu dönemde ihtiyaçlarının karşılanarak kişiliğin temelini atılması, eğitim sürecine uyum sağlamasını sağlayacaktır. Okul öncesi eğitim programları çocuğun yaş ve gelişim düzeyi, yaşadığı çevrenin özellikleri, çocuğun ve toplumun ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlanmalıdır. Uzman kişilerin hazırlayacağı eğitim programları çocuk için başarılı bir ilerleme sağlayacaktır (Bilir, 1993; Kandır, 1999; Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2000; Yeşilyaprak, 2000; Genç, 2001).

Okul öncesi eğitim çocukların bir sonraki aşama olan İlkokula geçiş için hazır olmalarını sağlamalıdır. Bu yüzden okul öncesi eğitim kurumları her açıdan çocukları okula hazırlayacak şekilde olmalıdır (Tunçeli ve Akman, 2014).

Okul öncesi eğitime gerekli önem verilerek çocukların toplum özellikleri gereği özgürce kendini ifade edebilen, araştırmacı, öz denetime sahip, kültürel değerlere sahip çıkan kişiler olması sağlanabilir (Demirel, 1989).

İyi okul öncesi eğitimin en önemli bileşeni ailedir. Kandır’a (2005) göre, okul öncesi eğitim kurumları ne kadar mükemmel durumda olursa olsun, aileler tarafında verilen davranış pekiştirilmedikçe çocukta değişime ulaşması beklenemez. Aile desteğinin olmadığı okul öncesi eğitim ile beklenen kalitenin sağlanması zordur. Aynı zamanda araştırmalar, okul aile işbirliğinin önemli olduğunu vurgulamaktadır (Altınkaynak ve Yanıklar, 2014).

Yapılan çalışma sonucunda, devlete bağı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukları olan ebeveynlerin, okul öncesi eğitim kurumlarının seçiminde kurumun fiziksel yapı özellikleri; yönetici, öğretmen ve yardımcı personele ilişkin özellikler, eğitim uygulamaları ve aile-okul işbirliğine yönelik uygulamalara ilişkin göz önüne aldıkları unsurlar belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışma kapsamında ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarının belirtilen bu öğeler açısından ebeveynlerin beklentilerini ne ölçüde karşılayabildiği ile ilgili görüşleri saptanmış ve elde edilen sonuçlar araştırmanın niteliğine uygun biçimde öneriler ile birlikte açıklanmaya çalışılmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Okul öncesi eğitimin gerek kalitesinin sağlanmasında gerekse yaygınlaşmasında ailelerin okul öncesi eğitime ilişkin bakış açıları, bilgileri, beklentileri ve iyi bir okul öncesi kuruma ilişkin algıları büyük önem taşımaktadır. Ailelerin çocuklarının eğitiminde aktif rol alabilmelerinin ilk basamağını oluşturan okul öncesi dönemde, anne-babaların kaliteli bir eğitim kurumundan ne anladıkları ve kurum seçiminde hangi ölçütleri dikkate aldıklarının anlaşılması ilk basamağı oluşturmaktadır. Alan yazında ilgili çalışmalar incelendiğinde, anne-babaların okul öncesi eğitim kurumları seçerken birçok etmeni göz önünde bulundurdıkları belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynlerin göz önünde bulundurdıkları etmenlerin okul öncesi eğitimin kalitesini etkilediği de belirlenmiştir.

Bu araştırmada, anne ve babaların okul öncesi kurum seçiminde göz önüne aldıkları etmenlerin hangi ölçüt ve beklentilere göre değişim gösterdiğini belirlemek ve çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarının bu ölçüt ve beklentileri ne ölçüde karşıladığına ilişkin değerlendirmelerinin saptanması ve bu değerlerin hangi yollar ile giderilebileceğinin çözüme ulaştırılması amaçlanmıştır.

KKTC'nin farklı bölgelerindeki okul öncesi eğitim kurumlarına ilişkin ebeveynlerce yapılacak bu değerlendirmeler yoluyla, kurumsal etkenlere bağlı olarak çocukların yaşadığı fırsat eşitsizliğinin kaynaklarının da belirlenebileceği düşünülmektedir.

1.3 Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan çocukların ebeveynlerinin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı etmenler ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi eğitim kurumlarının bu etmenleri karşılama durumu nelerdir?

ALT PROBLEMLER:

1. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde okulun fiziksel yapı ve donanımına ilişkin olarak (iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme, ulaşılabilirlik) göz önüne aldığı etmenler nelerdir?
2. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde yönetici, öğretmen ve personel özelliklerine ilişkin olarak göz önüne aldığı etmenler nelerdir?
3. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak göz önüne aldığı etmenler nelerdir?
4. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde okul-aile işbirliğine ilişkin olarak göz önüne aldığı etmenler nelerdir?
5. Ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarının; fiziksel yapı ve donanım, personel yeterlikleri, öğrenme-öğretme süreci ve okul-aile işbirliği açısından beklentilerini karşılama düzeyine ilişkin değerlendirmeleri nedir?

1.4 Araştırmanın önemi

Okul öncesi eğitim, temel eğitim içerisinde verilen eğitimin en önemli basamağını oluşturmaktadır. Bu eğitim gelecek tüm eğitimler için temel taşı niteliğinde olduğu için çocuğun gelişimi ve ilerlemesi arasında büyük bir öneme sahiptir.

Okul öncesi eğitimi etkileyen en önemli unsurlardan biri verilen eğitimin kalitesidir. Bir eğitim ne kadar kaliteli olursa o ülkenin eğitim sistemi de o kadar fazla iyi olacaktır. Bu araştırma da bu nedenle okul öncesi eğitimin kalitesinin yüksek olması gerekmektedir.

Bu araştırma hem eğitim kalitesini hem de KKTC’de eğitim veren okulların ailelerin önemli buldukları özelliklerin ortaya konulabilmesi için ve bu doğrultuda gerekli planlama ve düzenlemelerin yapılmasına destek olabilecek veriler sağlaması açısından önemlidir.

Bu araştırma ile aynı zamanda mevcut eğitim vermekte olan kurumların ailelerin gözündeki durumunu ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. KKTC’de okul öncesi eğitim kurumlarının niteliklerinin ebeveynlerin görüş ve beklentileri açısından değerlendirilmesi ile ilgili ilk çalışma özelliği taşıyan bu araştırmanın gelecekte hem okul öncesi eğitim uygulamaları hem de alan yazında benzer çalışmalar için öncü olacağı düşünülmektedir.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırma Mart 2016 –Ocak 2018 tarihleri arasında KKTC'nin beş ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında bulunan anasınıfları ve devlete ait anaokullarında yapılmıştır. Araştırma sonuçları;

1. 2016- 2017 eğitim öğretim yılında eğitime devam eden okullarla,
2. Ailelerin anket sorularına verdikleri yanıtlarla,
3. Gerçekleştirilen literatür taramasından alınan bilgilerle sınırlıdır.

1.6 Varsayımlar

Bu çalışmada;

- Ebeveynlerin uygulanan anket formunda yer alan sorulara içtenlikle ve doğru bir şekilde cevap verdikleri,
- Ebeveynlerin okul öncesi eğitim konusunda ve kurumların yapısı ile ilgili yeterli bilgiye sahip oldukları,
- Geliştirilen ölçme aracının ebeveynlerin okul öncesi kurumlardan beklentilerini yansıtıcı nitelikte olduğu varsayım olarak kabul edilmiştir.

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Okul Öncesi Dönem

Okul öncesi, çocuğun ileriki hayatı için temellerin atıldığı ve dünyanın uyumlu bir parçası olmayı öğrendiği dönemdir. Bundan dolayı çocukların; değişen şartlara uyum sağlayan, kendini ifade edebilen, düşünen ve yaratan kişiler olarak yetiştirilmesi önemlidir. Bu kişilikteki çocukların yetişmesinde en önemli şeylerden bir ide okul öncesi eğitimidir (Tunçeli ve Akman, 2014).

UNICEF tarafından yayınlanan yayında, okul öncesi dönem gelişiminin çocukların yaşamlarının ilk sekiz yılını içine alan zaman dilimi olduğu ve çocukların gelişimi için yapılan tüm politika ve programları kapsadığı ifade edilmiştir (UNICEF, 2001).

Çocuklar okul öncesi döneminde tüm yaşantılarını adeta birbiri üzerine koyarak biriktirir, bunlar arasında ilişki kurmayı başarır. Bunun başarılabilmesi, bir yandan olgunlaşmaya bir yandan da verilecek eğitime bağlıdır. Burada yetişkinin vereceği destek çok önemlidir (Oktay, 2003).

Çocuklarda gelişim ve öğrenme arasında paralellik vardır ve gelişim en iyi öğrenmekle gerçekleşmektedir. Öğrenme ile gelişimin sağlanabilmesi için de çocukların araştırma yaparak öğrenmelerini sağlamaktır. Öğrenme becerilerinin gelişimi, bilginin yapı taşlarını oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde çocukların öğrenme becerilerinin gelişimi üzerinde durulması, onların farklı deneyimler kazanmalarını da sağlayacaktır (Charlesworth ve Radeloff, 1991; Jackman, 2005).

Kağıtçıbaşı'na göre (1991) okul öncesi çağda çocuğun gelişimi için onu destekleyen ve uyarıp eğitim veren bir çevre oldukça önemlidir. Yetersiz çevre koşullarında büyüyen çocuklar bulunması gerektiği gelişim düzeyine çıkamayabilirler ve bu nedenle de yaşıtlarından geri kalabilirler. Erwin ve Letchford'da (2003), çocuğun okul öncesi dönemdeki kazandığı becerilerin ileriki yıllarda öğrenim hayatı üzerinde etkileri olduğunu belirtmişlerdir.

Okul öncesi dönem, çocuğun gelişimindeki en kritik yıllardır. Yapılan araştırmalar, çocukların bu dönemde kazandıkları davranışların yetişkinlik dönemini biçimlendirdiğini göstermiştir. Bundan dolayı okul öncesi dönemde verilen eğitim, çocuğun yetişkinlik yaşamını da etkilemektedir (Oktay, 2003).

2.2 Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi dönemdeki çocuklarının gelişimlerini sağlayacak sistemli, ve planlı tüm eğitimsel etkinliklere “okul öncesi eğitim” denmektedir. Okul öncesi eğitim; çocuğun yaşamı, büyümesi, gelişimi ve bakımı ile ilgili olarak yapılan şeylerin tamamı olarak tanımlanmaktadır (Ural ve Ramazan, 2007).

Okul öncesi eğitiminin amacı; çocuğun gelişimini sağlayarak uyumlu bir hayat sürmesi için gereken temeli oluşturmaktır. Bu şekilde çocuk, doğuştan getirdiği özelliklerini geliştirip kendini gerçekleştirebilir (Bilir, 1993).

Okul öncesi eğitimin bir diğer amacı, çocuğa temel kavramları kazandırarak onların kendini ifade etmesine ve öz denetimlerini kazanmasına yardımcı olmak, ayrıca bağımsız hareket eden ve başkalarının haklarına saygı duyan kişiler olarak yetiştirmektir. Okul öncesi eğitim bu amaçla birlikte çocukların ilkokuldaki başarısına da etki etmektedir (Yıldız, 1998 akt. Kesicioğlu,2013).

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuğun ihtiyaçlarının yanı sıra ebeveynlerin beklentilerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Ailelerin katılmadığı bir eğitim programı ile istenilen hedeflere ulaşmak mümkün olmamaktadır. Bundan dolayı eğitim programlarına ailelerin katılımının sağlanması gerekmektedir (Ulutaş Avcu, 2016).

2.2.1 KKTC’de Okul Öncesi Eğitim

Osmanlı Devleti, eğitim konusunda vakıflar tarafından idare edilen bir uygulama yapmıştır. Kıbrıs için de Osmanlı dönemi boyunca aynı politikalar uygulanmıştır ve bu nedenle de eğitim hizmetleri devlet işlerinden bağımsız şekilde vakıflarca yürütülmüştür (Haşim, 1986).

Osmanlılar fethettikleri her bölgede sosyal yaşantının şekillenmesinde ve eğitim kurumlarının oluşturulması ve yönetilmesinde, İslam’ı temel almışlardır. Kıbrıs adasında yer alan İslam dini ve kültürü ile var olan vakıfların girişimleriyle, Osmanlılardaki en popüler ve düzenli örgün eğitim kurumları Kıbrıs adasında da eğitim kurumları olarak kurulmuştur (Atalay, 2003).

Osmanlılardaki eğitim felsefesinin temeli; çocukları şerden uzak tutmak ve hayır işlerine yönlendirmektir. Sıbyan mekteplerinin genel amacı da okuma yazma öğretilmesi, İslam dinine ait kuralların öğretilmesi ve Kuranı Kerim'in ezberletilmesiydi (Memioğlu, 2003).

Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile Kıbrıs adasında kurulan sıbyan mekteplerinin yanında, iptidai mektepleri, rüştiye ve medreseler de eğitim sisteminde yerlerini almıştır. Kıbrıs’ın Osmanlılar tarafından fethedilmesinden sonra açılan ilk eğitim kurumu Lefkoşa'daki Ayasofya Sıbyan Mektebi olmuştur (Atalay, 2003).

1877 yılında İngiltere döneminde birçok alanda değişiklikler yapmıştı. Bunlardan en önemlisi ise eğitim alanında yapılan yeniliklerdir. İngilizler ilk

uygulama olarak Kıbrıs'ta bir Eğitim Müdürlüğü (1880) kurmuşlardır. Bu müdürlüğe bağlı olarak ise Kıbrıslı Türkler için ve Kıbrıslı Rumlar için birer Eğitim Encümenliği kurulmuştur. Lefkoşa'da kurulan Türk Maarif Encümeni, adadaki Türk okullarının idaresinden, personel atamasından, maaşların belirlenmesinden ve yapılan yardımların dağıtılmasından sorumluydu (Behçet, 1969).

1935 Maarif Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte faaliyetlerini sürdüren sıbyan mekteplerinin yerlerine ilkokullar açılmış ve mevcut binalar farklı amaçlar için kullanılmıştır. Yine bu kanunla birlikte ilkokullardaki eğitim süresi 6 yıla çıkarılmıştır. 1935 Maarif Kanununun her iki toplum için diğer bir olumsuz yanı ise Türk ve Rumlara da İngilizlere ait eğitimin verilmiş olmaya başlanmasıdır (Bağışkan, 2014).

15 Kasım 1983 tarihinde kurulan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile eğitim alanında büyük girişimler başlatılmış ve çağdaş uygarlıklar seviyesinde eğitim ve öğretim vermeye başlanmıştır (Karakütük, 1992).

KKTC eğitim sistemi “Temel Eğitim”, “Orta Eğitim” ve “Yüksek Öğretim” olmak üzere üç ana dönemden oluşmaktadır:

- Temel eğitim, Oyun sınıfı (4-5 yaş) ve Ana Sınıfını (5-6 Yaş) içeren okul öncesi dönem, 1. sınıftan 5. sınıfa kadar (6-11 yaş) olan kısmı içeren ilkokul dönemi ve 6. sınıftan 9. Sınıfa kadar (11-15 yaş) olan kısmı içeren ortaokul döneminden oluşmaktadır.
- Orta eğitim; 10. Sınıftan başlayarak 12. ya da 13. sınıfa kadar süren dönemden oluşmaktadır. Bu dönem kurumlarda yer alan eğitim programlarına bağlı olarak 3 veya 4 yıl sürelidir.
- Yükseköğrenim; Orta eğitim sonrasında yer alan yükseköğrenimi kapsamaktadır (KKTCMEB, 2011).

Okul öncesi eğitim; bir veya iki yıl süreli olup, ilköğretim yaşına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim, okul öncesi çağıdaki nüfusun tümünü kapsayarak ve programa bağlı olarak yaygınlaştırılır (KKTCMEB, 2017).

Okul öncesi eğitim kurumları ilkokullara bağlı anasınıfları halinde açılabileceği gibi, ayrı anaokulları olarak da kurulabilirler. Okul öncesi eğitim kurumlarına, o yılın 31 Aralık gününden önce dört veya beş yaşını tamamlayan çocuklar alınır (KKTCMEB, 2011).

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

- Çocukların beden, zihin ve duygu yönlerinden gelişmesini, iyi alışkanlıklar ve yararlı beceriler kazanmasını sağlamak;
- Çocukları her yönden ilköğretime hazırlamak;
- Elverişsiz çevre ve aile koşullarından gelen çocuklara, uygun bir yetişme ortamı yaratmak;
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Yukarıda tanımlanan okul öncesi eğitimin genel amaçları doğrultusunda hazırlanmış olan Okul Öncesi Eğitim Programının amacı;

- 3-6 yaş çocuğunun gelişimini bütüncül olarak destekleyen,
- Öğrenmeye karşı meraklı, sorgulayıcı ve eleştirel düşünen, yeni ve alışılmadık durumlarla baş edebilen- problem çözme becerisine sahip,
- Kendini ifade edebilen ve Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya,
- Fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı bir yaşam sürdürmeye,
- Etkili iletişim becerilerini kazanmaya,
- İçinde yaşadığı doğal, sosyal ve tarihsel çevreye karşı duyarlılık göstermeye,
- Kendisi ve çevresi ile ilgili sorumluluklarının bilincinde olmaya,

- İnsan ilişkilerinde adil ve ayrımcılıktan uzak yaklaşımlara,
- Yaşadığı kültüre ilişkin değerlere yönelik farkındalık geliştirmiş öğrenciler yetiştirmektir (KKTCMEB,2016).

KKTC Okul öncesi eğitim programı, esnek ve sarmal yapıda; proje tabanlı, yaparak yaşayarak, oyun temelli, işbirlikçi ve çocuktan çocuğa (akran) öğrenme vb. çeşitli yaklaşımları içinde barındıran eklettik bir eğitim programı olma özelliği taşımaktadır (KKTCMEB, 2016).

Tablo 1: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Resmi Ve Özel Okulların Son 6 Yıldaki Okul, Öğrenci Ve Öğretmen Sayıları. (KKTC İstatistik Yıllığı, 2017)

Eğitim Yılı	Resmi Okullar			Özel Okullar		
	Okul	Öğrenci	Öğretmen	Okul	Öğrenci	Öğretmen
2011/12	82	4290	230	62	1996	243
2012/13	83	4297	259	69	2203	251
2013/14	83	4137	242	70	2379	266
2014/15	86	4021	249	76	2739	282
2015/16	84	3969	251	77	2777	293
2016/17	84	3859	268	84	3188	280

2.3 Eğitimde Kalite

Eğitimde kalite genellikle bir kurumun görev ya da çalışma programını yerine getirebilme kabiliyetine ya da yerine getirebilmesine bağlıdır. Kaliteli bir eğitim, sistemli bir şekilde eğitim sistemin değerlendirilmesi ve yenilenmesi yoluyla sürekli bir iyileştirme sürecini gerekli kılmaktadır (De jager ve Nieuwenhuis, 2005).

Eğitim sisteminin öğelerinden olan öğretim programı, okul, öğretmen, ebeveyn ve öğrenenlerin rolü ve görevi çağdaş eğitim sistemlerinde durağan değildir. Çağımızın yarattığı koşullarda sürekli değişim gösteren bu öğeler arasında bulunan uyum ve etkileşim, eğitim sisteminin kalitesi üzerinde de büyük bir etkiye sahip olmaktadır (Kıldan, 2010).

Eğitimde kaliteyi etkileyen unsurlar şu şekilde belirtilmiştir (Varinli ve Uzay, 1997; Quality Assurance Agency,1999);

- Öğrencilerin, öğretim elemanlarının, fiziki ortamın ve teknik donanımın kalitesi,
- Sosyal-kültürel ve akademik faaliyetlerin yeterliliği,
- Yönetim anlayışı,
- Eğitim programı ve öğrenme kaynakları,
- Öğretme, öğrenme ve değerlendirme,
- Öğrenci gelişimi ve başarısı,
- Öğrenci destek ve rehberlik hizmetleri,

Görüldüğü gibi eğitimde kalite farklı unsurlardan etkilenererek bir araya gelmektedir. Okul öncesi eğitimde kalite aşığıdaki başlıkta açıklanacaktır.

2.3.1 Okul Öncesi Eğitimde Kalite:

İlk yıllarda verilen eğitim, çocukların gelişimlerinde uzun süreli etkilere yol açtığından dolayı okul öncesi eğitimin niteliği ve kalitesinin üzerinde özellikle durulması gerekmektedir (Bekman, 1997). Kaliteyi getirecek sağlam prensiplerin ortaya konularak uygulanması kalite konusunda doğru sonuca ulaşılabilmesini sağlayacaktır (Ball, 1994).

Okul öncesi eğitim sürecinin kalitesinin tanımlanmasında ve değerlendirilmesinde, çocuğun öğrenme sürecine, öğretmenlerin çocuklarla kurduğu etkileşim ve çocuklara yaklaşımlarına, öğretmenlerin farkındalıklarına ve çalışma yöntemlerine odaklanılmaktadır (Sheridan, 2001).

Kaliteli bir okul öncesi eğitim; kendine güvenen, çevresine karşı duyarlı, sorumluluklarının bilincinde, özgür, yaratıcı ve kendini gerçekleştirmiş başarmış nesiller yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu amaçlara ulaşmayı sağlayacak eğitim programı; çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre ayarlanmış eğitim ortamını, belirenmiş bir eğitim felsefesine sahip öğretmenleri, bu durumu destekleyen yönetici ve diğer çalışanları, çok yönlü amaçları olan eğitim malzeme ve materyalleri ile ailelerin etkin katılımını içermelidir (Ulcay, 1993).

Okul öncesi kurumlar; çocuğa zengin bir öğrenme deneyimi kazandırmanın yanında aileye de deneyimlerini paylaşabileceği; hataları konusunda destek alabileceği eğitimsel bir ortam sunabilmektedirler (Yeşilyurt, 2011). Katz'e (2003) göre kaliteye yönelik kriterlerden biride aile perspektifidir. Ailelerin okul öncesi eğitime etkin katılımı ve kurumların aileyle kurduğu olumlu düzeydeki ilişki kurumun kalitesini arttırıcı niteliktedir.

Ailelerin yanında, okul öncesi eğitimi ile ilgili olan diğer tüm insanların yüksek kalite standartlarına sahip bir okul öncesi eğitim kurumu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması bu eğitimin çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini arttıracaktır. Bu durum da okul öncesi eğitimin tüm çocuklara ulaşımını sağlayacak ve okul öncesi eğitimin gelişimini daha hızlı bir şekilde etkileyecektir (Solak,2007)

2.4 Okul Öncesi Dönemde Eğitimin Kalitesini Etkileyen Etmenler

Bireylerin kültüre ve topluma uyum sağlamasını ve gelişimini oluşturan en temel yaşların olduğu zorunlu eğitim çağı çok büyük önem taşımaktadır. Devletin kendi vatandaşları için belirlediği amaç ve hedefleri ile eğitim kurumlarının amaç ve hedefleri doğrudan ilişkilidir ve her ikisi arasında tutarlılık bulunması toplumla devletin uyumu açısından önemlidir. Bu tutarlılık sadece okul içerisinde uygulanmakta olan eğitim öğretimin içeriği ile değil, okulun ortamı ve yönetim koşulları ile yakından ilgili olmaktadır. Zorunlu eğitim çağının amaçlarına uygun gerçekleştirilmesi ve okulların bireylere temel vatandaşlık özelliklerini kazandırarak toplumsal yaşama hazırlamasının amaçlara uygun olarak gerçekleştiriliyor olması; okulun tüm sakinlerinin ve çevrede yer alan tüm paydaşların bu süreçlere etkin katılımıyla sağlanabilir (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim kurumların verimli bir hizmet verebilmesi bu kurumlarda eğitim vermekte olan eğitimcilerin özellikleriyle de ilgilidir. Aynı zamanda okulların fiziki durumu, materyal bakımından zenginliği ve uyarıcıların varlığı da kaliteyi oldukça etkilemektedir. Kurumlarda uygulanan yönetim, okul aile işbirliği ve öğretmen-çocuk ilişkileri çağdaş eğitim anlayışı kapsamında sayılmaktadır. program akışı içinde çocukların kişisel ihtiyaçlarına ve aniden ortaya çıkabilecek durumlara göre esnekliğe sahip olması da eğitimsel değerler arasında görülmektedir. Aynı zamanda her öğrencinin bireysel ele alınması dikkate alınmalı ve öğrencilerin özel eğitim ihtiyaçlarının belirlenmelidir. Ailenin çevresi ve sosyo-ekonomik koşulları ne durumda olursa olsun çocuğun kendi akranları ile uygu ve kaliteli bir ortamda ve uzman kişilerce ilerili dönemlerde alacağı eğitime hazırlanması çocuklar açısından daha olumlu sonuç vermektedir (Sevinç,2006).

Aşağıda okul öncesi eğitim kurumlarında kaliteli eğitim ile ilgili göstergeler alt başlıklar halinde daha detaylı biçimde tartışılacaktır.

2.4.1 Okulun Fiziksel Yapısı

Okul öncesi dönem çocuğunun eğitimini sağlayan kurumların, çocukların sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde gelişimlerini destekleyen, toplumsal ve kültürel açıdan çocukları yönlendiren, onlarda sosyal duyarlılığın oluşmasını sağlayan, uzman eğitimci kadrosuna sahip, temel işlevi eğitim olan kuruluşlar olması gerekmektedir (Ömeroğlu, 2000; Poyraz ve Dere, 2003).

Toplumsal ve kültürel özelliklerin eğitiminin verildiği okulların, mekânsal ve fiziksel çevrelerinin çocukların eğitim yaşantı ve amaçlarına uygunluğunun tartışılması halen güncel olarak devam etmekte ve çocukların gelişimi açısından önem taşımaktadır (Karaküçük, 2007).

Cohen, Manion ve Morrison'a (2010) göre, iyi tasarlanmış eğitim ortamları çocukların diğer eğitim paydaşları ile arasındaki ilişkiyi etkileyerek, çocuklar açısından yaşanılır bir çevre oluşturmaktadır. Kaliteli eğitimin temeli olarak bilinen eğitim ortamları, eğitime katkı sağlayabilir ya da engelleyebilir. Bu nedenle eğitimin kalitesi açısından Eğitim ortamlarının özenilerek tasarlanması ve öğretmenlerin program amaçlarına uygun düzenlemeler yapması önemlidir.

Eğitim-öğretim sürecinin içinde yer aldığı bu ortamlar eğitimin kalitesini de etkileyen personel, fiziksel mekân, donanım, materyal gibi öğelerden oluşmaktadır. Bu yapının önemli boyutu fiziksel ortam yani eğitim öğretim alanları için ayrılan alanların özellikleridir (Karaküçük, 2008).

Çocukların öğrenme ile ilgili tutum ve motivasyonlarında öğrenme ortamları da etkin olmaktadır. Çocukların öğrenme faaliyetlerine etkin katılımlarının güçlendirilmesi öğrenci merkezli eğitimde esas alınmaktadır. Öğrenme ortamında yer

alan mesajların öğrenen kişiye iletilmesinde kullanılan yöntem ve materyaller ne kadar zengin ise (görsel işitsel, vb.) öğrenme de o kadar etkili ve kalıcı olacaktır (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim binasının, hizmet verdiği çevrenin odak noktasında yer almasının, yaşam yerlerine yakın olmasının ve yürüyerek, arabayla ya da toplu taşıma araçları ile kolayca ulaşılabilecek bir yerde bulunmasının yanı sıra, binanın ana caddelerden de uzak olması gerekir (AÖF, 2012).

Okul öncesi eğitim binası için uygun bir yerin diğer özellikleri ise binanın zararlı ve tehlikeli endüstri ve kirli alanlardan uzak, doğa açısından ise zengin olan bir mekânda olmasıdır. Ayrıca, binanın yerine karar verirken dikkat edilmesi gereken diğer öge de, konum planı adı altında yer alan açık hava oyun alanları, ana caddenin uzağına park etme imkânı, servis araçları için uygun yer, imar planına göre uygun olan bir arazi ve depreme dayanıklılık gibi özelliklerdir (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim kurumunun yerleşim alanı, hizmet vereceği çocuk sayısına göre değişebilmektedir. (Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003). Olds'a (2001) göre, tüm okul binasında çocuk başına en az 10m² yer düşmesi gerekmektedir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının bulunduğu alanların ve mekânsal planlamalarının ihtiyaçlara göre seçilip düzenlenmesi önemlidir. Seçilen zeminin rutubetsiz ve toprak kaymasının bulunmayacağı yerler olmasına, aynı zamanda bu kurumların ana trafikten uzak ve aileler ile servisin ulaşımında ve güzergahında sorun yaşatmayacak konumların seçilmesine dikkat edilmelidir. (Durmuş, 2006).

2.4.1.1 İç Mekân

Okul öncesi eğitim kurumlarında verilecek eğitsel etkinlik mekanlarının düzenlenmesi yapılırken eğitim faaliyetlerini etkileyecek ısı, ışık, mobilya vb. malzemelerin, alanların etkileşimini engellemeyecek şekilde bir bütünlük içinde

düzenlenmesi gerekmektedir (Bika, 1996). Bu alanlarının düzenlenmesinde özellik kapılar, pencereler, duvarlar, elektrik prizleri, kablolar gibi değişmez özelliklere ve materyaller ve mobilyalar gibi değiştirilebilen özelliklere de dikkat edilmelidir (Estes, 2004).

Okul öncesi eğitim kurumlarının iç mekanları, çocukların ilgileri ve yaş grupları da dikkate alınarak, neşeli, aydınlık, havalandırma sistemi olan, tertipli ve sıcak şekilde düzenlenmelidir. Ayrıca iç mekanlar işlevsel materyaller ile donatılmalıdır. İç mekanlar, kullanılan eğitim alanlarına göre tanımlanarak, kolay ulaşılabilir şekilde düzenlenmelidir. Yer ve duvarlarda su bazlı boyalar ve yanmaz dayanıklı malzemeler kullanılmalı, zemin kaplaması çocukların güvenliğini sağlayacak kolay temizlenen ve hijyenik ürünlerle yapılmalıdır (Karaküçük, 2008).

Okul öncesi eğitim kurumlarında yapı özelliklerini, diğer yapılarda bulunduğu gibi, bazı öğeler belirler Bunlar (AÖF,2012):

- **Pencereler:** Eğitsel faaliyetlerin yürütüldüğü mekanların pencereleri, hava ve ışık alımını sağlayan, ısı kaybına yol açmayan nitelikte ve çocukların kolayca açamayacağı güvenlikte olmalıdırlar.
- **Koridorlar:** Hava ve ışık alımının kolay olduğu, düz ve basamak bulunmayan, çocukların rahatça yürüyebileceği genişlikte olmalıdırlar.
- **Kapılar:** Eğitim mekanları arası geçişi sağlayan kapılar, çocukların rahatça geçebileceği boyutta olmalı, çocukların açabileceği, dışa açılan kapılar şeklinde olmalıdır.
- **Ses Yalıtımı:** Eğitim mekanları, gürültü kaynaklarından uzakta, ses yalıtımı sağlanmış bir şekilde olmalıdır. Taban döşemelerinin de gürültüyü engelleyecek yalıtıma sahip olması gerekmektedir. Sınıflardaki yalıtım gürültüyü engelleyecek ve işitilebilirliği sağlayacak şekilde olmalıdır.

- **Isıtma Sistemi:** Eğitim kurumlarında kullanılacak ısıtma sisteminde tüm alanları eşit ısıtacak ve çabuk etki eden bir sistem kullanılmalıdır.
- **Islak Alanlar:** Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan tuvalet ve lavabo gibi sürekli su kullanımının olduğu alanlar çocukların güvenli kullanabileceği şekilde düzenlenerek, çocukların gelişimine, hijyen kurallarına uygun hale getirilmeli, zemin kaymayan malzemeler ile döşenmelidir.
- **Zemin:** Eğitim kurumlarında zemin, alanların kullanım amaçları doğrultusunda kolay temizlenen, çocukların güvenli yürüyebilmesinin sağlandığı dayanıklı bir malzeme ile kaplanmalıdır.
- **Tavan:** Tavan yüksekliği eğitim ortamlarının akustiğini bozmayacak şekilde, çok da alçak olmamak üzere 3 ile 3,5 metre arasında olmalıdır.

2.4.1.2 Dış Mekân

Okul öncesi eğitimde dış mekanlar iç mekanlarda verilen eğitimin devamlılığını sağlar. Bu mekanlar eğitim sürecini kolaylaştırarak çocukların öğrendiklerini pekiştirmelerini sağlar. Bu nedenle bu alanlar çocukların gelişimine uygun olmalıdır. (Şener, 2001).

Dış mekanlar içinde en önemli alan bahçedir. Hem çocukların güvenli olması hem de gelişimine uygun olması için bahçenin etrafının duvar ya da çitler ile çevrili olması ve bahçe içerisinde açık hava tiyatrosu, küçük evler, bitki bahçeleri, hayvan besleme yerleri, havuz, depo gibi alanların bulunması ve oluşturulması (Poyraz ve Dere, 2003)

Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan bahçeler, büyüklüklerine ya da işlevlerine bakılmaksızın dış mekan olarak tanımlanır. Her bir bahçe koşulları nasıl olursa olsun toplumun sağlığının göstergesidir. Herhangi bir nitelik ve işleve sahip

olmayan bahçeler, topluma olumsuz mesaj verirken, nitelikli bir bahçe ise topluma canlılık katmaktadır (Menino, 2000).

Yapılan bir çok araştırma, dış mekan olmadan sadece iç mekanlarda eğitim gören çocukların gelişimlerinin olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Bu nedenle NSPCC gibi kuruluşlar, çocukların güvenli dış mekan alanlarını kullanması için yerel yönetimlere çağrıda bulunmaktadır (Simonon, 2000).

Tüm oyun alanları için dikkat edilmesi gereken özellikler şunlardır (Öztan, 2002):

- Sesiz ve aktif oyunların oynandığı alanlar birbirinden ayrı planlanmalıdır. Ayrıca bu alanlar hem bireysel hem de grupla oynamaya imkân verecek şekilde düzenlenmelidir.
- Oyun alanlarının hem kendi içinde hem de çevresinde geçişler için uygun yollar yapılarak belli bölgelere yığılma engellenmelidir.
- Bahçe oyunları için gerekli araçları ve malzemeleri koymak için bahçede uygun bir mekânda dolap, sandık vb. bulunmalıdır.
- Tüm oyun alanlarında gerekli güvenlik önlemlerinin alınmış olması gerekmektedir. (Çocukların tırmanamayacağı yükseklikte çevre duvarı ve otomatik kapı kilidi, oyun araçları ile ilgili güvenlik vb.)
- Tüm oyun alanları yetişkinler tarafından gözlemlenebilir bir şekilde düzenlenmelidir.
- Oyun alanlarında zaman zaman değişiklik yapılarak çocuklarda oluşabilecek monotonluk giderilmelidir. Araçların yerini değiştirme, yeni araçlar ekleme, vb. Sürekli aynı ortamda oynamak zorunda kalan çocuklar farklı oyun ortamları yaratmak isteyerek zararlı bir takım davranışlarda bulunabilirler.

- Oyun alanına yakın, çocukların oyun sırasında kullanabilecekleri tuvalet ve lavabolar ve bulunmalıdır.
- Çocukların hem güneşli hem de yağmurlu günlerde oynayabileceği şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.
- Engelli çocuklar için gerekli düzenlemeler yapılmış olmalıdır.

2.4.1.3 Materyaller

Çocukların ihtiyaçları, becerilerinin desteklenmesi, katılım ve aktivite; çocukların eğitim gördüğü mekanların ortam ve materyallerinin tasarım ve düzenlenmesinde esas alınmalıdır. Ayrıca materyaller çocuğa çok yönlü olarak sunulmalıdır (TCMEB, 2015).

Materyaller geliştirilip kullanılırken, çocukların gelişimi ve öğrenimi için hem çok amaçlı olmalı hem de bireysel farklılıklara uyum sağlamalıdır. Bu nedenle materyaller, ilgi çekici, her çocuk için yeterli miktarda, kullanım amacına bağlı yeterli öğrenme olanağı sunan bir yapıda olmalıdır. Bu yüzden de çocukların ihtiyaçlarına göre belirlenen kazanımları gerçekleştirmede materyallerin hazırlanıp geliştirilmesi gerekmektedir. (AÖF, 2012).

Okul öncesi eğitimde yer alan programlar, materyallerin hazır alınmasından çok kurumlarda üretilebilen, hedeflenen kazanımı çevreye uyarlayabilen şekilde olması önerilmektedir. Aynı zamanda çocukların katılımını sağlandığı materyal üretimi süreci de onların gelişimine ve yaratıcılığına dolayısı ile öğrendiklerini kalıcı hale getirmeye yardımcı olacaktır.(TCMEB, 2015).

Okul öncesi eğitim kurumunda kullanılan materyaller (AÖF,2012; TCMEB,2015);

- Sınıf içerisinde erişime ve kullanıma açık olmalıdır.
- Tüm çocukların yararlanıp kullanabileceği türden olmalıdır.

- Çocukların bireysel özelliklerine uygun olmalı ve çocukların yararlanma düzeyleri öğretmen tarafından gözlenip her bir çocuğun en üst düzeyde fayda sağlamasına destek verilmelidir.
- Çocuk sayısına uygun olmalıdır.
- Sürekli kullanıldığı göz önünde bulundurularak sağlam ve dayanıklı malzemedен yapılmış olmasına dikkat edilmelidir.
- Çocuk sağlığını tehdit eden zararlı maddelerden yapılmamış olmasına özen gösterilmelidir.
- Üzerinde gerekli kontrollerden geçirildiğini gösteren Conformance European (CE) işaretinin olmasına özen gösterilmelidir.
- Sık sık gözden geçirilmeli, kırık, sivri uçlar, keskin kenarlar ve boyaları dökülmüş materyallerin çocuk oyun alanlarından kaldırılması gerekmektedir.
- Üzerinde yazan güvenlik önlemlerine uygun önlemler alınmalıdır.
- Çocukların farklı kültürlerden ve farklı aile ortamlarından geldikleri göz önünde bulundurularak bir düzenleme yapılmalıdır. Çocuklara hazırlanan eğitim ortamlarında farklı aile, çevre ve kültür özelliklerini tanıtan materyallere yer verilmelidir.

2.4.1.4 Temizlik

Okul öncesi eğitim kurumlarındaki temizlik, çocuğun ileriki yaşamında kazanacağı öz bakım becerilerini etkiler. Bu nedenle kurumların temizliği okulda eğitim gören çocukların sağlığını önemli derecede etkiler. Okullarda yer alan tüm mekanların temizlik açısından bir bütün olarak ele alınırken tuvaletlerin temizliğine daha fazla önem vermek gerekir. Ayrıca, okuldaki temizlik hizmetlerinin iyi bir şekilde organize edilerek, kurumların personel, fiziksel donanım gibi kaynakların iyi kullanılmasına dikkat edilmesi gerekir (TCMEB,2015).

Okullarda yapılan temizliğin hijyen kuralları çerçevesinde, sağlık sorunlarına yol açmayacak şekilde yapılması gerekmektedir. Temizlik için her okulda bir su deposunun bulunması ve düzenli olarak bakımının yapılması sağlıklı bir temizliğin olmasını sağlayacaktır. Ayrıca temizlikte kullanılan malzemelerin çocuklarda alerjiye yol açmayacak şekilde olmasına özellikle dikkat edilmelidir (AÖF,2012).

Aynı zamanda okulda çocuklara sağlanan ve çocuklar tarafından tüketilen gıdaların da sağlıklı olması önemlidir. Bu alanda çalışan kişilerin sağlık açısından kontrolden geçirilmesi ve hijyen açısından eğitim alıp gereken malzemeleri kullanması sağlanmalıdır. Ayrıca kullanılan malzemelerin steril olmasına ve bu malzemelerin daha çok kullanılıp atılabilen cinsin olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca bu gıdaları hazırlayan personelin beslenme konusunda bilgi sahibi olması ve okuldaki çocukları tanıyıp ihtiyaçlarına göre gıdalar verebilmesi bu hizmet için temel koşullar olmalıdır (TCMEB,2015).

2.4.1.5 Güvenlik

Okul güvenliği, okulun içerisinde yer alan tüm paydaşların evlerinden ayrıldıktan sonra ulaşım, okulda ve yakın çevrede geçen zaman ve eve geri dönüş kadar olan tüm aşamaları içermektedir (AÖF,2012).

Okul öncesi eğitim kurumlarında hem dış çevre hem de iç güvenlik dikkate alınması gereken konulardandır. Okul çevresinden gelebilecek her türlü olumsuz durum karşısında gerekli güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır. Okulu, dış çevreden ayıran tampon bölgeler bulunmalıdır. Bölgesel özelliklere göre okulun dış çevresinde beton duvar, ağaç sıraları ve çitler buralarda kullanılabilir. Bütün bunlar yapılırken estetik özelliklere de dikkat edilmelidir (Hendricks, 2006).

Okul binasının yeri, hem çocukların hem de ebeveynler ile servis araçlarının kolay ulaşabilecekleri bir noktada olmalıdır. Genel anlamda okul arsaları ana yollardan uzakta, çevresinde tehlike ve tehdit yaratacak mezarlık, tesisler, zemin yapıları olmayan açık bir çevrede ve gürültüden uzakta olması gerekmektedir (Karaküçük, 2008).

Bu kapsamda okulun çevresinde bulunan çeşitli risk kaynaklarına (Trafik, tütün alkol satışı yapılan yerler, metruk binalar, tehlike oluşturabilecek çöp, yüksek akım hattı, gürültü, baz istasyonu vb) karşı yasal ve resmi prosedürler ile gerekli girişimler yapılmalıdır (AÖF,2012);

Güvenlik açısından dikkat çeken ve çocukların güvenli bir okul ortamında olması için özellikle giriş çıkış zamanlarına, teneffüsteki yoğunluğa sahip olan kantin, bahçe ve tuvalet kullanımına özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu yerlerde genellikle kalabalıktan, mekanların yeterli olmayışından ve çocukların davranışlarından dolayı riskler ortaya çıkmaktadır (TCMEB,2015).

Okul öncesi eğitim Kurumları'nın iç güvenliği için alınması gereken önlemler şunlardır (Hendricks, 2006):

- Bina'nın olası bir deprem sırasında en az zarar görebilecek şekilde yapıya sahip olmasına dikkat edilmelidir.
- Elektrik tesisatı ile ilgili gerekli önlemler alınmış olmalıdır.
- Yangın ve su baskınları ile ilgili gerekli önlemler alınmış olmalıdır.
- Merdiven korkulukları, çocukların hızlı ve keskin kesişme noktaları, koşma alanlarındaki engelleyici faktörler (pencere açılımı, eğimler vb.) irdelenmelidir.

- Giriş ve çıkışlardaki basmaklar ve rampalar hem yetişkinler için hem de çocuklar için sağlam yapılmış olmalıdır. Koridorlar iyi aydınlatılmış ve acil çıkışlarda karmaşaya meydan vermeyecek şekilde düzenlenmiş olmalıdır.
- Pencere ve kapı kilitleri çocukların ulaşamayacağı yerde olmalıdır.
- Yer döşemeleri çocukların kaymasına meydan vermeyecek bir şekilde döşeme malzemesi ile kaplanmış olmalıdır
- Duvarlar üzerindeki elektrik anahtarları çocukların ulaşamayacağı yükseklikte olmalıdır.–Panolar kolayca hareket edebilecek, devrilecek şekilde olmamalıdır.
- Mobilyalarda sivri köşeler ve kenarlar bulunmamalı, bağlantı yerleri sağlam olmalı, çatlak yüzeyler mutlaka tamir edilmelidir. Raflar, dolaplar vb. mobilyalar düşmeyecek şekilde sabitlenmelidir. Oyuncaklar için de zararlı olabilecek boya, keskin köşe ve kenar vb. özelliklere, çok küçük parçalar içermemesine dikkat edilmelidir.
- Etkinliklerde kullanılan boyalar içinde zehirli madde olmadığından emin olunmalı, ilaçlar, temizlik maddeleri vb. materyaller çocukların ulaşamayacağı ve kapalı dolaplarda bulundurulmalıdır.

2.4.2 Yönetici, Öğretmen ve Personel Yeterlilikleri

Bu bölümde sırası ile Yönetici, öğretmen ve personel özellik ve yetkilerinden bahsedilecektir.

2.4.2.1 Yönetici Yeterlilikleri

Yönetici, okul öncesi eğitim kurumlarının düzenli bir şekilde çalışmasından sorumludur. Bilgi ve deneyimi ile kurumun sistemli bir şekilde çalışmasını sağlar.

(METGE, 2002)

Eğitim sistemlerinin başarığı, o eğitim sistemini işleten yöneticilere bağlıdır (Gözütok, 1991). Eğitim yöneticisinin en önemli temel görevi öğretimi yönetmektir. Bu nedenle daha bir öğretim elde edilebilmesi için daha iyi bir yönetim ile mümkün olabilmektedir (Glasser,1992)

Okul yöneticilerinin rol, görev ve yöneticilerden beklenenler gelişen çağ ile birlikte daha da karmaşıklaşmaktadır. Hızla değişen bir çağda ve ortamda nesilleri başarıya ulaştırabilmek için yöneticilerin okulu ve toplumu anlamaları ve bu başarının sağlanabilmesi için de kendilerini sürekli geliştirmeleri gerekmektedir (Bartell ve Birch, 1995).

Okul yöneticisinin başarılı bir yönetsel davranışa bulunması, bu önemli görevini etkinlikle gerçekleştirmesini sağlayacaktır (Kaya, 1996). Bir okulda yönetimlerin değerlendirilmesinde de belirlenen amaçların gerçekleşme düzeyine bakılmaktadır. Eğitim yöneticisi, gerekli yeterliliklere sahip değilse, eğitim örgütünü etkili işletebilmesi, geliştirebilmesi ve yenileştirebilmesi mümkün değildir (Başaran, 2004).

Okullarda yapılacak olan eğitim ve öğretim faaliyetleri ile eylemleri başlatıp, sürdürmek ve devam ettirmek okul yöneticisinin sorumluluğunda olan bir görevdir. Okul yöneticileri; öğretmenleri güdüleyerek, örgütsel amaçta birleştirip, kendilerini okula adamalarını sağlamalarını ve en önemlisi de eğitim-öğretim sürecini geliştirme aşamasında da etkilerini kullanmaları gerekmektedir. Ayrıca bunları sağlarken de, öğretmenler üzerinde değişik etkileme yollarına ilişkin davranışları göstermeleri gerekmektedir. Bu yüzden yöneticilerin; etkilemenin önemini, etkileme yollarını ve bu yollara ilişkin davranışları bilerek okullarında uygulamalarını zorunlu hale getirmektedir. Bunun için de aslında yöneticilerin bu alanda yeterliğe sahip olmaları gerekmektedir (Aslan ve Yıldırım, 2004).

KKTC Öğretmenler Yasası'nda (2017) yer alan Yönetici, Müdür Muavini ve sorumlu öğretmenlerin görev ve sorumlulukları şunlardır;

- Görevli buldukları okulun yönetim işlerini yürütmek ve resmi evrak, istatistik, kayıt ve defterlerin tutulmasını ve korunmasını sağlamak;
- Yönetici olduğu okulda görev yapan öğretmenlerin ve diğer personelin yapacağı görev ve işlerin yürütülmesini sağlamak ve onlar hakkında sicil düzenlemek;
- Eğitim ve öğretim etkinlikleri ile diğer okul etkinliklerini düzenlemek ve ders programlarının uygulanmasını sağlamak;
- Öğretmenlere, okutacakları sınıf veya dersleri belirlemek ve yürütecekleri okul etkinliklerini göstermek;
- Görev yaptığı okulda uygulanan beslenme programının usulüne göre uygulanmasını sağlamak; gıda maddelerini korumak, bu amaçla gerekli kayıt ve defterleri tutmak; öğrenci velileri ile eşgüdüm içinde yemeklerin hazırlanmasını sağlamak ve uygulamayı denetlemek;
- Görevini aksatan ve görevine gelmeyen öğretmenlerle diğer okul personelinin durumlarını izlemek ve bağlı oldukları daireye (müdürlüğe) bildirmek;
- Eğitim, öğretim ve yönetim işleri ile ilgili değerlendirmelerde bulunmak, görüş ve önerilerini de içeren raporlar hazırlamak;
- Okul ile öğrenci velileri arasında gerekli ilişkiyi kurmak, okul aile birliğinin çalışmalarına yardımcı olmak;
- Görevli bulunduğu yerleşim yerinde ortaokul bulunmadığı takdirde, köy kadın kursunun yönetim işlerini de yürütmek;
- Görevli bulunduğu okulun her türlü bina, tesis ve demirbaşını korumak ve korunmasını sağlamak.

2.4.2.2 Öğretmen Yeterlilikleri

Toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler ve eğitimdeki yeni yaklaşımlar, öğretmenlerin geleneksel rollerin değişmesine neden olmuştur. Öğretmenlik mesleğinin, sürekli beklentileri değişen dinamik bir özelliği vardır. Toplumda yer alan mevcut dönüşümler okulları da etkilemekte ve bu dönüşüm sayesinde kişilerin neyi nasıl öğrendikleri değişmektedir. Öğrenciler yeni teknolojiler ile bilgiye kolayca erişmekte ve bunun sonucunda da okulun ve öğretmenin bilinen işlevinin de yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır (World Bank, 2005 akt. TED, 2009).

Öğretmenin, yetkili kurullar tarafından geliştirilen yeni eğitim politika ve programlarının uygulanması ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir yeri vardır. Bu nedenle de öğretmenlerin istenilen ve eğitim programı çerçevesinde belirlenen yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir (Kök, Çiftçi ve Ayık, 2011). Ayrıca okul öncesi eğitim hizmetlerinin gerçekleştirilmesi ve fiziki okul öncesi eğitim hizmetlerinden beklenenlerin sağlanması öğretmenlerin okul öncesi eğitim programları konusunda yeterli olmalarına bağlıdır (Yaşar, 2002)

Okul öncesi öğretmenliği insan üzerinde uzun süre çalışmayı gerektirdiğinden dolayı yaşanacak olan kontrol edilemeyen pek çok değişenin varlığında, bu görevi yapacak olan kişilerin teknik bilgi ve beceriler ile birlikte, kendi iç kaynaklarına başvurarak, geçmiş yaşantılarından destek alarak ve bunları okul içinde de meslek arkadaşları ile paylaşarak destek alması gerekmektedir (Şahin, 2005).

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görevleri şunlardır (KKTC Öğretmenler Yasası, 2017) :

- Öğretmeni bulunduğu okulda eğitim ve öğretim işlerini, Müdürün, Müdür Muavininin veya Sorumlu Öğretmenin gözetim ve denetiminde, yürürlükteki yasa, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak yerine getirmek;
- Eğitim ve öğretim işleri ile ilgili olarak Bakanlıkça verilecek yönetim işlerini yapmak;
- Okul öncesi eğitim etkinlikleri için psikomotor, ruhsal, zihin ve dil gelişimini sağlamak; iyi alışkanlıklar kazanmaları için çaba göstermek;
- Okul öncesi çocukların her yönden (bedensel, duygusal, sosyal, psikomotor, ruhsal, zihin ve dil) gelişimini sağlamak; iyi alışkanlıklar kazanmaları için çaba göstermek;
- Okul, sınıf aktivitelerini, sınıf çalışmalarını, grup çalışmalarını planlamak ve uygulamak;
- Çocukları izlemek ve öğrenci gelişimi ile ilgili kayıt tutmak;
- Özel ihtiyaçları olan ve eğitimle ilgili ek etkinliklere ihtiyaç duyan çocukların eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapılmasını sağlamak;
- Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi için önlemler almak;
- Görevlendirildiği takdirde, bulunduğu yerleşim yerinde devamlılık göstermeyecek nitelikte yaygın eğitim etkinliklerini yürütmek;
- Halkın sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasıyla ilgili olarak Bakanlık aracılığıyla Bakanlar Kurulunca yürürlükteki yasalara uygun olarak verilecek görevleri yerine getirmek
- Eğitim ve öğretim etkinlikleri ile ilgili olarak Bakanlıkça verilecek diğer işleri yapmak.

2.4.2.3 Personel Yeterlilikleri

Okul Öncesi eğitim kurumlarında personel olarak; öğretmen yardımcıları, sağlık personeli (doktor, hemşire, Psikolog vb.), sosyal hizmetler görevlisi ve memurlar (Sekreter, Depo ve ambar memuru, muhasebeci, hizmetli, bulaşıkçı, aşçı vb.) yer almaktadır (METGE, 2002).

Okullarda verilen eğitimin, yeterli düzeyde kaliteli olması için belirlenen personelden yeterli sayıda bulunması gerekir. Aynı zamanda bu personelin gerekli niteliğinin ve çocuk gelişimi alanında yeterliliğinin olması gerekir. Ayrıca okulların özelliklerine göre yeterli sayıda destek hizmet personeli de olmalıdır (TCMEB,2015).

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen yardımcıları; materyallerinin hazırlanmasında öğretmene veya idareye yardımcı olan, çocukların her yönden sağlıklı kişilik gelişimleri için gereken desteği sağlayan, planlanmış ve başlatılmış okul ve sınıf aktivitelerinin sürdürülmesi için öğretmene yardımcı olan, çocukların bireysel ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılayan, öğretmen tarafından istenen şekilde çocukların izleyen ve öğrenci performansları ile ilgili kayıt tutma çalışmalarına yardımcı olan, çocukların okul alanı içerisinde kaza ve tehlikelerden korunmasını ve güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlayan, ilaç almak durumunda olan çocukların ilaç alışlarının sağlayan, özel ihtiyaçları olan ve ekstra aktivitelere ihtiyaç duyan çocukların eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksatılmaması için öğretmene destek olan, İlk yardım gerektiren durumlarda öğretmene gereken bilgiyi veren ve acil ilk yardım tedbirleri almada öğretmene yardımcı olan kişilerdir (KKTC Öğretmenler Yasası, 2017).

Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan sağlık personelleri çocukların periyodik sağlık kontrollerinin yapılmasını ve kayıtların tutulmasını, kurum personellerinin sağlık kontrollerinin yapılmasını, salgın ve bulaşıcı hastalıklarla karşılaşmamak için gerekli önlemlerin alınması için yönetici ve öğretmen ile iş birliği yapılmasını sağlayan kişilerdir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan psikologlar çocukların psikolojik açıdan sağlıklı gelişebilmeleri için gerekli önlemlerin alınmasını, gereken testlerin yapılmasını ve kayıtların tutulmasını, ruh sağlığı ve çocuk ruh sağlığı konularında ailelere ve kurumdaki personellere bilgi verilmesini ve ruh sağlığı bozuk çocuklarla ilgili çalışmalar yapılmasını sağlayan kişilerdir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan aşçılar; yemek listesine göre kendine teslim edilen besinlerin sağlık koşullarına uygun hazırlayıp sunulmasını, kurumda yapılan yemeklerden numunelik alınıp saklanmasını ve mutfak malzemelerinin temiz olmasını sağlayan kişilerdir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan teknisyenler kurumun kaloriferler, tesisat ve elektronik, varsa marangozluk gibi işleriyle ilgilenirler. Hizmetliler kurumun temizliğinden ve basit onarımlarından sorumlu kişilerdir. Memurlar ise kurum ve milli eğitim yazışmalarını yapan, evrakları dosyalayan kişilerdir.

2.4.3 Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları

Sınıf uygulamalarının temel aktörleri çocuklar ve öğretmenlerdir. Çağdaş eğitim anlayışının açıkladığı yöntemler, bu iki temel aktörün de sınıftaki rollerinde değişime uğramasına neden olmuştur (KKTCMEB, 2016).

Çağımız eğitimcileri çocuklara genelleme penceresinden bakamamaktadırlar. Aynı yaşta, kardeş olsa bile her çocuk, farklı özelliklerinden dolayı bireysel programlara ihtiyaçlarının olduğu ve programların bireyselleşmesi gerektiği bilimsel

bir olgudur. Eğitimde bireysel farklılıklar konusundaki bulgular, 20. yüzyıldan itibaren günümüze kadar gelişen eğitsel yaklaşımlara ve yöntemlere yol açmışlardır (AÖF, 2012).

Bir eğitim programının temel öğeleri olan hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutları temele alınan eğitim felsefesi çerçevesinde biçimlendirilir. Her ülkenin kendine ait çevresel koşulları çerçevesinde eğitim felsefesi belirlenmekte ve programları oluşmaktadır. Çağdaş okul öncesi eğitim programları, oyun temelli, çocuğu merkeze alan, çağdaş eğitim standartlarına uygun bir şekilde eğitim vermekte olan okullarda, alanında yetkin ve uzman öğretmenlerle ve aile ile toplumla işbirliği içerisinde uygulanması gerekmektedir(KKTCMEB, 2016).

Bu nedenle, 3 - 6 yaş çocuğunun ihtiyaçları ve bireysel farklılıkları göz önüne alınarak, yaşına uygun olan bilgi, beceri tutum ve davranış geliştirilmesi beklenmektedir (AÖF, 2012).

Öğrenciyi merkeze alan öğrenme ortamlarında öğrenci, aktif katılımcı olarak yer almakta ve öğretmeni rehber rolünde kullanarak öğrenmeyi öğrenme sürecini gerçekleştirmektedir. Burada öğretmenin rolü, öğrenme – öğretme ortamını düzenleyerek, etkinliklerde öğrencilere rehberlik yapmaktır (KKTCMEB, 2016).

Öğrenme sürecini izleme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme sürecinin kritik bir parçasıdır. Öğrenci merkezli eğitimde, değerlendirmenin temel amacı, öğrencileri öğrenmeye yöneltmektir. Çocuk değerlendirme sürecinin aktif bir öznesi durumundadır. Böylece, öğrenci çalışma sürecine, süreçte geçirdiği aşamalara, öğrenmelerinin nasıl gerçekleştiğine, güçlü ve zayıf yanlarına, eksikliklerini nasıl gidereceğine odaklanmakta ve öğrenmelerinin sorumluluğunu almaktadır.

Günümüzde program uygulamalarında farklı eğitim yaklaşımları uygulanmakta ve bu sayede eğitim programlarının çocukların ihtiyaçları ve çevresel

faktörlerine göre düzenlemeler yapılmaktadır. Bu farklı uygulamalar arasında; High-scope, Reggio Emilia, Montesorri, Waldorf yaklaşımları en güncel ve en yaygın kullanılan yaklaşımlar olarak gösterilebilir. Tüm bu yaklaşımların temel amacı, çocukların yaşamın en kritik döneminde bütüncül gelişimlerini sağlayıcı, bireysel farklılıklara duyarlı öğrenme- öğretim ortamları içinde gelişimlerini tamamlamalarını desteklemektir.

2.4.4 Ailelerle Etkileşim ve Aile Katılımı

Aile, bütün insan topluluklarındaki en küçük yapı olmakla birlikte, insanın en köklü ve temel isteklerini karşılayan evrensel ve sosyal bir kurumdur (Şahan, 2011).

Çocuklar kendilerine yabancı olan bir dünyaya yaşamlarını sürdürebilecekleri bilgi ve beceriden yoksun olarak gelmekte ve bu durumda da ailelerine bilgi ve becerileri edinme konusunda bağımlı olmaktadır. Bu durum da ilk günden itibaren aileye çocuğun yaşamını şekillendirme gücüne sahip olma şansı vermektedir. Bu süreçte ebeveynin çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgi eksikliğinin bulunması ya da bilgiyi aktaramaması çocukta olumsuz davranışların yer etmesine neden olmaktadır (Tezel Şahin ve Özbey,2007).

Ailenin eğitim anlayışı ve okuldan beklentileri çocuğun gelişimine yansımaktadır. Okul öncesi eğitim, çocuğun gelecekteki kişisel özelliklerinin, ilişkilerindeki davranışlarının ve yaratıcılığının gelişmesinde yararlı olacaktır (Çetinsoylu, 1998).

Çocukları, yaşamları boyunca en çok etkileyen kişiler aileleridir. Okul; bilgi sahibi, ilgili bir aile, çocuğun öğrenmesinde ve gelişmesinde tutarlı olması konusunda ailelere destek veren en temel kurumdur. Bu nedenle de ailelerin okul ile etkileşimleri çok önemli olmaktadır. Etkili ve başarılı olan okullar hem buldukları çevrenin özelliklerini dikkate alarak hem de velilerle olan ilişkilerini iyi organize

ederek bunu başarmışlardır. Bu nedenle de veliler okullar için en önemli paydaşlardır.

Sınıftaki çocukları, ailelerle iletişim kurarak tanıyan ve anlayan öğretmenler de çocukların davranışlarına etkili bir şekilde rehberlik ederek eğitim programını daha başarılı uygularlar. Öğretmenler aileleri ve çocukları tanımak için okul başlamadan, ailelerden bilgi formları ile bilgi toplamalı; sınıfta çocukları gözlemeli; çocukları dinlemeli; dönem içinde telefonla ailelere çeşitli aralıklarda ulaşmalı; ev ziyaretleri yapmalı; okulda ailelerle bireysel toplantılar yapmalı ve gönüllü aileleri sınıfa davet etmelidir. Bu çalışmalar, çocukların sosyal ve duygusal becerileri kazanmalarını sağlamada da önemli bir yere sahiptir (Gartrell, 2004; Keyser, 2006).

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim ile ilgili anlayışları öğretmenlerin deneyimlerini planlarken değerli olmaktadır. Aynı şekilde öğretmenler çocuklarının ebeveynlerinden farklı bir ortamda tanıyarak, anne ve babalarının çocuklarını daha iyi tanımalarında yardımcı olurlar. Ayrıca eğitimciler ebeveynleri program ve çocukların gelişimi konusunda bilgilendirmekle sorumludurlar. Bu sorumluluk öğrencilerin yıl içinde izlenerek geri bildirim şeklinde verilmesi gibi ebeveynlerin sınıfta çocuklarına eğitim faaliyetlerinde yardım etmesi şeklinde de olabilir (MEB, 2015).

Öğretmenler ailelerle iletişiminde olumlu mesajlar verse de öğretmenler beklentileri dışında iletişim biçimleri olan ailelerle de karşılaşacaklardır. Bu durum, sadece farklı ülkelerden insanların bir arada bulunduğu yerler için değil aynı ülkenin farklı bölgelerinden insanlar için de geçerlidir. Öğretmen, karşısındaki ailelerin her zaman kendi yetiştiği ortamdan farklı bir ortamdan gelebileceğini göz önünde

bulundurmalıdır. Ailenin iletişim becerilerini çocuklar da model alırlar ve ilişkilerinde kullanırlar.

Çocuğun ev yaşamı ile okul arasında bağlantı olması, çocuğun yaşamındaki sorunların ve değişikliklerin okul tarafından fark edilmesini sağlayabilir ve böylece doğru şekilde ele alınmasını sağlar. Aynı zamanda ev, okul ve sınıf arasındaki bağlantı da verilen eğitimin daha nitelikli olmasını sağlar. Öğretmenlerin çocuğu daha iyi anlayıp değerlendirmesi ile öğrenme-öğretme yöntemlerini çocuğun gereksinimlerine göre ayarlayabilmelerini sağlayacaktır. Okul ile iş birliği halinde olan aileler dolayısı ile çocuklarının eğitim süreçlerinde daha etkili bir rol alabilecekler ve bu nedenle de ailenin güçlenmesi sağlanarak çocuğu desteklemeleri de mümkün olacaktır (TCMEB,2015).

Okul öncesi dönemde ona çeşitli alışkanlıklar kazandırmada temel kurum olan aile içinde çocuk, gelecekteki yaşantısında kullanabileceği ve ileriki yaşantısına yön verecek olan deneyimleri kazanırken, okul öncesi eğitim kurumlarında da bu deneyimleri pekiştirme şansı bulur. Aile katılımı, eğitim programlarının önemli parçasını oluşturmakta ve bu kurumlarda verilen eğitimin devamlılığının sağlanabilmesi için planlı olarak yapılması sağlanmalıdır (Oktay ve Unutkan, 2003).

Ayrıca ebeveynlerin öğrenme sürecine aktif katılımları; hızla değişmekte olan dünyada çocuklarının gelişimleri konusunda bilgilenmelerini sağlamak ve çocuklarının sağlıklı bir kişilik geliştirmesine katkıda bulunmaktadır. Bu sayede kurumlar çocuğun sosyalleşerek ilköğretime hazır bulunuşluluklarını sağlamalarını ve ebeveynlerin çocuklarının gelişimi konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlayacaktır (Altınkaynak ve Yanıklar, 2014).

2.5 Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması

Çocukluk yıllarında kazanılan davranışlar ileriki yıllarda bireyin kişilik yapısını, alışkanlıklarını, inanç ve değer yargılarını biçimlendirmektedir. (Oktay, Zembat ve Unutkan, 2007). Okul öncesi eğitim, çocukların gelişimsel alanlarda ve öz bakıma becerilerinde daha üst seviyeye ulaşmalarını sağlamaktadır. Yapılan bilimsel araştırmalar ve çağdaş eğitime yönelik uygulamalar sonucunda çocuğun öğrenmesinin en yoğun olduğu okul öncesi eğitim döneminin; çocukların ileri yaşlardaki öğrenme yetenekleri ve akademik başarıları üzerinde önemli etkilere sahip olduğu gözlenmiştir (TCMEB, 2016).

Anaokulları veya anasınıflarında yapılmakta olan okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları sayesinde, ilköğretim birinci sınıfa başlayan çocuklar tarafından okuma-yazmanın daha hızlı öğrenildiğini öğretmenler de gözlemlemektedir. Ayrıca, okul öncesi eğitimi almış olan çocukların, ilköğretime geçerken çok fazla okula alışma sorunu yaşamadıkları da gözlenmiştir. Ayrıca iyi tasarlanan okul öncesi eğitim ile, çocukların hayatında değişik fırsatlar yaratılmasını ve okullaşma oranının yükselmesini de sağlayacaktır. Bu nedenlerden dolayı çocukların okul öncesi eğitime katılmaları gerekmekte ve bu durum da okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasının büyük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir (TCMEB,2011).

KKTC V. Milli Eğitim Şurasında (2013) okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılabilmesi için alınan kararlardan bazıları şunlardır;

- 48-72 aylar arasındaki dönemin yasal zorunlu eğitim kapsamına alınarak, 36 aydan itibaren çocukların okul öncesi kurumlarına gitmesinin teşvik edilmesi ayrıca yerel yönetimlerin çeşitli sivil toplum kuruluşlarının da okul öncesi eğitim kurumlarının yaygın hale getirilmesi için destek vermeye yönelik çalışmaların yapılması,

- 60-72 aylık çocukların bulunduğu okul öncesi eğitim kurumlarının fiziki yapıları da dikkate alınarak her şubede en fazla 20 çocuk bulunması ve çocukların yaşları küçüldükçe sınıfta yer alan çocuk sayısının azaltılması,
- Okul öncesi eğitimin kritik önemi nedeniyle bu öğretim kademesine yönelik rehberlik hizmetlerinin sağlanması ve kurumlarda yer alan tüm çalışanlara ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak gerekli eğitimlerin düzenli olarak sağlanması,
- Milli Eğitim Bakanlığı örgüt yapısı içinde okul öncesi eğitim ile ilgili genel sorunlarla, yasa ve tüzüklerle, eğitim öğretim hizmetlerinin planlanıp uygulanmasıyla, kullanılan materyaller, okul öncesi eğitim kurumlarının özellikleri ve çalışanların eğitilip denetlenmesi ile ilgilenecek daire ya da biriminin kurulması ve bu birimde okul öncesi eğitimin amaçlarına hizmet edecek özelliklere sahip eğitimci, teknolog, program geliştirmeci, ölçme değerlendirmeci ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti verecek birilerinin bulunmasının sağlanması,
- Kullanılmayan okul binalarının gerekli planlamalardan geçirilerek ilkokul bünyesinde yer alan anasınıfların bağımsızlaştırılması,
- Okul öncesi çocuklarına yönelik taşımacılığın bağımsız olarak düzenlenmesi ve kurumların kayıt yapacağı alanın belirlenerek taşımacılığın Milli Eğitim bakanlığı tarafından düzenlenmesi.

2.5.1 Ailelerin Eğitim Kurumlarından Beklentilerinin Okul Öncesi Eğitimi

Yaygınlaştırılmasına Etkisi

Ailelerin eğitim kurumlarında uygulanmakta olan programların hedefleri hakkındaki görüşleri eğitim programlarının başarılı olmasında önemli bir rol oynamaktadır. (Einarsdóttir, 2010). Çocuk için en iyi okulu bulmak, ailenin

beklentilerine cevap verebilecek ilkelere ve niteliklere sahip olan okulların bulunması ile ortaya çıkar. Hızla gelişmekte olan Dünya’da okul öncesi eğitim kurumları bakım yeri olarak düşünölmekten çıkmış ve bu da kurumların eğitimsel niteliklerini ve kalitelerini ön plana çıkarmaları gerektiğini göstermiştir. (Sevinç, 2006).

Diğer işletmelerde olduğu gibi eğitim kurumlarının da içinde buldukları dış çevrenin talep ve beklentilerini karşılamaları beklenir. Bu beklentiler, farklı toplumsal çevrelere göre değişebildiğinden dolayı bu beklentiler arasında benzerlikler olabileceği gibi farklılıklar ve çelişkiler de bulunabilir. Özellikle değerlerin oldukça karmaşıklaştığı çok kültürlü toplumlarda bu eğitim kurumlarının dış çevrenin beklentilerini karşılamaya yönelik ortak standartlar oluşturması oldukça zordur (Şişman, 2002).

Cromwell (1997)’e göre okul seçimi ebeveynlerin sürekli gündeminde olan bir konudur. Özel okullar arasından en iyi eğitimi verenlerin seçilmeye çalışıldığı bir durumda en önemli yeri öğretmenlerinin kalitesi ve motivasyonu almaktadır (akt. Şahan, 2011).

Okul öncesi eğitiminin en etkili unsurlardan biri öğretmendir. Öğretmenin aldığı eğitimin durumu ve kalitesi, okul öncesi eğitiminin kalitesini de etkilemektedir. Ortamı hazırlayıp eğitimi sürdüren ayrıca çocuklarla ve aileler ile diğer bireylerle iletişime geçen kişi öğretmendir. Bu nedenle, eğitimin yönünü de öğretmenin bilgi ve deneyimleri etkilemektedir. Eğitimci okul öncesi eğitiminin gelişmesi ve kalitesinin artmasında en önemli rollerden biri olmaktadır. Eğitimcinin sahip olduğu tutumlar eğitimin gelişmesinde rol oynamaktadır (Cryer, Tietze, Burchinal, Leal ve Palacios; 1999).

Aynı zamanda eğitim yöneticilerinden, başta öğretmenler olmak üzere tüm personele eğitim-öğretimi sevdirmesi, bu kişilerin isteklilik içinde okulda çalışmalarını sağlaması, okul kurumunu benimsetmesi ve bütünleşmesi beklenmektedir (Can, 2002).

Velilerin okul yöneticisinden beklentilerini belirlemek amacıyla velilere beklentilerini soran Aslan ve Yıldırım (2004), okul yöneticilerinin;

- Yapılan işlerin takipçisi olan, kendisine iletilen sorunlara duyarsız kalmayan,
- Disiplini kaba kuvvetle değil; farklı yaklaşımlarla sağlayan,
- Öğrenci ve velileri arasında ayırım yapmayan,
- Öğrenci sorunlarını velilere bildiren ve okul çevresindeki yabancı kişilere saygılı olan,
- Okulda sosyal faaliyetlere önem veren ve eğitim öğretim adına rekabet ortamını sağlayan,
- Sınıf içi öğretmen davranışlarının takipçisi olan ve personel ile aynı amaçta olduğunu veliye hissettiren kişiler olması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Ailelerin okul öncesi eğitim kurumu seçerken bilinçli davrandıkları ancak çoğunluğunun seçimini tesadüfen ya da birkaç özelliğin etkisi altında kaldığından dolayı yaptığı görülmektedir. Bunun yanı sıra ailelere rehber olabilecek okul öncesi eğitim ile ilgili herhangi bir kaynak bulunmamaktadır. Bu durum da okul öncesi eğitim kurumlarında yer alması gereken özellikler ile ilgili yeterli kaynakların bulunmadığının göstergesi olmaktadır (Koç, 1999).

Günümüzde okullar tarafından velilere etkinlikler ile ilgili yeterli bilgi verilmemekte ya da veliler bu etkinliklere etkinliklerine katılmamaktadır. Çoğu zamanda veliler okulda yaşanan sorunlar ile ilgilenecek yetkili birisi ile

görüşmemektedir. Okul yöneticilerinin halk ile olan ilişkileri çevre ile fazlasıyla etkileşime girmesini sağlayamamakta ve böylece okulla çevreye giderek yabancılaşmaktadır.

2.6 Konu İle İlgili Yurt İçinde ve Dışında Yapılmış Araştırmalar

Araştırma konusu ile ilgili ya da ilişkili olan ve yurt içi ile dışında yapılan tüm çalışmalar bu başlık altında derlenerek sunulmuştur.

2.6.1 Yurt İçinde ve Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar

Araştırma ile ilgili ya da ilişkili ülkemizde herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu da araştırmanın KKTC eğitim sistemi içinde yapılan tek araştırma konusu olduğunu göstermektedir.

Türkiye’de ise bu çalışmanın benzeri nitelikte çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir.

Oktay (1987) ailelerin nasıl bir anaokulu istediğini belirlemek amacıyla bir anket uygulamıştır. Araştırmanın sonuçlarında; ailelerin beklentilerini, okul öncesi eğitim kurumundan beklentiler, çocukların okul öncesi kurumlardan nasıl etkilendikleri, anaokullarının nitelikleri ve iyi bir öğretmenin nitelikleri olmak üzere 4 başlık altında toplamıştır (Akt; Köksal, 2002).

Koçak (1991), yaptığı araştırma sonucunda okul-aile iletişimindeki engellerin yönetim, öğretmen ve aile etkenlerine bağlı olarak değiştiğini belirtmiştir. Okul-aile iletişimde belirli engellerin var olduğunu; bu engellerinin ortadan kaldırılması için okulun, ailelerin okuldan beklentilerini saptaması ve engellerden yola çıkarak bu engelleri aşma konusunda çaba sarf etmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Büyükkaragöz (1993), öğretmen ve anne babaların okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerini tespit edip, birbirleriyle karşılaştırmak üzere yaptığı çalışmasının, okul-aile-öğretmen işbirliğine katkıda bulunmasını amaçlamıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre hem öğretmenler hem de anne-babalar okul öncesi eğitimi, çocukların doğumdan ilkokula kadar tüm gelişimlerine yardım eden sistemli bir eğitim olarak değerlendirmektedir.

Metin ve Arı (1993), ailelerin anaokulu seçerken göz önünde bulundurdıkları özellikler ve anaokulundan beklentilerinin neler olduğunu incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, anaokulu seçiminde “eğitimin kalitesinin ve eğitimcilerin özelliklerinin” önemli olduğu görülmüştür.

Gülender (1993), velilerin okul öncesi eğitim kurumlarından ve kurumların da velilerden beklentilerini incelemiştir. Günümüzde velilerin okul öncesi eğitim kurumlarında aradıkları niteliklerin ve beklentilerin değiştiğini; ailenin sosyo ekonomik durumunun, kurumun konumunun (resmi veya özel olması), eğitim sisteminin ve ücretinin veli beklentilerinin oluşumunda rol oynadığını belirtmiştir.

Bulut (1995), ailelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgileri, okul öncesi eğitimin önemi, okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamalara ilişkin görüşleri ve bu görüşler ile sosyo ekonomik düzey, anne babanın cinsiyeti, eğitim durumları ve çocukların okul öncesi eğitim almış olup olmaması arasındaki ilişkileri incelemiştir.

Koç (1996), anne-babaların okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini etkileyen etkenlerin neler olduğunu incelemiştir. Araştırmaya 384 veli katılmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin eğitimi dikkate almak koşulu ile okulu tavsiye üzerine seçtiği görülmüştür.

Üstünova (1998) tarafından yapılan araştırmanın genel amacı, resmi ilköğretim bünyesindeki anaokullarına devam eden çocukların annelerinin, eğitim seviyelerine göre beklentilerini ortaya çıkartmaktır. Ayrıca annelerin okul seçiminde göz önünde bulundurdıkları özellikleri de incelemiştir.

Çetinsoylu (1998), farklı sosyo-ekonomik düzeye mensup ailelerin okul öncesi eğitimden beklentilerini ve ebeveynlerin bakış açılarını incelemiştir. Araştırmaya İstanbul ilinin farklı sosyo-ekonomik düzeyde olan bölgelerinden olan Zeytinburnu ve Avcılar bölgesinde anasınıfına giden 51 ve Bahçelievler, Bakırköy ve Ataköy bölgesinde anasınıfına giden 49 olmak üzere toplam 100 çocuğun ebeveynleri katılmıştır.

Koç (1999) yaptığı araştırmada anne babaların okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini etkileyen etmenleri saptamayı amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre anne babaların, eğitimi dikkate almak ön koşuluyla kurumu tavsiye üzerine seçtiklerini belirlemiştir.

Köksal (2002), anaokulu ve anasınıfına devam eden 3-6 yaş çocuklarının anne babalarının okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini etkileyen etmenlerin neler olduğunu incelemiştir. Uygulanan anket, anne-babaların demografik niteliklerinin okul öncesi eğitim kurumu seçimleri ile seçilen kurumun resmi ya da özel olmasında ve seçimlerinde fiziksel ortam, program ve öğretmen niteliklerinin etken olduğu varsayımı ile hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda çalışan annelerin çalışmayanlara oranla personel özelliklerini ve eğitim programını daha fazla önemsedikleri görülmüştür.

Kaya (2002), okul öncesi kurumlarda uygulanan programlara ailelerin ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısını belirleme üzere araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonucunda ailelerin, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgili ve işbirliğine açık olduklarını göstermiştir.

Bölükbaşı (2002), araştırmasında bazı değişkenler açısından okul öncesi kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların gelişim özelliklerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda anaokuluna devam eden ve etmeyen çocukların ince motor gelişim düzeyinde anaokuluna devam eden çocukların daha avantajlı durumda oldukları ortaya çıkarken, diğer gelişim alanlarında pek bir farklılık görülmemiştir.

Tulan (2005), ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentilerini ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamaların bu beklentileri ne düzeyde karşıladığını incelemiştir. Araştırmaya Ankara ve Kırşehir illerinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmî ve özel toplam 12 anasınıfı ile çocuğu bu anasınıflarına devam eden 315 ebeveyn katılmıştır.

Oturak ve Atken (2005), okul öncesi eğitim kurumlarına çocuklarını gönderen ailelerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine inanma düzeylerini araştırmıştır. Araştırmada ailelerin okul öncesi eğitimin önemini ve gerekliliğinin ne derecede bilincinde oldukları, ayrıca ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda örnekleme oluşturan ailelerin okul öncesi eğitimin çocuğun yaşamındaki önemini farkında oldukları görülmüştür.

Köksal Akyol, Oğuz ve Yılgin (2006) tarafından yapılan araştırmada, anne-babaların okul öncesi eğitim kurumu seçimleri üzerinde anne-babaya ilişkin çeşitli değişkenlerin etkisi incelenmiştir. Ankara il merkezinde yapılan araştırmaya 3-6 yaşlarındaki çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 99 anne ve 51 baba olmak üzere toplam 150 kişi katılmıştır.

Sevinç (2006), resmi ilköğretim bünyesindeki anasınıflarındaki eğitimin annelerin beklentilerine cevap verip vermediğini ve annelerin eğitim seviyelerine göre okul seçiminde aradıkları niteliklerin ve anaokulundan beklentilerinin neler

olduğunu incelemiştir. Araştırma sonucunda annelerin çocuklarının gelişimine önem verdikleri, standartlara uygun eğitim istedikleri ve bilinçli olarak okul seçtikleri görülmüştür.

Tuğrul ve Tokuç (2007) yaptıkları çalışmada ailelerin okul öncesi eğitiminden beklentilerini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda ailelerin anaokulu seçiminde en çok; okulun eğitim anlayışına ve okul hakkında aldıkları referanslara önem verdikleri görülmüştür. Ayrıca anne ve babaların demografik özelliklerinin anaokuluna verme nedenlerini etkilemediği görülmüştür.

Argon ve Akkaya (2008) çocukları devlet ve özel okullardaki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ebeveynlerin, okul öncesi eğitim ve bu eğitimi veren kurumlara yönelik görüşlerini araştırmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin devlet ya da özel okul olarak fark etmeksizin okul öncesi eğitim konusunda görüşlerinin birbirine benzer olduğu görülmüştür.

Özen (2008), anne ve babaların okul öncesi eğitime yönelik beklenti düzeylerini ve bu beklentilerin annenin çalışma durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymayı ve elde edilen veriler doğrultusunda öneriler geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda çalışmaya katılan ebeveynlerin eğitim durumlarının düşük olması nedeni ile okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu konuda geliştirilmeye ihtiyaçları olduğu görülmüştür.

Yeşilyurt (2011) ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin hangi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini ve okul öncesi eğitim kurumlarının bu beklentileri karşılayıp karşılamadığını saptamak için bir araştırma gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda ebeveynlerin beklentilerinin yaşadıkları coğrafi bölgeye göre değişkenlik gösterip göstermediğini de incelemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin kurumlardan beklentilerinin yüksek olduğu ve bu

beklentilerinin karşılanması kurumlar karşı olan tutumlarını olumlu etkileyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Aslanargun ve Tapan (2011) ailelerin okul öncesi eğitimden beklentileri, beklentilerinin karşılanma düzeyi ve çocuklarında gözledikleri değişimlerin belirlenmesi amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Düzce ilinde, çocuğu okul öncesi eğitime devam eden 8 anne araştırmada yer almıştır.

Kıldan'ın (2012) yaptığı araştırmanın amacı, öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmaya Kastamonu il merkezinde bulunan eğitim kurumlarındaki öğretmen ve çocuklardan toplam 649kişi katılmıştır.

Seyfullahoğulları (2012) tarafından yapılan çalışmada, anne babaların anaokullarından beklentileri araştırılmıştır. Çalışmaya 4-6 yaş grubundaki çocuğu İstanbul ilindeki çeşitli özel ilköğretim okullarına devam eden, tesadüfi belirlenen ve gönüllü olmayı kabul eden 67 anne-baba katılmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentileri konusunda en çok bilgilendirmeye önem verdikleri görülmüştür.

Topaç, Yaman, Oğurlu ve İlgar (2012) tarafından yapılan araştırmada ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını seçerken göz önünde bulundurdıkları ölçütler 9 ebeveynle yapılan görüşmeler yoluyla incelemiştir. Araştırma sonucunda ailelerin okul seçiminde en çok okulun güvenilirliğini ve eğitimin kalitesini önemli buldukları görülmüştür.

Çakıroğlu (2013), tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin okul öncesi ile ilgili görüşleri ve bu eğitimden beklentileri araştırılmıştır. Bu çalışmanın grubunu Zonguldak ilinin Devrek ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı

ilköğretim okulları bünyesindeki anasınıflarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların ebeveynleri oluşturmuştur.

2.6.2 Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Yurt dışında da bu araştırma konusu ile ilgili ya da ilişkili birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir.

Kuşin (1991), okul öncesi dönemde aile-okul işbirliği konusunda yaptığı çalışmada anaokulu eğitimcileri ile anne babaların aile ve okul arasındaki işbirliğine bakış açılarını belirlemeye çalışmıştır. 50 kişiden oluşan ebeveyn ve eğitmen grubuna uygulanan anket sonucunda eğitimcilerin hemen hemen tamamı ailelerin okuldaki eğitim konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Carlson (1993), İsveç, İngiltere ve Amerika'da yürüttüğü çalışmalarda okul öncesi programlarının sosyal oryantasyona etkisi üzerine ebeveynlerin ve profesyonellerin görüşlerini incelemiştir.

Vidali (1998) yaptığı araştırmasında, ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentileri araştırmıştır. Araştırmaya katılanlara Yunanistan'daki okul öncesi eğitim veren kurumların sosyal ve eğitimsel rolüne ilişkin beklentilerini ölçen bir ölçek sunulmuştur. Araştırma sonucunda ailelerin, okul öncesi eğitimciler ile işbirliği içinde oma gibi bir beklentilerinin olduğu ortaya konmuştur.

Foot, Howe, Cheyne, Terras ve Rattray (2000), ebeveynlerin okul öncesi eğitimdeki tercihlerini, inançlarını, bilgi ve beklentilerini ortaya çıkarmak için yaptıkları araştırmanın ilk aşamasında İskoçya'daki 911 ebeveyn ölçek uygulanmış, ikinci aşamada ise Glasgow Bölgesi'ndeki 91 ebeveyn ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda ailelerin çocuklarının güvenirliliğini ve bakımını her şeyin üstünde tuttuklarını göstermiştir.

Jacobson ve Engelbrecht (2000) Kuzey Teksas'ta yaptıkları bir araştırmada, burada yaşayan ailelerin ve okul öncesi çocuklarının eğitim ile ilgili gereksinimlerini, deneyimlerini ve öğrenme yollarını belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonucu ebeveynlerin sosyo-ekonomik ve eğitim durumlarına göre verilen özelliklerde farklılıklar bulunduğunu göstermiştir.

Achhpal'ın (2000) Amerikalı ve Porto Riko'lu ailelerin okul öncesi programlarda teşvik edilen becerilerden beklentilerini karşılaştırmak amacıyla yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimin yararları ve çocukların istenen ve istenmeyen yeterlilikleri hakkında görüşleri alınan aileler araştırmanın sonucunda ailelerden becerileri olumlu olup olmamaları ve önemlilik derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Araştırma sonucunda Porto Rikolu aileler yetişkinlerle sosyal ilişki ve okul öncesi eğitimsel beceriler alanında gelişme beklerken, Amerikalı aileler daha çok otonomi, doğruluk ve okul öncesi davranışsal beceriler alanında gelişmeler bekledikleri görülmüştür.

Dockett ve Perry (2002) çocuklar okula başlarken ailelerin, okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öğretmenlerinin inanış ve beklentilerini belirlemek üzere yaptıkları araştırmalarında katılımcıların çocukların okula başlamadan önce kreş veya okul öncesi eğitimi anlamaları konusunda hemfikir olduklarını ortaya koymuşlardır.

Sharma (2004), ebeveynlerin okul öncesi eğitimi hakkındaki bakış açılarını araştırmış, ebeveynlerin okul öncesi eğitiminin içeriği ile ilgili anlayışları ve ebeveynlerin çocukların okul öncesi gelişiminde kendi rolleri üzerinde durmuştur. Çalışmaya Hindistan'ın Jammu şehrinde yaşayan ve anaokulunda 3-6 yaş grubunda en az bir çocuğu olan 65 ebeveyn katılmıştır. Ebeveynlerin sosyo ekonomik düzeyi

ortadır, tamamı eğitimli ebeveynlerdir; babalar orta düzey işlerde çalışmakta anneler ise ev hanımıdır.

Au (2004), Çin Halk Cumhuriyeti'ne bağlı Hong Kong özel yönetim bölgesinde yaptığı çalışmasında ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentilerini, ebeveynlerin okul öncesi eğitimin amaçlarından anladıkları ve okul öncesi müfredattan beklentilerini görüşmelerle araştırmıştır. Çalışmaya aynı yerleşim bölgesinde bulunan bir kreş ve bir anaokuluna devam eden 5 yaş çocuğu olan 18 ebeveyn katılmıştır.

Lindner (2004) Çocuğun okula hazırlandığı dönemde aile-okul iletişiminden ailelerin beklentileri ve ihtiyaçlarının belirlenmesi üzerine yaptığı çalışmada 21 ailenin okul- aile iletişiminden beklenti ve ihtiyaçlarını araştırmıştır. Verileri anket ve görüşmeler aracılığı ile toplanan araştırmanın amacı okulun iletişim için kullandığı yöntemler hakkında ailelerin görüşlerini belirlemektir. Lindner yaptığı bu araştırmada aile-öğretmen görüşmelerini, bireysel görüşmeleri, bilgilendirme geceleri ve tartışma forumlarını ve sözlü iletişim metodlarını, ailelerin % 71-100 tarafından yararlı olarak ifade ettiklerini belirtmiştir.

Da Silva ve Wise (2006) tarafından, Avustralya'da katılımcılarının 84'ü İngiliz (Anglo), 67'si Somalili, 66'sı Vietnamlı olan ve diğer 24'ü ise İngiliz (Anglo) olmayan 238 ebeveyn ile bir araştırma yapılmıştır. Farklı kültürlerden ebeveynlerin bakış açısından çocuk bakımının kalitesine ilişkin görüşlerini incelemişlerdir.

Einarsdóttir (2008) tarafından yapılmış çalışmada diğer pek çok çalışmadan farklı olarak anaokulunun amaçları üzerine ebeveynlerle birlikte çocukların görüşleri de araştırılmıştır. İzlanda'nın başkenti Reykjavik'teki bir anaokulunda okuyan 22 tane 5-6 yaş grubu çocuğun ve onların ebeveynlerinin katıldığı bu çalışma, çocukların ve ebeveynlerinin okul öncesi programı ile ilgili görüşlerine ışık tutmak

için tasarlanmıştır. Çalışmada grup mülakatları, çocukların fotoğrafları, çocukların çizimleri ve resimleri, ayrıca çocukların oyun gibi düşündükleri onların görüş ve düşüncelerini almak amacıyla hazırlanan bir anket kullanılmıştır.

Weinberg (2009) ırk, köken ve sosyo ekonomik düzey değişkenlerinin, anaokuluna başlamasından 5. sınıf düzeyine kadar ebeveynlerin çocukları ile ilgili beklentilerindeki değişikliklere etkisini Amerika'da 21.000 çocuğun katıldığı uzun yıllar süren boylamsal bir araştırma ile incelemiştir.

Einarsdóttir'in (2010), İzlandalı ebeveynlerin ulusal okul öncesi eğitim politikasına ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasının amacı, İzlandalı ebeveynlerin okul öncesine devam eden çocuklarının gittiği okullarla ilgili görüşlerini araştırmak ve ulusal okul öncesi politikası ile karşılaştırarak birbirine uyup uymadığını görmektir. Çalışmanın katılımcıları, çocukları İzlanda'nın başkenti Reykjavík Bölgesi'ndeki 3 okula devam eden, 43 tane 56 yaş çocuğunun ebeveynidir. Çalışmaya sadece 3 baba katılmıştır. Ebeveynlerle okul öncesi müfredatı üzerine 4-5 kişiden oluşan odak grup görüşmeleri yapılmıştır.

Howes ve Pianta (2010) yaptıkları çalışma bu konuda eyaletler arası yapılan çalışmalara örnek teşkil etmiştir. Pianta ve arkadaşları 5 eyalette; 40 merkezde 240 okul ve 501 aile ile iletişime geçmiş; ailelerin kaliteye ve okul öncesi eğitim kurumlarından beklenti ve algıları üzerine çalışmıştır.

Bölüm 3

YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada velilerin okul seçiminde göz önüne aldıkları etmenler araştırılacağından dolayı bu araştırma hazırlanırken model olarak tarama modeli kullanılmıştır. Karakaya (2009) tarama araştırmalarını, "geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır" şeklinde tanımlamaktadır. Veri toplama süreci bir seferde gerçekleştirilmiş ve belli bir süre içindeki ailelerin görüşleri ele alınarak kesitsel tarama gerçekleştirilmiştir.

3.2 Evren / Örneklem

Araştırmanın evrenini Kıbrıs'taki 5 ilçe merkezindeki ve köylerindeki ana okullarda ve ilkokul bünyesindeki ana sınıflarında öğrenim gören çocukların aileleri oluşturmaktadır. Örneklem basit rastgele yöntemiyle Kıbrıs'ın sosyo-ekonomik özellikleri açısından farklılık gösteren ilkokullarından ya da anaokullarından belirlenmiştir. Bu okulların ana sınıflarına devam eden çocukların aileleri çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırma için hazırlanan anket 5 bölgede 1000 kişiye ulaştırılmış ve bu kişilerden 18 köy ve 9 merkez ana okul ve anasınıfında öğrencisi olan 439 ebeveynden geri dönüt alınmıştır.

Tablo 2: Çalışmaya Katılanların Bölgelere Ve Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.

		Okulun Bulunduğu Yerleşim Yeri					
		Köy		Merkez		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Okulun Bulunduğu Bölge	Lefkoşa	73	26,2	79	49,4	152	34,6
	Güzelyurt	41	14,7	64	40,0	105	23,9
	Girne	43	15,4	2	1,3	45	10,3
	Gazimağusa	99	35,5	0	0,0	99	22,6
	İskele	23	8,2	15	9,4	38	8,7
	Toplam	279	100	160	100	439	100

Tablo 2’de çalışmaya katılan ebeveynlerin bölgelere göre dağılımları görülmektedir. Ankete 5 bölgeden katılan katılımcıların 279’u köy okullarından, 160’ı ise merkez okullarında çocuğu bulunan velilerden oluşmaktadır. Lefkoşa bölgesinden 152 (%34,6), Güzelyurt bölgesinden 105 (%23,9), Girne bölgesinden 45 (%10,3), Gazimağusa bölgesinden 99 (%22,5) ve İskele bölgesinden 38 (%8,7) kişi katılmıştır.

Tablo 3: Çalışmaya Katılanların Bölgelere Ve Okul Türlerine Göre Dağılımı

		Bağımsız Anaokulu		İlkokul Bünyesinde 4 Yaş / 5 Yaş		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Okulun Bulunduğu Bölge	Lefkoşa	89	63,1	63	21,1	152	34,6
	Güzelyurt	35	24,8	70	23,5	105	23,9
	Girne	2	1,4	43	14,4	45	10,3
	Gazimağusa	----	----	99	33,2	99	22,6
	İskele	15	10,6	23	7,7	38	8,7
	Toplam	141	100	298	100	439	100

Tablo 3’de çalışmaya farklı bölgelerden katılan ebeveynlerin okul türleri açısından dağılımları yer almaktadır. Katılımcıların 141’i bağımsız anaokullarında okuyan çocukların ebeveynlerinden oluşurken, 298’i ilkokul bünyesinde yer alan 4 yaş ve anasınıflarında okuyan çocukların ebeveynlerinden oluşmaktadır.

Velilerin dağılımına bakıldığında sadece Lefkoşa bölgesinde bağımsız anaokullarının fazla olduğu görülmekte, geriye kalan bölgelerde ise İlkokul bünyesindeki ana sınıf ve 4 yaşların fazlalığı göze çarpmaktadır. Gazimağusa bölgesinde ise bağımsız anaokullarından hiçbir velinin katılmadığı görülmektedir.

3.3 Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, “Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi” kullanılmıştır. Kullanılan anket araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup anne babaların okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldıkları etmenleri ve bu etmenlerin okullar tarafından karşılanma durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı başlıca

üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde çalışmaya katılan ebeveynlerin çeşitli sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik soruların bulunduğu Kişisel Bilgi Formu, ikinci bölümde ebeveynlerin çeşitli öğelerin kurum seçiminde ne ölçüde etkili olduğunu belirlemeye yönelik soruların yer aldığı 5’li Likert türü derecelmeli “Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi” ve son bölümde ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği eğitim kurumlarının belirtilen öğeleri karşılama açısından beklentilerini karşılamadaki yeterliliğini saptamaya yönelik 7’li Likert türü derecelmeli soru formu yer almıştır.

“Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi” nin geliştirme sürecinde öncelikle alanyazındaki çeşitli kaynaklar taranarak ve benzer çalışmalardan yararlanılarak geniş bir soru havuzu oluşturulmuş daha sonra tez danışmanının görüşleri alınarak bu sorular arasından seçilenlerle ölçek soruları oluşturulmuştur. Elde edilen sorular anket formatında düzenlenmiş olup kapsam geçerliliğini değerlendirmek amacıyla iki alan uzmanına görüşlerini ve önerilerini almak üzere gönderilmiştir. Uzman görüşünden alınan dönütler doğrultusunda anket tekrar düzenlenmiş olup son hali araştırmacı tarafından oluşturulmuş ve bu düzenlemeler sonunda elde edilen anketin son hali Etik Kurul ve Bakanlık izinlerine bağlı olarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

“Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi” 1)okula ilişkin beklentiler; 2)yönetici, öğretmen ve personel özelliklerine ilişkin beklentiler, 3)öğrenme-öğretme sürecine ilişkin beklentiler ve 4)okul aile işbirliğine ilişkin beklentiler olmak üzere 4 boyutta hazırlanan ve ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarına ilişkin göz önüne aldıkları etmenleri belirlemeye yönelik bir ölçme aracıdır.

“Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi” nin güvenilirliğinin belirlenmesi için gerekli analizler yapılmış ve tüm ölçek ve alt boyutlar için cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ile madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Aşağıda boyutlar- alt boyutlar ile ilgili gerekli bilgiler detaylı biçimde sunulmuştur.

Birinci boyut olan Okuldan Beklentiler 6 alt boyuttan (İç Mekan, Dış Mekan, Materyal, Güvenlik, Temizlik ve Beslenme, Ulaşılabilirlik) ve toplam 58 maddeden oluşmaktadır. Bu boyut için cronbach alpha değeri .911 olarak belirlenmiş ve 58 maddenin madde toplam korelasyonlarının .35 - .69 arasında dağıldığı saptanmıştır. Alt boyutlar açısından ayrı ayrı değerlendirildiğinde de güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir:

- İç mekan alt boyutu: 12 madde; cronbach alpha değeri .731
- Dış mekan alt boyutu: 12 madde; cronbach alpha değeri .797
- Materyal alt boyutu: 6 madde; cronbach alpha değeri .647
- Güvenlik alt boyutu: 14 madde; cronbach alpha değeri .787
- Temizlik-Beslenme alt boyutu: 6 madde; cronbach alpha değeri .627
- Ulaşılabilirlik alt boyutu: 6 madde; cronbach alpha değeri .699

İkinci boyut olan Yönetici, Öğretmen ve Personelden beklentiler 3 alt boyuttan (Yönetici, Öğretmen, Personel) toplam 39 maddeden oluşmaktadır. Bu boyut için cronbach alpha değeri .902 olarak belirlenmiş ve 39 maddenin madde toplam korelasyonlarının .32 - .67 arasında dağıldığı saptanmıştır.

Alt boyutlar açısından ayrı ayrı değerlendirildiğinde de güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir:

- Yönetici özellikleri alt boyutu: 12 madde; cronbach alpha değeri .842
- Öğretmen özellikleri alt boyutu: 19 madde; cronbach alpha değeri .810
- Personel özellikleri alt boyutu: 8 madde; cronbach alpha değeri .746

Üçüncü boyut olan Öğrenme-Öğretme Yaklaşımlarına İlişkin Beklentiler 15 maddeden oluşmaktadır. Bu boyut için cronbach alpha değeri .845 olarak belirlenmiş ve 15 maddenin madde toplam korelasyonlarının .37 - .69 arasında dağıldığı saptanmıştır.

Dördüncü boyut olan Okul Aile İşbirliğine İlişkin Beklentiler 14 maddeden oluşmaktadır. Bu boyut için cronbach alpha değeri .907 olarak belirlenmiş ve 14 maddenin madde toplam korelasyonlarının .39 - .76 arasında dağıldığı saptanmıştır.

“Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi”nin ilk bölümünde ebeveynlerin kurumları çeşitli özellikleri açısından beklentilerinin saptanması ile ilgili maddeler 5’li Likert tipi derecelendirmeli bir ölçek üzerinde (çok önemli, önemli, kararsız, önemli değil, hiç önemli değil) görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Verilerin analizinde ise bu ebeveyn tepkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi açısından derecelendirmeler üç düzeyde gerçekleştirilmiştir (çok önemli+önemli= çok önemli; kararsız=kararsız; hiç önemli değil+ önemli değil= hiç önemli değil)

“Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi”nin ikinci bölümünde ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği kurumların bu beklentileri karşılama düzeylerine ilişkin genel değerlendirmelerinin sorulduğu ikinci bölümünde ise 7’li Likert türü derecelendirmeli bir skalada görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Ebeveynlerin yanıtları analiz edilmesi sürecinde bu

derecelendirmeler ilk her iki bölüm içinde üç düzeye göre gruplanarak yorumlanmıştır (1+2= Az; 3+4+5= Orta ; 6+7= Çok).

Ebeveynlerle ilgili sosyo-demokratik özellikleri belirlemek amacıyla ayrıca araştırmacı tarafından Kişisel Bilgi Formu hazırlanmış ve uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formu açık-uçlu, derecelendirmeli ve çoktan seçmeli toplam 14 sorudan oluşan bir formdur. Kişisel Bilgi Formunda katılımcıların yaş, cinsiyet, yaşadıkları bölge, çocuk sayısı, meslekleri, eğitim durumları, ailedeki çocuk sayısı; okul öncesi eğitim almış/almakta olan çocuk sayısı; çocuklara bakan kişiler vb. durumları belirlemeye yönelik çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır. Yaş, meslek ve eğitim durumunu belirten sorular her iki ebeveyn tarafından işaretlenmesi sağlanmıştır.

Uygulama konusunda izin alınmasını izleyerek, belirlenen okullara anket dağıtılmış ve verilere ulaşılmıştır.

3.4 Kullanılan İstatistik Teknikleri

Çalışmanın verileri değerlendirilirken SPSS 22,0 paket kullanılarak ebeveynlerin okul seçiminde etkili olan etmenlerle ilgili farklı boyutlara yönelik yüzde dağılımlar hesaplanmıştır.

3.5 Araştırmada Uyulan Etik İlkeler

- Araştırma, katılımcıları riske sokmayacak şekilde planlanmış ve yürütülmüştür.
- Veri toplama aracının içeriği ve uygulanış biçimi; katılımcıları küçük düşürücü, rahatsız edici, huzursuz edici, yorucu, işleri aksatıcı vb. olumsuz özellikler taşımamasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılara; araştırmanın amacı, umulan yararları, nasıl yürütüleceği, olası riskleri, gizlilik ilkesi ve kendilerinden neler bekleneceği ile ilgili bilgi verilmiştir.

- Araştırmada yer alacak katılımcıların araştırmada yer almayı kabul ya da reddetme hakkı bulunduğu belirtilmiştir.
- Katılımcılara dilediklerinde araştırmanın herhangi bir aşamasında çekilme hakkı tanınmıştır.
- Araştırmacı, katılımcıları araştırmaya devam etmek için zorlamamıştır ve katılımcıların araştırmaya gönüllülük esasına dahil olarak katılmaları sağlanmıştır.
- Araştırmacı, araştırma süresince katılımcıları fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal zararlardan korumuştur.
- Araştırmacı araştırmanın sonuçları üzerinde etkili olabilecek biçimde katılımcılara her hangi bir müdahalede bulunmamıştır.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde araştırmacı tarafından uygulanan anket sonucunda elde edilen bulguların sırası ile çalışmaya katılan ebeveynlerin demografik bilgileri, çalışmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme, ulaşılabilirlik, yönetici yeterlilikleri, öğretmen yeterlilikleri, personel yeterlilikleri, program uygulamaları, okul aile işbirliği ile ilgili etmenler ve son olarak çalışmaya katılan ebeveynlerin tercih ettiği okul öncesi eğitim kurumlarının iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme, ulaşılabilirlik, yönetici yeterlilikleri, öğretmen yeterlilikleri, personel yeterlilikleri, program uygulamaları, okul aile işbirliği ile ilgili etmenleri karşılama durumunun tablolar halinde incelenmesi ve yorumlanması yer almaktadır.

4.1 Çalışmaya Katılan Ebeveynlerin Demografik Bilgileri

Bu bölümde ebeveynlerin, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslekleri, ailedeki çocuk sayısı ve okul öncesi eğitim almış olan çocuk sayısı ile ilgili elde edilen veriler incelenmiş ve tablolar halinde yorumlanmıştır.

Tablo 4: Ebeveynlerin Cinsiyetlerine ve Çocuğunun Devam Ettiği Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.

		Okulun Bulunduğu Yerleşim Yeri					
		Köy		Merkez		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Görüşme Yapılan Kişi	Anne	219	78,5	126	78,8	345	78,6
	Baba	60	21,5	34	21,3	94	21,4
	Toplam	279	100	160	100	439	100

Tablo 4’de çalışmaya katılan ebeveynlerin cinsiyetleri ve okulun bulunduğu yerleşim yerlerine göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların 345’ini (% 78,6) anneler, 94’ünü (% 21,4) babalar oluşturmaktadır.

Çalışmaya katılan annelerin 219’unun çocuğu (% 78,5) köy okullarında, 126’sının çocuğu (%78,8) ise merkez okullarda; babaların 60’ının çocuğu (% 21,5) köy okullarında, 34’ünün çocuğu (%21,3) ise merkez okullarda okumaktadır.

Tablo 5: Ebeveynlerin Yaşlarına Ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.

		Eğitim Durumu											
		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Üniversite Mezunu		Lisansüstü ve doktora		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Annenin Yaşı	18-24	3	3,9	5	8,5	2	1,3	---	---	---	---	10	2,3
	25-30	19	24,7	23	39,0	38	23,9	22	18,5	1	4,0	103	23,5
	31-40	40	51,9	28	47,4	110	69,2	92	77,3	23	92,0	293	66,7
	41-50	15	19,5	3	5,1	9	5,6	5	4,2	1	4,0	33	7,5
	Toplam	77	100	59	100	159	100	119	100	25	100	439	100
Babanın Yaşı	18-24	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	25-30	5	6,6	7	10,3	13	8,3	4	3,3	---	---	29	6,6
	31-40	46	60,5	50	73,5	104	65,8	101	82,1	9	64,3	310	70,6
	41-50	25	32,9	11	16,2	41	25,9	18	14,6	5	35,7	100	22,8
	Toplam	76	100	68	100	158	100	123	100	14	100	439	100

Not: Yaş ve eğitim bilgisi katılımcılar tarafından kendileri ve eşleri için belirtilmiştir.

Tablo 5’de ebeveynlerin yaşlarına ve eğitim durumlarına göre dağılımı yer almaktadır. Annelerin 10’u (% 2,3) 18-24 yaş, 103’ü (% 23,5) 25-30 yaş, 293’ü (% 66,7) 31-40 yaş, 33’ü (% 7,5) 41-50 yaş aralığındadır. Babaların 29’u (% 6,6) 25-30 yaş, 310’u (% 70,6) 31-40 yaş, 100’ü (% 22,8) 41-50 yaş aralığındadır.

Anne ve babaların eğitim durumuna bakıldığında, annelerin 77’si ve babaların 76’sı ilkokul mezunu, annelerin 59’u ve babaların 68’i ortaokul mezunu, annelerin 159’u ve babaların 158’i lise mezunu, annelerin 119’u ve babaların 123’ü üniversite mezunu, annelerin 25’i ve babaların 14’ü lisansüstü ve doktora mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Ebeveynlerin Mesleklerine Göre Dağılımı

	Annenin Mesleği		Babanın Mesleği	
	N	%	N	%
Çalışmıyor	239	54,4	5	1,1
Memur	62	14,2	149	33,9
Özel Sektör Çalışanı	73	16,6	103	23,5
Serbest Meslek Çalışanı	24	5,5	82	18,7
Emekli	---	---	6	1,4
Diğer	41	9,3	94	21,4
Toplam	439	100	439	100

Not: Meslek bilgisi katılımcılar tarafından kendileri ve eşleri için belirtilmiştir.

Tablo 6’da ebeveynlerin mesleklerine göre dağılımı yer almaktadır. Bu tabloya bakıldığında; annelerin 239’u (%54,4) herhangi bir meslekte çalışmamakta, 62’si (% 14,2) memur, 73’ü (%16,6) özel sektör çalışanı, 24’ü (%5,5) serbest meslek çalışanı olarak görev yapmaktadır.

Babaların 5'i (%1,1) herhangi bir meslekte çalışmamakta, 149'u (%33,9) memur, 103'ü (%23,5) özel sektör çalışanı, 82'si (%18,7) serbest meslek çalışanı olarak çalışmaktadır. Ayrıca babaların 6'sı (%1,4) çalıştığı mesleklerden emekli olmuş durumdadır.

Diğer seçeneğini seçen 41 anne (%9,3) ve 94 baba (%21,4) ise genelde işçi olarak çalışmakta ya da bahçecilik toplayıcılık vb. işler ile uğraşmaktadırlar. Ayrıca öğretmen olarak görev yapan ebeveynler de diğer seçeneğini işaretlemişlerdir.

Tablo 7: Ebeveynlerin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı.

		N	%
Ailedeki Çocuk Sayısı	1	100	22,8
	2	240	54,7
	3	99	22,5
	Toplam	439	100

Tablo 7'de ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayılarına göre dağılımı görülmektedir. Tek çocuğu olan ebeveynler 100 (%22,8), iki çocuğu olan ebeveynler 240 (%54,7), 3 ve daha fazla çocuğu olan ebeveynler ise 99 (%22,5) kişiden oluşmaktadırlar.

Tablo 8: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Almış ve Almakta Olan Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı.

		N	%
Okul Öncesi Eğitim Almış ve Almakta Olan Çocuk Sayısı	1	261	59,5
	2	140	31,9
	3	38	8,7
	Toplam	439	100

Tablo 8'de ebeveynlerin okul öncesi eğitim almış ve almakta olan çocuk sayılarına göre dağılımı görülmektedir. Bu tablo incelendiğinde eğitim alan ve almakta olan tek çocuk sayısı 261 (%59,5), iki çocuk sayısı 140 (%31,9) ve 3 ya da daha fazla çocuk sayısı 38 (%8,7) olarak görülmektedir.

4.2 Ebeveynlerin Okul Tercihlerinde Göz Önüne Aldıkları Etmenlerin İncelenmesi

Bu bölümde ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı fiziksel yapı özellikleri, yönetici, öğretmen ve personel yeterlilikleri, program uygulamaları ve okul aile işbirliği ile ilgili etmenler incelenerek tablolar halinde bulgular yansıtılmıştır.

4.2.1 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okulun Fiziksel Yapı Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı fiziksel yapı özelliklerinden olan iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme ile ulaşılabilirlik konuları ile ilgili olarak gösterilen etmenler ayrı başlıklar altında tablolar halinde verilmiştir.

4.2.1.1 İç Mekâna İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı iç mekân özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 9: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı İç Mekânla İlgili Etmenlerin Dağılımı.

		Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil	
		N	%	N	%	N	%
İÇ MEKÂN	Sınıfın geniş ve ferah olması	427	97,3	5	1,1	7	1,6
	Her sınıfa ait tuvalet ve lavaboların olması	378	86,1	25	5,7	36	8,2
	Sınıftaki çocuk sayısının az olması	399	90,9	19	4,3	21	4,8
	Sınıf zemininin kaygan olmaması	410	93,4	19	4,3	10	2,3
	Tuvalet ve lavaboların çocukların boyuna uygun olması	428	97,5	6	1,4	5	1,1
	Sınıf içinde etkinlik köşelerinin olması	414	94,3	1	0,2	11	5,5
	Her sınıfa ait ayrı bir oyun odası olması	321	73,1	39	8,9	79	18,0
	Okul girişinde çocukların eşyaları için ayrılmış yerlerin olması	377	85,9	21	4,8	41	9,3
	Her sınıfta uyku için yeterli alanın bulunması	237	54,0	91	20,7	111	25,3
	Sınıfta aynı yaşta çocukların bulunması	417	95,0	12	2,7	10	2,3
	Sınıfta bulunan masa ve sandalyelerin hareketi engellemeyecek şekilde düzenlenmiş olması	417	95,0	9	2,0	13	3,0
	Sınıfın yeterli biçimde ısınması	421	95,9	16	3,6	2	0,5

Tablo 9’da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı iç mekânla ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tabloya bakıldığında, ebeveynlerin %90’dan fazlasının kurum seçiminde sınıfın geniş ve ferah olması , sınıftaki çocuk sayısının az olması, sınıf zeminini kaygan olmaması, tuvalet ve lavaboların çocukların boyuna uygun olması, sınıf içinde etkinlik köşelerinin olması, sınıfta aynı yaşta çocukların bulunması, sınıfta bulunan masa ve sandalyelerin hareketi engellemeyecek şekilde düzenlenmiş olması ve sınıfın yeterli biçimde ısınması etmenlerini çok önemli buldukları görülmektedir.

Ayrıca ebeveynlerin %10'undan fazlasının kurum seçiminde her sınıfa ait ayrı bir oyun odası olması ve her sınıfta uyku için yeterli alanın bulunması etmenlerini önemli bulmadıkları göze çarpmaktadır. Uyku alanlarının bulunmasının tüm etmenler içinde en az önemli olarak değerlendirildiği görülmektedir(%25,3) bunu her sınıfa ait özel oyun odası bulunması izlemektedir (% 18,0).

4.2.1.2 Dış Mekâna İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı dış mekân özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 10: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Dış Mekânla İlgili Etmenlerin Dağılımı.

		Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil	
		N	%	N	%	N	%
DIŞ MEKÂN	Okulun ilköğretim binasından ayrı olması	369	84,1	32	7,2	38	8,7
	Okulun bahçesinin ve oyun alanlarının bulunması	426	97,0	6	1,4	7	1,6
	Okul bahçesinde kapalı alanların bulunması	397	90,4	25	5,7	17	3,9
	Okul sınırlarının çit / tel / duvar ile belirlenmiş olması	429	97,7	6	1,4	4	0,9
	Bahçede çimen, ağaç ve bitkilerin olması	407	92,7	11	2,5	21	4,8
	Bahçenin taş parke ile kaplı olması	270	61,5	71	16,2	98	22,3
	Bahçenin büyük olması	349	79,5	25	5,7	65	14,8
	Bahçede kum havuzunun olması	215	49,0	82	18,7	142	32,3
	Açık alanlarda farklı öğrenme alanları (sera, kümes, trafik eğitim parkı vb.) bulunması	333	75,9	51	11,6	55	12,5
	Bahçede denge ve tırmanma grubu malzemelerinin bulunması	269	61,3	73	16,6	97	22,1
	Bahçede taşınabilir mobilya ve malzeme (top, ip, bisiklet, kova seti vb.) bulunması	273	62,2	60	13,7	106	24,1
	Bahçede veliler için oturacak yerlerin olması	310	70,6	40	9,1	89	20,3

Tablo 10’da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı dış mekânla ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde okulun bahçesi ve oyun alanları bulunması, okul bahçesinde kapalı alanların bulunması, okul sınırlarının çit/tel/duvar ile belirlenmiş olması ve bahçede çimen, ağaç ve bitkilerin olması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir.

Ayrıca ebeveynlerin %10’dan fazlasının kurum seçiminde bahçenin taş parke kaplı olması(%22,3), bahçenin büyük olması (%14,8), bahçede kum havuzunun bulunması (%32,3), açık alanlarda farklı öğrenme alanlarının bulunması (%12,5), bahçede denge ve tırmanma grubu malzemelerin bulunması (%22,1), bahçede taşınabilir mobilya ve malzemelerin bulunması (%24,1) ve bahçede veliler için oturacak yerlerin olması (%20,3) etmenlerini önemsiz buldukları görülmektedir.

4.2.1.3 Materyale İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı materyal özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 11: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Materyal İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

		Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil	
		N	%	N	%	N	%
MATERYAL	Sınıfta her öğrenciye yetecek miktarda materyal olması	416	94,8	13	3,0	10	2,2
	Materyallerin hazır alınması	285	64,9	92	21,0	62	14,1
	Materyal seçiminde yaşa dikkat edilmesi	426	97,0	9	2,1	4	0,9
	Materyal seçiminde sağlığa uygunluğa dikkat edilmesi	424	96,6	11	2,5	4	0,9
	Materyal seçiminde çocukların cinsiyetine dikkat edilmesi	372	84,7	31	7,1	36	8,2
	Materyal seçiminde bireysel farklılıklara dikkat edilmesi	380	86,6	30	6,8	29	6,6

Tablo 11’de Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Materyal İle İlgili Etmenlerin Dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde, ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde sınıfta her öğrenciye yetecek miktarda materyal olması, materyal seçiminde yaşa dikkat edilmesi ve materyal seçiminde sağlığa uygunluğa dikkat edilmesi etmenlerini önemli buldukları görülmektedir.

Ayrıca ebeveynlerin %10’undan fazlası kurum seçiminde materyallerin hazır alınması konusunda kararsız kalmış (% 21,0) ya da önemli görmemişlerdir (%14,1).

4.2.1.4 Güvenliğe İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı güvenlik özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 12: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Güvenlik İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

	Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil		
	N	%	N	%	N	%	
GÜVENLİK	Okul binasında güvenlik görevlisinin olması	407	92,7	19	4,3	13	3,0
	Bahçenin tehlikeli maddelerden (Cam, Çivi vb.) arındırılmış olması	435	99,0	2	0,5	2	0,5
	Kapı ve pencerelerin çocuklar için güvenli olması	437	99,6	1	0,2	1	0,2
	Okulun baz istasyonuna uzak olması	415	94,5	17	3,9	7	1,6
	Okulun anayola uzak olması	407	92,7	14	3,2	18	4,1
	Okulun inşaat alanlarına uzak olması	420	95,7	3	0,7	16	3,6
	Okula yabancıların giriş çıkışlarının engellenmiş olması	433	98,6	2	0,5	4	0,9
	Okula araçların giriş çıkışlarının engellenmiş olması	423	96,4	10	2,3	6	1,3
	Servis ulaşımının güvenli olması	435	99,1	3	0,7	1	0,2
	Prizlerin korunaklı olması	430	97,9	6	1,4	3	0,7
	Güvenlik kamera sisteminin olması	421	95,9	11	2,5	7	1,6
	Elektrik kesintilerinde kullanılacak sistemin olması	406	92,5	18	4,1	15	3,4
	Acil durumlarda (Doğal Afetler vb.) tahliye planının olması	427	97,3	7	1,6	5	1,1
	Okul çıkışlarında kaldırım kenarında bariyer olması	430	97,9	6	1,4	3	0,7

Tablo 12’de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı güvenlik ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde verilen tüm etmenlerin ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde önemli gördükleri görülmektedir.

4.2.1.5 Temizlik ve Beslenmeye İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı temizlik ve beslenme özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 13: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Temizlik Ve Beslenme İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

		Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil	
		N	%	N	%	N	%
TEMİZLİK VE BESLENME	Sınıfın ve sınıf dışı alanların düzenli olarak sağlık kurallarına uygun temizlenebiliyor olması	434	98,9	4	0,9	1	0,2
	Oyun bahçesinin bakımlı olması	435	99,1	2	0,5	2	0,5
	Okulda yemek çıkıyor olması	242	55,1	90	20,5	107	24,4
	Okulda kantin bulunması	338	77,0	47	10,7	54	12,3
	Okulda satılan yiyeceklerin sağlık açısından denetimlerinin yapılıyor olması	430	97,9	8	1,8	1	0,2
	Okulda belirlenmiş beslenme saatlerinin olması	434	98,9	4	0,9	1	0,2
	Tuvaletlerin her gün temizleniyor olması	438	99,8	1	0,2	---	---
	Eğitim malzemelerinin dezenfekte ediliyor olması	435	99,1	2	0,5	2	0,5
	Beslenme saatinde çocuklara refakat eden öğretmenin bulunması	425	96,8	8	1,8	6	1,4

Tablo 13’de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı temizlik ve beslenme ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde sınıf ve sınıf dışı alanların düzenli olarak sağlık kurallarına uygun temizleniyor olması, okulda satılan yiyeceklerin sağlık açısından denetimlerinin yapılıyor olması, okulda belirlenmiş beslenme saatlerinin olması, tuvaletlerin her gün temizleniyor olması, eğitim malzemelerinin dezenfekte ediliyor olması ve beslenme saatlerinde çocuklara refakat eden bir öğretmenin bulunması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir. Özellikle tuvaletlerin her gün temizlenmesini önemli bulanların sayısı %100’e yakındır (%99,8).

Ayrıca ebeveynlerin %10'dan fazlasının kurum seçiminde okulda yemek çıkıyor olması (%24,4)ve okulda kantin bulunması (%12,3) etmenlerini önemli bulmadıkları görülmektedir.

4.2.1.6 Ulaşılabilirliğe İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı ulaşılabilirlik özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 14: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Ulaşılabilirlik İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

		Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil	
		N	%	N	%	N	%
ULAŞILABİLİRLİK	Okulun eve yakın olması	333	75,9	26	5,9	80	18,2
	Okulun iş yerine yakın olması	245	55,8	59	13,4	135	30,8
	Okulun servisinin ve servis yardımcısının olması	418	95,2	13	3,0	8	1,8
	Okulun konumunun kolay ulaşılabilir ve trafikten uzak olması	402	91,6	16	3,6	21	4,8
	Servis şoförüne ve servise kolay ulaşılabilmesi	413	94,1	14	3,2	12	2,7
	Servislerde güvenlik önlemlerinin alınmış olması	432	98,4	6	1,4	1	0,2

Tablo 14'de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı ulaşılabilirlik ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90'ından fazlasının kurum seçiminde okulun servisinin ve servis yardımcısının olması, okulun konumunun kolay ulaşılabilir ve trafiğe uzak olması, servis şoförüne ve servise kolayca ulaşılabilmesi ve servislerde güvenlik önlemlerinin alınmış olması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir. Ayrıca ebeveynlerin %10'undan fazlasının kurum seçiminde okulun eve yakın olması (%18,2) ve okulun işe yakın olması (%30,8) etmenlerini önemli bulmadıkları görülmektedir.

4.2.2. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Yönetici, Öğretmen Ve Personel Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular

4.2.2.1 Yönetici Yeterliliğine İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı yönetici özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 15: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Yönetici Yeterlilikleri İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

	Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil		
	N	%	N	%	N	%	
YÖNETİCİ YETERLİLİKLERİ	Okulun işleyiş ve kurallarında tutarlı olması	435	99,1	3	0,7	1	0,2
	Saygılı, olumlu, samimi, çevredekilere güven verici olması	438	99,8	---	---	1	0,2
	Okul etkinlikleri hakkında çevreyi bilgilendirmesi	427	97,3	8	1,8	4	0,9
	Öğrencilerin kayıt, kabul, mezuniyet vb. işlerini zamanında yerine getirmesi	429	97,7	7	1,6	3	0,7
	Okulun güvenliği için gerekli önlemleri alması	437	99,5	2	0,5	---	---
	Öğrencilerin sağlığı için hijyenik bir ortam oluşturması	435	99,1	3	0,7	1	0,2
	Okuldaki sınıfları ve diğer alanları velilerin ziyaretine açması	383	87,2	27	6,2	29	6,6
	Öğretmenlerin zamanında sınıfa girip çıkmasını sağlaması	429	97,7	7	1,6	3	0,7
	Veli okula geldiğinde ilgi göstermesi	425	96,8	9	2,1	5	1,1
	Kültürel faaliyetlere katılan, yerel yönetimler ile bağlantı kuran biri olması	407	92,7	18	4,1	14	3,2
	Zararlı alışkanlıklara sahip olmaması	423	96,4	10	2,3	6	1,3
	Okulda öğretmenler ile velilerin rahat konuşabilecekleri bir yer sağlaması	411	93,6	8	1,8	20	4,6

Tablo 15’de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı yönetici yeterlilikleri ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’dan fazlasının kurum seçiminde okul yöneticisinde aradıkları özelliklerin; okulun işleyiş ve kurallarında tutarlı olması, saygılı olumlu, samimi, çevredekilere güven verici olması, okul etkinlikleri hakkında çevreyi bilgilendirmesi, öğrencilerin kayıt, kabul, mezuniyet vb. işlerini zamanında yerine getirmesi, okulun güvenliği için gerekli önlemleri alması, öğrencilerin sağlığı için hijyenik bir ortam oluşturması, öğretmenlerin zamanında sınıfa girip çıkmasını sağlaması, veli okula geldiğinde ilgi göstermesi, kültürel faaliyetlere katılan, yerel yönetimler ile bağlantı kuran biri olması, zararlı alışkanlıklara sahip olmaması ve okulda öğretmenler ile velilerin rahat konuşabilecekleri bir yer sağlaması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir. Bu başlık altında ebeveynlerin; okul yöneticisinin okuldaki sınıfları ve diğer alanları velilerin ziyaretine açması konusunda kararsız kaldıkları (%6,2) ve bunu önemli bulmadıkları (%6,4) görülmektedir.

4.2.2.2 Öğretmen Yeterliliğine İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı öğretmen özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 16: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Öğretmen Yeterlilikleri İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

	Çok Önemli		Kararsız m		Hiç önemli değil		
	N	%	N	%	N	%	
ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİ	Giyim ve görünüşüne özen göstermesi	403	91,8	11	2,5	25	5,7
	Öğretmenin cinsiyeti	78	17,8	29	6,6	332	75,6
	Aldığı eğitimin alandan olması	413	94,1	18	4,1	8	1,8
	Eğitim öğretim ile ilgili yeni gelişmeleri okula getirmesi	426	97,0	7	1,6	6	1,4
	Velilerle iletişim kurmaya istekli olması	435	99,1	3	0,7	1	0,2
	İhtiyaç duyulduğunda rahatlıkla ulaşılabilmesi	436	99,3	2	0,5	1	0,2
	Öğrenci gelişimini izleyip değerlendirmesi	434	98,9	2	0,4	3	0,7
	Velilerin de katılacağı faaliyetler düzenlemesi	381	86,8	27	6,1	31	7,1
	Ev ziyaretleri yapması	189	43,1	85	19,3	165	37,6
	Okulun çevre tarafından tanınmasını sağlayıcı etkinlikler yapması	324	73,8	52	11,8	63	14,4
	Öğrencilerin okul dışı zamanlarda da gelişimlerini izlemesi	300	68,3	58	13,2	81	18,5
	Zararlı alışkanlıklara sahip olmaması	410	93,4	17	3,9	12	2,7
	Öğrenci ve velilerin kişisel farklılıklarına saygı göstermesi	424	96,6	11	2,5	4	0,9
	Güler yüzlü olması	434	98,9	3	0,6	2	0,5
	Adil olması	437	99,6	1	0,2	1	0,2
	Anlayışlı olması	437	99,5	0	0	2	0,5
	Saygılı olması	437	99,6	1	0,2	1	0,2
	Çocuklara değer veren biri olması	439	100	---	---	---	---
	Dinleme becerisine sahip biri olması	933	98,6	5	1,2	1	0,2

Tablo 16’da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı öğretmen yeterlilikleri ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde giyim ve görünüşüne özen göstermesi, aldığı eğitimin alandan olması, eğitim öğretim ile ilgili

yeni gelişmeleri okula getirmesi, velilerle iletişim kurmay istekli olması, ihtiyaç duyulduğunda rahatlıkla ulaşılabilmesi, öğrenci gelişimini izleyip değerlendirmesi, zararlı alışkanlıklara sahip olmaması, öğrenci ve velilerin kişisel farklılıklarına saygı göstermesi, güler yüzlü olması, adil olması, anlayışlı olması, saygılı olması, çocuklara değer veren biri olması ve dinleme becerisine sahip biri olması etmenlerini önemli gördükleri görülmüştür.

Öğretmen özellikleri ile ilgili olarak ebeveynlerin en az önemli gördükleri etmenin öğretmen cinsiyeti olduğu (%75,6), bunu öğretmenin ev ziyaretleri yapması (%37,6), öğrencilerini okul dışı zamanlarda da gelişmelerini incelemesi(%18,5) ve okulun çevre tarafından tanınmasını sağlamasını sağlayıcı etkinlikler yapması (%14,4) etmenlerinin izlediği görülmektedir.

4.2.2.3 Personel Yeterliliğine İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı personel özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 17: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Personel Yeterlilikleri İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

		Çok Önemli		Kararsız m		Hiç önemli değil	
		N	%	N	%	N	%
PERSONEL	Sınıflarda öğretmen yardımcısı bulunması	391	89,1	23	5,2	25	5,7
	Sınıflarda bulunan öğretmen yardımcılarının alandan olması	381	86,8	30	6,8	28	6,4
	Okulda psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti olması	413	94,1	18	4,1	8	1,8
	Okulda doktor / hemşire bulunması	323	73,6	61	13,9	55	12,5
	Okulda aşçı bulunması	203	46,2	97	22,1	139	31,7
	Personelin acil durumlarda sakin ve rahat olması	405	92,4	17	3,8	17	3,8
	Okulda bekçi bulunması	381	86,8	26	5,9	32	7,3
	Okulda yeterli sayıda hademe bulunması	411	93,6	13	3,0	15	3,4

Tablo 17’de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı personel yeterlilikleri ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde okulda psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti olması, personelin acil durumlarda sakin ve rahat olması ve okulda yeterli sayıda hademe bulunması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir.

Ebeveynlerin okul öncesi kurumlarda görevlendirilecek personel özellikleri ile ilgili olarak en az önemli gördükleri etmenin okulda aşçı bulunması(%31,7) ve hemşire/doktor bulunması (%12,5) ve okulda bekçi bulunması (%7,3)olduğu görülmektedir. Sınıflarda bulunan öğretmen yardımcılarının alandan olması konusunda ebeveynlerin (%6,8)’i kararsız kalırken (%6,4)’ünün bunu önemli bir etken olarak görmediği anlaşılmaktadır. Benzer biçimde; sınıflarda öğretmen yardımcısı bulunması konusunda ebeveynlerin bir kısmı kararsız kalırken (%5,2) bir kısmı da bunu önemsiz olarak nitelendirmiştir(%5,7).

4.2.3 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Öğrenme-Öğretme Süreci İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde öğrenme-öğretme sürecindeki uygulamalara ilişkin göz önüne aldığı etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 18: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Öğrenme-Öğretme Süreci İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

	Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil		
	N	%	N	%	N	%	
ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ	Sosyal aktivitelerin olması	431	98,2	5	1,1	3	0,7
	Uygulanan eğitim programının niteliği	432	98,4	6	1,4	1	0,2
	Yabancı dil eğitimi verilmesi	425	96,8	7	1,6	7	1,6
	İlköğretime hazırlayacak çalışmaların yapılması	427	97,3	7	1,6	5	1,1
	Eğitimin oyun ağırlıklı olması	362	82,5	36	8,2	41	9,3
	Kültürel değerleri içermesi	406	92,5	20	4,5	13	3,0
	Bedensel ve ahlaki gelişimi, çocuğun kişiliğini desteklemesi	427	97,3	10	2,2	2	0,5
	Yaratıcılığı desteklemesi	427	97,3	7	1,6	5	1,1
	Tiyatro, sinema, gezi vb. etkinliklere yer vermesi	423	96,4	9	2,1	7	1,5
	Eve etkinlik çalışması gönderilmesi	387	88,1	17	3,9	35	8,0
	Bilgisayar kullanımının öğretilmesi	329	74,9	38	8,7	72	16,4
	Ailenin eğitim programına ilişkin görüşlerine yer verilmesi	389	88,6	28	6,4	22	5,0
	Yeni gelen çocukların uyumuna yönelik etkinliklerin yapılması	413	94,1	15	3,4	11	2,5
	Sene sonu sergi / müsamere yapılması	392	89,3	18	4,1	29	6,6
Çocuk kulübünün kurulmuş olması	192	43,7	175	39,9	72	16,4	

Tablo 18’de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde öğrenme öğretme süreci ile ilgili göz önüne aldığı etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’ından fazlasının kurum seçiminde sosyal aktivite olması, uygulanan programın kalitesi, yabancı dil eğitimi verilmesi, ilköğretime hazırlayacak çalışmaların yapılması, kültürel değerleri içermesi, bedensel ve ahlaki gelişimi, çocuğun kişiliğini desteklemesi, yaratıcılığı desteklemesi, tiyatro, sinema, gezi vb. etkinliklere yer verilmesi ve yeni gelen çocukların uyumuna yönelik etkinlikler yapılması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir.

Okul öncesi kurumlarda ebeveynlerin çocuk kulübünün kurulmuş olması (%16,4) ve bilgisayar kullanımının öğretilmesini (%16,4) en az önemli öğeler olarak belirttikleri görülmektedir. Eğitimin oyun ağırlıklı olması konusunda ebeveynlerin %8,2'si kararsız kalırken, %9,3'ünün bunu öğretim süreci açısından önemli bir etken olarak değerlendirmedikleri belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynlerin; eve etkinlik çalışması gönderilmesini (%8,0), sene sonu sergi ve müsamere yapılmasını (%6,6) ve ailenin eğitim programına ilişkin görüşlerine yer verilmesini (%5,0) önemli bir etken olarak değerlendirmedikleri görülmektedir.

4.2.4 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okul Aile İşbirliği İle İlgili Göz Önüne Aldığı Unsurlara İlişkin Bulgular

Aşağıda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı okul aile işbirliği özellikleri ile ilgili etmenlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 19: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Göz Önüne Aldığı Okul Aile İşbirliği İle İlgili Etmenlerin Dağılımı.

	Çok Önemli		Kararsızım		Hiç önemli değil		
	N	%	N	%	N	%	
OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ	Okul aile birliğinin olması	421	95,9	7	1,6	11	2,5
	Okul etkinliklerinde ailelerin görüşünün alınması	389	88,6	23	5,2	27	6,2
	Yapılan etkinlikler ile ilgili her gün bilgi verilmesi	330	75,2	45	10,2	64	14,6
	Okulun aileler arası etkileşimi destekleyici aktivite düzenlenmesi	359	81,8	44	10,0	36	8,2
	Okul öğretmen ve aile arası iletişimi güçlendirmek için okul dışı etkinlikler düzenlenmesi	323	73,6	51	11,6	65	14,8
	İstenildiğinde çocuğun sınıfta izlenebilmesi	316	72,0	63	14,4	60	13,6
	Yılsonunda çocuklar ile ilgili detaylı gelişim raporu verilmesi	420	95,7	12	2,7	7	1,6
	Okulun veliler ile irtibat halinde olması	421	95,8	9	2,1	9	2,1
	Ailelere yönelik eğitim seminerlerinin düzenlenmesi	355	80,9	47	10,7	37	8,4
	Veli okul ziyaret günleri belirlenmesi	358	81,5	38	8,7	43	9,8
	Ailelerin de katılabileceği çalışmalara yer verilmesi	344	78,4	30	6,8	65	14,8
	Aile katılım çalışmalarına önem verilmesi	359	81,8	30	6,8	50	11,4
	Dilek ve öneri iletilebilecek imkânın sağlanması	393	89,5	21	4,8	25	5,7
	Aile etkinlik günlerinin düzenlenmesi	340	77,4	42	9,6	57	13,0

Tablo 19’da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı okul aile işbirliği ile ilgili etmenlerin dağılımı yer almaktadır. Bu tablo incelendiğinde ebeveynlerin %90’dan fazlasının kurum seçiminde okul aile birliğinin olması, yılsonunda çocuklar ile ilgili detaylı gelişim raporu verilmesi ve okulun veliler ile irtibat halinde olması etmenlerini önemli buldukları görülmektedir.

Ayrıca okul aile işbirliği açısından ebeveynlerin okul öğretmen ve aile arası iletişimi güçlendirmek için okul dışı etkinlikler düzenlenmesi (%14,8), ailelerin de

katılabileceği çalışmalara yer verilmesi (%14,8), yapılan etkinlikler ile ilgili her gün bilgi verilmesi(%14,6), aile etkinlik günlerinin düzenlenmesi(%13) ve aile katılım çalışmalarına önem verilmesini(%11,4) en az önemli buldukları görülmektedir. Ayrıca ebeveynlerin %14,4'ü istenildiğinde çocuğun sınıfta izlenebilmesi konusunda kararsız kalırken % 13,6'sı da bu konuyu önemli bulmamıştır. Ailelere yönelik eğitim seminerlerinin düzenlenmesi (%8,4) ve veli okul ziyaret günleri belirlenmesi (%9,8) ebeveynler tarafından yeterince önemli bulunmamıştır.

4.3 Ebeveynlerin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının; Fiziksel Yapı Ve Donanım, Personel Yeterlikleri, Öğrenme-Öğretme Süreci ve Okul-Aile İşbirliği Açısından Beklentilerini Karşılama Düzeyine İlişkin Değerlendirmeleri İle İlgili Bulgular

Bu bölümde ebeveynlerin tercih ettiği Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı resmi okul öncesi eğitim kurumlarının iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme, ulaşılabilirlik, yönetici yeterlilikleri, öğretmen yeterlilikleri, personel yeterlilikleri, program uygulamaları, okul aile işbirliği ile ilgili etmenleri karşılama durumuna ilişkin değerlendirmeleri incelenmiş ve tablo halinde yorumlanmıştır.

Tablo 20: Katılımcıların Çocuklarının Devam Ettiği Okulun Genel Özelliklerinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerinin (Değerlendirmelerinin) Dağılımı

		Yetersiz		Orta Yeterli		Çok Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
OKULUN ÖZELLİKLERİ	İç Mekân	32	7,3	192	43,7	215	49,0
	Dış Mekân	45	10,3	187	42,5	207	47,2
	Materyal	38	8,7	203	46,2	198	45,1
	Güvenlik	72	16,4	158	36,0	209	47,6
	Temizlik ve Beslenme	41	9,3	138	31,4	260	59,3
	Ulaşılabilirlik	26	5,9	75	17,1	338	77,0
	Yönetici Yeterlilikleri	25	5,6	99	22,6	315	71,8
	Öğretmen Yeterlilikleri	21	4,8	69	15,7	349	79,5
	Personel Yeterlilikleri	30	6,8	127	28,9	282	64,3
	Öğrenme-Öğretme Süreci	28	6,4	126	28,7	285	64,9
	Okul Aile İşbirliği	43	9,8	142	32,3	254	57,9

Tablo 20’de katılımcıların çocuklarının devam ettiği okulun genel özelliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin (değerlendirmelerinin) dağılımı yer almaktadır. Bu tablo fiziksel yapı ve donanım, personel yeterlikleri, program uygulamaları ve okul-aile işbirliği açısından 4 ayrı bölümde incelenmiştir.

Fiziki yapı ve donanım olarak (iç mekân, dış mekân, güvenlik, temizlik ve beslenme, ulaşılabilirlik) incelendiğinde ebeveynlerin en çok %77 ile ulaşılabilirliği yeterli bulduğu görülmektedir. Temizlik ve beslenme %59,3 oranında yeterli görülürken geriye kalan diğer özellikler yeterlilik konusunda % 50’yi geçmemektedir. Ebeveynler arasında en çok %16,4 ile güvenliğin yetersiz bulunduğu ve %46,2 ile de en çok materyal özelliklerinin orta yeterlilikte bulunduğu görülmektedir.

Yönetici, öğretmen ve personel yeterlilikleri olarak incelendiğinde %79,5 ile en çok öğretmen yeterlilikleri ebeveynler tarafından yeterli bulunduğu görülmektedir. Personel yeterlilikleri %64,3 ile en az yeterli bulunurken, orta yeterlilikte bulan ebeveynlerin oranının %28,9 olduğu görülmektedir.

Öğrenme- öğretim sürecinin özellikleri ile ilgili olarak incelendiğinde, ebeveynlerin %64,9’u öğretim sürecini yeterli bulurken, %28,7’sinin ise orta yeterlilikte bulunduğu

görülmektedir. Uygulamaları yetersiz bulan ailelerin oranının ise %6,4 olduğu görülmektedir.

Okul aile işbirliği olarak incelendiğinde, ebeveynlerin %57,9u bu özelliği yeterli bulurken, %32,5'inin ise orta yeterlilikte bulunduğu görülmektedir. Okul aile işbirliğini yetersiz bulan ebeveynlerin oranının ise %9,8 olduğu görülmektedir.

Genel olarak incelendiğinde, ebeveynlerin %25inden fazlasının iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme, personel yeterlilikleri, öğrenme-öğretim süreci ve okul aile işbirliği konularında okulları orta yeterlilikte bulunduğu görülürken, ebeveynlerin %5'ten fazlasının öğretmen yeterlilikleri hariç geriye kalan tüm konuları yetersiz bulunduğu görülmektedir. Ayrıca ebeveynlerin tüm konularda yeterli bulma oranı % 80'e ulaşamamaktadır. Bu da tablo incelendiğinde ebeveynlerin okulları yeterli bulmadığını göstermektedir.

Bölüm 5

SONUÇ VE TARTIŞMA

Ülkemizde okul öncesi dönemde okullaşma oranı yüksek olmasına rağmen ailelerin okuldan istekleri ve beklentileri ile verilen eğitimin kalitesi okullaşma oranını büyük oranda etkilemektedir. Bu nedenle eğitim veren kurum sayısının artırılmasından çok eğitimde kalitenin yükseltilmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun gerçekleşebilmesi için gerekli koşullarda ailelerin de istek ve beklentilerinin gözden geçirilerek eğitim programlarının geliştirilmesi ve okul öncesi eğitim veren kurumların yapılanmalarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu görüşten hareketle; “Okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan çocukların ebeveynlerinin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldığı etmenler ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi eğitim kurumlarının bu etmenleri karşılama durumu nelerdir?” temel problemi doğrultusunda gerçekleştirilen bu araştırmadan elde edilen bulguların önemli ipuçları verdiği düşünülmektedir.

Yapılan bu araştırma çerçevesinde ebeveynlerin okul öncesi kurum seçimlerinde ön plana çıkardıkları temel etmenlere ilişkin sonuçlar; ebeveynlerin okul öncesi eğitim konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını ve çocuklarının devam ettiği eğitim kurumlarını okul öncesi eğitime uygun bulmadıklarını ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde göz önüne aldıkları etmenlerin, çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarınca yeterince karşılanmadığı ve verilen eğitimin beklenen düzeyde kalitesinin olmadığını göstermiştir.

Aşağıda araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile ilgili sonuçlar daha detaylı biçimde tartışılacaktır.

5.1 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okulun Fiziksel Yapı Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi; “Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde okulun fiziksel yapı ve donanımına ilişkin olarak (iç mekân dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme, ulaşılabilirlik) göz önüne aldığı etmenler nelerdir?” olarak belirtilmiştir.

Okul öncesi eğitimle ilgili gerçekleştirilen tüm çalışmalarda, eğitim mekânlarının iç ve dış yapı özelliklerinin nasıl oluştuğu ve donanımları ile çocuğun sağlığı ve esenliği ile ilişkili olan temizlik, güvenlik vb. unsurların çocukların gelişimine uygun ve kullanılabilirlik açısından doğru yapılandırılmış olması önemlidir. Bu boyutta yer alan etmenlerle ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde de ailelerin bu boyutu oluşturan etmenleri oldukça önemli buldukları görülmektedir.

Son yıllarda inşa edilen okullarda fiziksel ve mekânsal özellikler dikkate alınırken, eski yapılarda bunun mümkün olmadığı görülmektedir. Özellikle eski binaların durumunun gözden geçirilmiyor oluşu, çocuklar açısından güvenli olmadıklarını göstermektedir. Ebeveynlerin hali hazırda okulun dışına ve içine bakarak okul seçtikleri göz önüne alındığında aslında mekânların durumunun ve konumunun çok önemli olduğu görülmektedir. Mekânsal olarak iyi düzenlenmiş, güvenli ve çocuk dostu bir yapılanmaya sahip okullar ebeveynlerin daha çok ilgisini çektiği ve çocuklara öğrenme için daha nitelikli ortamlar sunulmasını sağladığından bu durum eğitime katılan öğrenci sayısını ve eğitimin kalitesini artıracaktır.

İç mekân özelliklerine bakıldığında ailelerin genel açıdan sınıfın özellikleri ile ilgili etmenleri önemli buldukları görülürken, özellikle ayrı oyun ve uyku odası gibi mekânsal özelliklerini çok da önemli bulmadıkları görülmektedir. Okul öncesi sınıflarının genel olarak okullarda küçük tasarlandığı düşünüldüğünde bu amaç için kullanılacak ortamların, sınıflardan ayrı olmasının sınıf içinde daha çok yere olanak sağlayacağı ve işlevsel olacağı kesindir. Ancak ebeveynlerin büyük olasılıkla sınıfların yeterli oyun alanlarına sahip olduğuna inanmaları ve tam gün eğitimin yaygın olmaması nedeni ile ayrı oyun ve uyku odalarının varlığını kurum seçimi açısından önemli bir etken olarak değerlendirmedikleri düşünülmektedir.

Dış mekân açısından incelendiğinde, iç mekân özelliklerinde olduğu gibi, ebeveynlerin pek çok dış mekânsal özelliği önemli görürken, yine okul öncesi eğitimde araştırmalar sonucu olması mecburi bulunan kum havuzu, denge aletleri, farklı öğrenme alanları ve çocukların kullanımına hazır mobilyaların bulunmasının ebeveynler tarafından önemsiz bulunduğu belirlenmiştir. Bu sonucun ebeveynlerin bu araçların ve ortamların okul öncesi eğitimdeki önemi konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklı olduğu sanılmaktadır. Ayrıca hali hazırda birçok okulda bu araç ve ortamların bulunmuyor oluşu da ebeveynlerin bu dış mekân özelliklerinin önemini azımsamalarının temel nedeni olarak görülebilir.

Ebeveynlerin kurumun dış mekânının taş parke ile olmasını önemli bir etmen olarak görmemelerine karşın, açık alanlarda farklı öğrenme alanları bulunması, bahçenin büyük olması etmenlerini de daha az önemli gördükleri saptanmıştır. Bahçede veliler için oturacak yer olması konusunda da ebeveynlerin önemli bir beklentiye sahip olmadıkları anlaşılmıştır. İç mekâna ilişkin etmenlerle birlikte değerlendirildiğinde, ebeveynlerin dış mekâna ilişkin öğeleri okul seçiminde daha az önemsedikleri kanısına varılmıştır.

Okullarda kullanılan materyaller açısından bakıldığında, ebeveynlerin büyük oranda sınıfta kullanılan materyallerin özellikleri konusunda yaşa ve sağlığa uygunluğuna dikkat edilmesi oldukça önemli görülürken, materyallerin hazır alınmasını önemsiz buldukları göze çarpmaktadır. Bu da ebeveynlerin materyal seçiminde hazırdan çok yaratıcılığı geliştirici materyal tasarımlarının bulunmasının okul öncesi eğitim açısından daha iyi olacağını düşündüklerini göstermektedir. Ayrıca ebeveynler tarafından önemli bulunan materyal seçiminde cinsiyete ve bireysel farklılıklara dikkat edilmesini yaşa ve sağlığa uygunluğa dikkat edilmesi kadar çok önemsemedikleri görülmektedir.

Ebeveynlerin kurum seçiminde güvenlik ile ilgili özelliklerin en önemli etmenlerden biri olarak değerlendirmesi şaşırtıcı görülmemektedir. Özellikle okul içi ve dışı alanlarda güvenlik konusunun yoğun biçimde tartışıldığı günümüzde, ebeveynlerin de bu konuda beklentilerinin ve belirtilen tüm öğeleri önemli bulması gayet olağan karşılanmalıdır. Güvenlik konusunda özellikle servis güvenliği ve çocukların oyun oynadığı bahçenin güvenliğinin ebeveynler tarafından önemli bulunması dikkat çekmektedir. Güvenlik konusunu ebeveynlerin bu kadar çok önemli bulmasının nedeni öğrenci taşımacılığı uygulanan merkezi eğitim kurumlarında servis ulaşımının fazlaca kullanılıyor olması ve servislerin yaş grubuna uygun olmaması ile okul bahçelerinin yeterince uygun yapılandırılmamış olması olabilir.

Ebeveynlerin göz önünde tuttukları ve önemli buldukları bir diğer etmen okulun temizliği ve hijyenidir. Okulun temiz ve çocuklar açısından hijyenik olması ebeveynler açısından önemli bir unsur olarak görülmektedir. Çocuklarının temiz ve hijyenik bir ortamda eğitim alması zaten istenilen bir durumdur. Ortamların temizlik ve düzenini sağlamak için okullarda bulunan personelin denetlenmesi ve hizmet içi

eğitimden geçirilmesi, kullanılan malzemelerin sağlık açısından uygunluğunun denetlenmesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarından biri olarak, okul öncesi dönemde çocukların eğitim kurumlarında beslenme alışkanlığı kazanmaları konusunun önemi araştırılırken, ebeveynlerin kurumda belirlenmiş bir beslenme saati olması ve bu saatte bir öğretmenin çocuklara refakat etmesini çok önemli görmelerine karşın, okulda yemek çıkması ve okulun bir kantini olması konusunu çok önemli görmediklerini ortaya koymaktadır. Okulda bulunması gereken personel içinde “aşının” ebeveynler tarafından en az önemli unsur olarak görülmesi bulgusu ile birlikte değerlendirildiğinde; ebeveynlerin çocuklarının beslenmeleriyle ilgili sorumluluğu okula bırakmak yerine kendilerinin üstlenmesi yönünde bir eğilime sahip oldukları düşünülebilir. Gelecekte okul kantin ve kafeteryalarının okullarda bulunmasının uygunluğu konusunda daha detaylı çalışmaların yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Ulaşılabilirlik açısından bakıldığında ebeveynlerin aslında okulun yakınlığı ya da uzaklığı ile ilgilenmedikleri, servisi olduğu sürece ulaşılabilirliğin önemli bir sorun teşkil etmediği görülmektedir. Bunun yanında ebeveynlerin ulaşım konusunda serviste yardımcının olmasını, servise kolay ulaşılabilir olmasını ve güvenlik önlemlerinin alınmış olmasını oldukça önemli buldukları görülmektedir. Ayrıca okulun konumunun kolayca ulaşılabilir ve trafikten uzak olmasını önemli bulan ebeveynler, çocuklarının okullarının hem güvenli bir çevrede olmasını istediklerini hem de daha rahat ulaşabilecekleri bir konumda olması gerektiğini önemli buldukları görülmüştür. Aynı zamanda servisin varlığının da tam gün çalışan ebeveynler için oldukça kullanışlı bir seçenek olduğu göz önüne alındığında servisin aileler

tarafından bu kadar önemli görülmesi aslında normal bir durum olarak karşılanmalıdır.

Okulların mekân özellikleri ile ilgili olarak alan yazında incelenen çalışmalarda Köksal (2012), ana okul ve anasınıflarında annelerin fiziksel koşullar, eğitsel ortamlar ve açık hava oyun alanları konusundaki görüşlerini incelemiş ve ailelerin mesleki durumlarına göre önemli buldukları durumlarda değişkenlik yarattığı görülmüştür. Ailelerin ayrıca okulun fiziksel koşullarını ve açık hava oyun alanlarını önemsedikleri görülmüştür. Köksal Akyol ve diğerleri (2006) tarafından yapılan araştırmada, ebeveynlerin kurum seçiminde fiziksel koşullara ve okulun açık hava alanlarına daha çok dikkat ettiği görülmüştür.

Ayrıca Da Silva ve Wise (2006) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin okul öncesi kurum seçiminde en çok beslenmeye sonrasında ise güvenlik ve sağlığa önem verdikleri görülmüştür. Aynı zamanda Carlson (1993) tarafından yapılan araştırmada, ebeveynlerin materyaller konusunda farklı görüşler sundukları halde bu konuya oldukça önem gösterdikleri görülmüştür.

Bu çalışmalarda elde edilen bulgular yapılan çalışmayı özellikler bakımından paralellik göstermesine rağmen birçok noktada çelişmektedir. Bu da ebeveynlerin tercihlerinde demografik özelliklerinin ve yaşanan kültürün etkisinin bulunduğunu kanıtlar niteliktedir.

5.2 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Yönetici, Öğretmen Ve Personel Özellikleri İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar

“Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde yönetici, öğretmen ve personel özelliklerine ilişkin olarak göz önüne aldığı etmenler nelerdir?” sorusu çalışmanın 2. alt problemini oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda ebeveynlerin

kurum seçiminde kurum yöneticisi, yardımcı personel ve öğretmen yeterlilikleri açısından göz önüne aldıkları etmenler incelendiğinde ailelerin belirtilen etmenlerden çoğunu önemli buldukları görülmektedir.

Öğretmen yeterlilikleri açısından incelendiğinde öğretmenin fiziki ve kişilik özellikleri ile aldığı eğitimin ebeveynlerce önemli bulunduğu belirlenirken, sevindirici olarak ebeveynlerin öğretmenin cinsiyeti konusunu çok az önemsedikleri görülmektedir. Bu bulgu okul öncesi eğitim kurumlarında sayıları az olmakla birlikte erkek öğretmenlerin varlığının etkili olması ile açıklanabilir. Bu boyut açısından asıl önemli görünen bulgu; ailelerin okul içindeki etkinliklere katılım konusunu çok önemsemediklerine işaret edebilecek yöndeki bulgulardır. Okul öncesi eğitime devam eden çocukların okul dışı zamanlarda gelişimlerinin öğretmence izlenmesi ya da ev ziyaretlerinin yapılması konularını ebeveynlerin çok fazla önemli bulmadıkları görülmektedir. Bu da aslında ebeveynlerin çocuğun eğitiminde okulu ve evi ayrı alanlar olarak görmesinden ve okul öncesi eğitimde aile-okul işbirliğinin geliştirici katkısını bilmediğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Yönetici yeterlilikleri açısından incelendiğinde ailelerin verilen tüm etmenleri kurum seçiminde önemli bulması aslında yöneticilerin okulda ve eğitim açısından çocuklar ve ebeveynleri için ne kadar önemli olduğunu kanıtlar niteliktedir. Ancak yine diğer maddelerde görüldüğü üzere ailelerin okula katılımından çok okulun ve yöneticinin onlarla ilgilenmesini daha önemli bulmaktadırlar. Ebeveynlerin kurum seçiminde yöneticide en az önemli gördüğü özelliklerin; okuldaki sınıfları ve diğer alanları velilerin ziyaretine açması ile okulda öğretmenlerle velilerin rahat konuşabilecekleri bir yer sağlaması olarak belirtilmesi dikkat çekicidir. Bu bulgu öğretmende aranan bazı özellikler ile birlikte değerlendirildiğinde ebeveynlerin

kendilerini okulun yapısı içinde nasıl konumlandıklarının anlaşılması açısından önemli görülmektedir.

Gelecekte alanda gerçekleştirilecek çalışmalarda, ebeveynlerin çocuğun eğitiminde kendilerini okulla nasıl ilişkilendirdikleri konusunun daha detaylı biçimlerde araştırılmasının, aile katılımının önündeki engellerin daha iyi belirlenmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Personel yeterlilikleri açısından incelendiğinde ebeveynlerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetini önemli bulurken, okulda aşçı olması ya da doktor hemşire bulunmasını önemsiz bulmaları şaşırtıcı bir durumdur. Özellikle okul öncesi eğitim açısından bu personelin bulunmasının önemli olduğu bilinirken ebeveynlerin bunları önemsiz bulması ancak okulların tam gün eğitimde olmayışı ve hastane ile sağlık ocaklarının okullara yakın oluşu ile açıklanabilir.

Okulların mekân özellikleri ile ilgili olarak alan yazında incelenen çalışmalarda Köksal (2002) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynlerin kurum seçiminde fiziksel ortamlarla birlikte personel ve program etkenlerine daha çok dikkat ettikleri saptanmıştır. Koç (1999), tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin kurumları tavsiye üzerine seçtikleri ve kurum özelliklerinden en çok yönetim ve personel ile ilgili alanlara önem verdikleri belirlenmiştir.

Bu çalışmalarda elde edilen bulgular yapılan çalışmayı özellikler bakımından desteklemektedir. Bu da ebeveynlerin kurum çalışanları konusunda hassas olduğunu ortaya koymaktadır.

5.3 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Öğrenme-Öğretme Süreci İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın 3. alt problemi; “Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak göz önüne aldığı etmenler nelerdir?” olarak belirtilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar program özellikleri açısından incelendiğinde ebeveynlerin okul öncesi eğitimim temel amaçları içinde olan; kaliteli eğitim, sosyal aktivitelerle destekleme, ilköğretime hazırlayıcı çalışmalar, bedensel-ahlaki ve kişilik gelişimi ile yaratıcılığın desteklenmesi gibi etkinliklerin program kapsamında gerçekleştiriliyor olmasını önemli buldukları anlaşılmaktadır.

Buradaki en şaşırtıcı bulgu; eğitimin oyun ağırlıklı olması konusunda ebeveynlerin %8,2’sinin kararsız kalması ve yine % 9,3’ünün bunu önemli görmemesi olmuştur. Özellikle çağdaş okul öncesi eğitim programlarında eğitimin çocuk merkezli ve oyun ağırlıklı olduğu bilindiği halde ebeveynlerin programın oyun ağırlıklı olmasını önemli bulmayanların mevcut olması, dikkatle üzerinde durulması gereken bir noktadır. Ebeveynlerin oyun ağırlıklı eğitimden ne anladıkları ve oyunun gelişimsel işlevi konusundaki görüşlerinin farklı örneklerle gerçekleştirilecek çalışmalar yoluyla daha derinlemesine araştırılması uygun olacaktır.

Okullarda uygulanan öğrenme- öğretime yaşantıları boyutunda ebeveynler okulda yabancı dil eğitimi verilmesini ile tiyatro sinema vb. etkinliklere katılımı önemli bulurken; bilgisayar kullanımının öğretilmesi, basit toplama-çıkarmaın öğretilmesi vb. etkinlikleri daha az önemli gördükleri gözlenmektedir. Ailelerin eğitime katılımları açısından ve çocuklarının gelişimlerini izleyebilmeleri açısından önemli bir işlevi bulunan eve etkinlik çalışması gönderilmesi ebeveynlerin (% 8,0)’i

tarafından önemli görülmezken, ailenin eğitim programına ilişkin görüşlerine yer verilmesi konusunda ebeveynlerin (%6,4)'ünün kararsız kaldığı, (%5,0)'inin ise bunu önemli görmediği anlaşılmaktadır. Bu iki özellik ebeveynlerin eğitim programına katılımlarını içerdiği için bu sonuçların neticesinde ebeveynlerin okul öncesi eğitim programının özelliklerini ve yapısını yeterince bilmediklerini düşündürmektedir. Okul öncesi eğitimde olması gereken çocuk kulüpleri konusunda ebeveynlerin kararsız kalması da okullarda aslında bu kulüplerin varlığının olmaması ve kulüplerin 3. Sınıftan itibaren kuruluyor olmasından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Alan yazında ailelerin okul öncesi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin ele alındığı çalışmalarda Köksal Akyol ve diğerleri (2006) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından iyi eğitim vermesini önemsendiği görülmektedir. Tulan (2005) tarafından yapılan araştırmada, ebeveynlerin program özelliklerinden çocuk gelişimine uygun olması ve çocuğun gelişimine yönelik olmasını önemli gördükleri görülmektedir.

Metin ve Arı (1993) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin eğitimin kalitesini ve eğitimcilerin özelliklerini önemli buldukları görülmüştür. Oktay ve diğerleri (1994) tarafından yapılan araştırmada ise ebeveynlerin program hazırlamada çocukların gelişim düzeyinin ve malzeme ile oyuncakların önemli olduğunu ancak bireysel farklılıkları önemli bulmadıkları görülmüştür.

Aragon ve Akkaya (2008) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarının ve okul öncesi eğitim programının görevinin çocukları ilkokula hazırlamak, öz bakım becerileri kazandırmak gibi görevlere sahip olmaları gerektiği ve bunu önemli gördükleri görülmüştür.

Belirtilen çalışmalarda elde edilen bulgular bu çalışmayı özellikler bakımından desteklemektedir. Ebeveynlerin bu çalışmada belirtilen bu bulgulara

önemli katkılarda bulunulduğu düşünülmektedir. Ebeveynlerin genel olarak programın çocuğun gelişimini destekleyici nitelikte olması gerektiği konusunda belirtilen tüm çalışmalarda hemfikir olmalarına karşın, oyunun eğitimsel önemi, ailelerin okul öncesi eğitimdeki işlevi konularında yeterli bir bilgiye sahip olmadıkları düşünülmektedir. Bu nedenle, gelecekte alanda yürütülecek çalışmalarda ebeveynlerin özellikle “ iyi bir okul öncesi eğitim programını” nasıl tanımladıkları üzerinde daha derinlemesine durulması yararlı olacaktır.

5.4 Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde Okul Aile İşbirliği İle İlgili Göz Önüne Aldığı Etmenlere İlişkin Sonuçlar

“Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde okul-aile işbirliğine ilişkin olarak göz önüne aldığı etmenler nelerdir?” sorusu araştırmanın 4. alt problemini oluşturmaktadır. Bu boyutta yer verilen özellikler incelendiğinde ebeveynlerin diğer tüm boyutlara göre daha düşük yüzdelerde yer verilen özellikleri önemli gördükleri gözlenmektedir. Yılsonunda çocukları ile ilgili detaylı gelişim raporları verilmesi, okulun velilerle irtibat kurması, okul-aile birliğinin olması ebeveynlerce okul-aile işbirliği açısından en önemli görülen özellikler olarak öne çıkmaktadır. Okul aile birliğinin kurulup işlevsel olarak görevine devam etmesini önemli buldukları halde ebeveynlerin dikkat çeken bölümünün, okul, öğretmen, aile arasında işbirliğini güçlendirmek için okul dışı etkinlikler düzenlenmesi (%14,8), ailelerinde katılabileceği çalışmalara yer verilmesi(%14,8), yapılan etkinliklerle ilgili her gün bilgi verilmesi(%14,6), aile etkinlik günlerinin düzenlenmesi (%13,0) ve aile katılım çalışmalarına önem verilmesi (%11,4) özelliklerini önemsiz görmesi yönündeki bulgular ailelerin okulla işbirliği konusundaki görüşlerini yansıtır niteliktedir. Baştan beri tartışıldığı gibi bu bulgu ailelerin çocuklarının gelişiminde aile-okul işbirliğinin önemi konusunda yeterince bilgiye sahip olmadıkları ya da

okulların okul aile işbirliğine yönelik yeterli çalışma yapmadıkları ile ilişkili olarak yorumlanabilir.

Alan yazında ailelerin okul aile işbirliğine ilişkin görüşlerinin ele alındığı çalışmalarda Güleler (1993) tarafından yapılan araştırmada, ailelerin çocukları ile ilgili gelişimsel konularda bilgilendirilmeyi, neler olup bittiği açısından etkinlikler konusunda haberdar edilmeyi, evde ve okulda yaşanan sorunlarda yardımcı olunmasını önemli buldukları görülmüştür.

Ayrıca Kaya (2002) tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin aile eğitimi konusunda istekli oldukları ve aile eğitimi verilmesini önemli buldukları, ayrıca okul aile işbirliğine hazır oldukları ve eğitim programına katılımları konusunda istekli oldukları görülmüştür.

Yapılan bu araştırmalarda çocuğun okul ve ev ortamındaki paralellik sonucu eğitiminin ve gelişiminin bütünleştiği ve devam eden gelişimin ev ortamında da düzgün ilerleyişinin sağlandığı vurgulanmış ve bu nedenle okul aile işbirliğinin çocuğun gelişimi için önemli olduğu bulunmuşken, ebeveynlerin okul ile etkileşime girme konusunu önemsiz bulması da yine çocukları ile ilgili yeterince bilgiye sahip olmadıkları ve aile katılımının çocukların gelişimi açısından ne kadar önemli olduğunu doğru biçimde kavrayamadıklarını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada da aileler genel olarak çocuklarının gelişimi konusunda okulun kendilerini sürekli bilgilendirmesini önemli olarak ifade etmekle birlikte, çocuklarının gelişimi konusunda okulla işbirliği içinde bulunmayla ilgili etmenleri daha az önemli olarak belirtmişlerdir. Bunun önemli bir nedeninin KKTC’de okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının sınırlı biçimde işlemesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

5.5 Ebeveynlerin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının; Fiziksel Yapı Ve Donanım, Personel Yeterlikleri, Öğrenme-Öğretme Süreci Ve Okul-Aile İşbirliği Açısından Beklentilerini Karşılama Düzeyine İlişkin Değerlendirmeleri İle İlgili Sonuçlar

Çalışmanın 5. ve son alt problemi; “ Ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarının; fiziksel yapı ve donanım, personel yeterlikleri, program uygulamaları ve okul-aile işbirliği açısından beklentilerini karşılama düzeyine ilişkin değerlendirmeleri nedir?” olarak belirlenmiştir. Ebeveynlerin önemli buldukları noktaların okullar tarafından karşılanma durumunu değerlendirmelerinin istendiği bu bölümde çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır.

Özellikle bu etmenleri yeterli bir biçimde karşılandığını düşünen velilerin % 80’e bile ulaşamıyor oluşu okulların ebeveynleri yeterince tatmin etmediğini göstermektedir. Ailelerin araştırmanın ilk dört alt problemi kapsamında ele alınan çocuklarına kurum seçerken okullardan beklentileri ile çocuklarının devam ettiği okulların bu beklentileri karşılama durumu karşılaştırıldığında tüm kategorilerde ebeveyn beklentilerinin düşük düzeyde karşılandığı görülmektedir.

Çok önemli olan ve eğitimin kalitesini etkileyen bu etmenlerin karşılanmaması eğitimin kalitesini düşürmekte ve okul öncesine gereken önemi gösterememektedir. Özellikle ebeveynlerin okul öncesi eğitim konusunda yeterince bilgi sahibi olmaması, binaların ve eğitim kurumlarının durumu, programın ve okul aile işbirliğinin öneminin yeterince vurgulanmıyor oluşu ile ebeveynlerin önemsedikleri noktaların okullarda yer almaması okullaşma oranının yüksek olduğu ülkemizde eğitimin kalitesini düşürmekte ve devlete bağlı okullarda okullaşma oranında düşmelere yol açmaktadır.

Araştırmanın ilk boyutunda ele alınan ve ebeveynlerin büyük bir bölümü tarafından okul öncesi kurum seçiminde önemli olarak nitelendirilen iç mekân, dış mekân, materyal, güvenlik, temizlik ve beslenme ile ulaşılabilirlik ile ilgili özellikler açısından ele alındığında, kurumların ancak %50 'si düzeyinde ebeveyn beklentilerinin “ çok yeterli “ düzeyde karşılanabildiği gözlenmektedir. Bu boyutta; ulaşılabilirlik (%77,0) , temizlik ve beslenme ile ilgili öğeler ebeveynlerin (%59,3)'ü tarafından “çok yeterli” bulunurken, güvenlik ile ilgili öğelerin en “yetersiz” özellik olarak belirtildiği (% 16,4) görülmektedir. Bu sonuçlar dikkate alındığında; okul öncesi eğitim kurumlarının mekânsal olarak elden geçirilmesinin ve mümkünse yeniden tasarlanmasının gerekli olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin yetersiz bulduğu iç ve dış mekân özelliklerinin iyileştirilmesi özellikle önem teşkil etmektedir. Ayrıca materyal ve temizlik ile beslenme konularında yeterince iyileştirmenin ve denetimin bulunmaması da okul öncesi eğitimin kalitesini düşürmekte ve doğal olarak da ebeveynlerin önemsedikleri göz önüne alındığında bu konularda da okulların düzenlenmesi gerektiği görülmektedir. Ulaşılabilirlik konusunda özellikle ebeveynlerin tam gün çalışıp çocukların yarım gün okula gitmesinden dolayı bakacak kişilerin varlığı ya da kreşlerin ve etüt merkezlerinin bulunmasını gerektirmektedir, aynı zamanda servis kullanımının fazla olmasına neden olmaktadır. Bu da servislerin ve ulaşım noktalarının özelliklerinin iyileştirilmesi ve gerekli şekilde düzenlenmesini gerektirmektedir. Birçok okulun ana yol kenarında ya da trafiğin yoğun olduğu bölgelerde bulunuyor olması da ebeveynlerin kurumları yeterli bulmamasının etmenleri arasında sayılabilir. Özellikle güvenlik konusunun ebeveynler tarafınca en yüksek oranla yetersiz bulunması da okulların sağladığı güvenlik hizmetleri konusunda iyileştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Güvenlik konusunda yeterli olmayan okullar ebeveynler tarafından

tercih edilmediğinden dolayı bu durum o okuldaki kaliteyi haliyle de okullaşma oranını etkilemektedir.

Ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumlardaki yönetici, öğretmen ve personel yeterliliklerine ilişkin değerlendirmeler incelendiğinde, bu boyutun ebeveynlerin beklentilerini daha yüksek düzeyde karşılayabildiği anlaşılmaktadır. Ebeveynlerin öğretmenleri (79,%) oranında ve okul yöneticilerini (%71,8) oranında “ çok yeterli” olarak değerlendirmeleri tüm öğeler içinde bunların en yüksek değerler olması açısından önemlidir. Ancak ulaşılması hedeflenen sonuç açısından tatmin edici değildir. Özellikle personel konusunda ebeveynlerin yeterli bulma oranının diğerlerine göre düşük olması (%64,3) okulların personel denetiminin gözden geçirilmesi ve personelin kendini geliştirmesinin desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Ebeveynlerin okullarda uygulanmakta olan öğretim programını ancak (%64,9) oranında “çok yeterli “olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Bu durumun bir ölçüde okul öncesi eğitim programının yeni değişmiş olması ve öğretmenlerin bu konuda yeterince programa adapte olamaması ve ebeveynlere gereken bilgilendirmeyi yapamamış olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Ancak tüm araştırma bulguları ebeveynlerin okul öncesi eğitimin içeriği konusunda yeterince bilgi sahibi olmadığı yönündedir. Bu nedenle ebeveynlerin “nitelikli okul öncesi eğitim programı” konusunda görüşlerinin ne olduğunun daha detaylı incelenmesi gerekmektedir. Özellikle ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programların hangi öğelerini ön plana çıkardıkları ve bunun nedenlerinin anlaşılması ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentilerinin de daha iyi yorumlanabilmesini sağlayacaktır. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim konusunda farkındalığının artırılması hem eğitimin kalitesini yükseltecektir, hem de

ebeveynlerin okul öncesi eğitim konusunda kurumların yeterliliğini daha rahat sorgulamasını sağlayacaktır.

Okul aile işbirliği boyutu incelendiğinde, kurumların ebeveynlerin beklentilerini karşılama açısından (%57,9) oranında “çok yeterli “ olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Bu boyutta yer alan öğeler ebeveynlerce okul öncesi kurum seçiminde daha az önemli olarak yorumlanmasına karşın ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği kurumların bu konudaki yeterliliğini orta düzeyde değerlendirmeleri ilginçtir. Bu sonuç, ebeveynlerin okulöncesi eğitim kurumları ile işbirliği yapma konusunun önemli olduğu yönünde bir anlayışa sahip olduğu ancak bunun yolları ile ilgili bilgilerinin yetersiz kaldığı şeklinde yorumlanabilir. Bu durum; ebeveynlerin okul öncesi eğitimde aile katılımı ve okul aile işbirliğinin çocuğun gelişimi açısından etkilerini tam olarak kavrayamamış olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında başta öğretmen olmak üzere görevli tüm personelin aile okul işbirliğini öne çıkarıcı etkinlikler düzenlemeleri ve okulları ailelere açmaları gerekmektedir. Ebeveynlerin bu konuda bilgi sahibi olması ve kurumların bu konuda yeterli çabayı sağlaması, ebeveynlerin okullardaki işlevlerini daha iyi kavramasını sağlayacak ve bu da okul öncesi eğitimde kalite artışını ve okul öncesi eğitimin yaygınlaşmasını destekleyecektir.

Bölüm 6

ÖNERİLER

Bu bölümde; gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak öncelikle okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve kalitesinin artırılması ile ilgili çeşitli öneriler sunulmuştur. Bunu izleyerek gelecekte benzer yönde çalışmalar yapacak araştırmacılara yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

6.1 Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması ve Kalitesinin Yükseltilmesi İçin Yapılabilecekler

1. Okul öncesi eğitim konusunda öncelikli olarak yapılması gereken denetim mekanizmasının oluşturulması olacaktır. Özellikle bakanlıkta okul öncesi eğitim ile ilgili bir birimin olmaması, denetim organlarının okul öncesi eğitim konusunda yeterince bilgiye sahip olmaması okul öncesi eğitimin kalitesini artırmak için yapılabileceklerin fark edilmesini engellemektedir. Kurulacak olan birim ve yerine getirilecek olan denetim mekanizması sayesinde okul öncesi eğitim konusunda geliştirilmesi gerekenlerin neler olacağı tartışılabilir ve okul öncesi eğitimin kalitesi yükseltilebilir.
2. Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunması gereken yapısal özellik ve donanımların güncel teknolojik özellikler ve çağdaş eğitim ortamları göz önüne alınarak yeniden düzenlenmesinin sağlanması ve bu düzenlemenin kalıcılığı ve devamlılığı açısından kurumlar için fiziksel ve donanımsal standartların belirlenmesi eğitimin kalitesi ve okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması açısından da oldukça etkili olacaktır.

3. Hâlihazırda var olan okul öncesi eğitim kurumlarının gözden geçirilerek belirlenecek olan standartlara göre düzenlenmesi ya da düzenlenmesi mümkün olmayan kurumların yapı ve donanım olarak yeni binalar halinde yeniden yapılandırılması da eğitimin kalitesinin ve okullaşma oranının artmasına yardımcı olacaktır. Özellikle okulların okul öncesi eğitime uygun düzenlenmesi ebeveynlerin de önemsedığı noktaları tamamlayarak kurumların da güvenilirliğini artıracaktır.
4. Okullarda eğitime katkı sağlayan ve verilen eğitimin kalitesini en çok etkileyen yönetici, öğretmen ve personel yapı taşlarının yeterliliklerinin görev ve sorumluluklarının belirlenmesi ve bu konudaki denetimin sağlanması, ayrıca ödül-ceza yöntemi ile bu yapı taşlarının mesleki motivasyonlarının sağlanması eğitimin kalitesinin artmasını sağlayacaktır. Bu sayede okullaşma oranı da artacaktır.
5. Okul öncesi eğitim ile ilgili gerek alanında görev yapan tüm meslek gruplarının yetiştirilmesinden hizmet içi eğitimlerine, denetmenlerin seçiminden hizmet içi eğitimlerine kadar, gerekse eğitim kalitesinin artırılması için eğitim kurumlarının ve personelin belli bir standarda oturtulmasında mevcut yasal düzenlemeler yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle yeni yasalar hazırlanmalı ve okul öncesi eğitim tüm yönleriyle standart bir çerçeveye alınarak kalıcılığı sağlanmalıdır.
6. Hâlihazırda sadece ebeveynlerin değil, eğitim sisteminde yer alan tüm paydaşların da okul öncesi eğitim konusunda yeterince bilgiye sahip olmadığı görülmektedir. Bu nedenle gerekli medya ve tanıtım yolları ile okul öncesi eğitimin amaç ve öneminin tanıtılması ve ebeveynlerin bu konuda gerekli bilgilendirmenin sağlanarak okul öncesi eğitime katılımlarının desteklenmesi eğitimin yaygınlaştırılması açısından önemli bir etken olacaktır.

7. Okul öncesi eğitimde yer alan personel, öğretmen ve yöneticilerin daha iyi bir eğitim amacıyla kendilerini geliştirmesine fırsat verilmesi de okul öncesi eğitimin kalitesini artıracaktır. Özellikle kalıplaşmış ve bilindik eğitimler yerine çağdaş, günümüzde daha rahat kullanılacak, teknoloji ile uyumlu eğitimlerin verilmesi etkili olacaktır.

6.2 Bu Konu İle İlgili Araştırma Yapacak Araştırmacılara Öneriler

1. Okul öncesi eğitim konusunda ebeveynlerin beklentileri dünya çapında araştırılıyor olmasına rağmen ülkemizde bu konuda herhangi bir araştırma bulunmamaktadır. Özellikle eğitimin kalitesi ve yaygınlaştırılmasının en büyük rolü niteliğinde olan ebeveynlerin düşüncelerinin ve beklentilerinin araştırılması ve okul öncesi eğitimin geliştirilmesinde kullanılması oldukça önemlidir.
2. Gelecekte gerçekleştirilecek çalışmalarda ailelerin kurumları değerlendirmesinin ya da özelliklerin artırılarak sadece tek bir duruma odaklanarak (Program, aile katılımı vb.) araştırılması da mümkündür.
3. Bu çalışmada sadece devlet okulları araştırılmıştır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda özel okulların da araştırmaya katılarak özel okullardaki ebeveyn beklentilerinin neler olduğu ve ne ölçüde karşılanabildiği araştırılabilir.
4. Devlet ve özel okulları arasında yeterlikler ve beklentiler açısından karşılaştırma yapılarak özel okullara olan büyük kaymanın sebepleri bulunabilir ve bu durumun eşitlenmesi için gereken çalışmaların neler olacağı saptanabilir.
5. Ailelerin devlet / özel okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar, okul aile işbirliği vb. etkenlere ilişkin görüşlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için farklı örneklem grupları ile derinlemesine görüşmeler yapılarak nitel veriler ortaya koyulabilir.

KAYNAKLAR

Achhpal, B. (2000). *A Comparsion Of European American And Puertorican Parents Belifs and Expectations Concerning Early İntervention Programs For Preschool Children.*

Altinkaynak, Ş. Ö. ve Yanıklar, C. (2014). Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocuklarının Gelişimine Yönelik Beklentileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 56 – 72.

AÖF (2012). *Özel Öğretim Yöntemleri Ders Kitabı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2000). *Okul Öncesi Eğitim Ve Anasınıfı Programları*. İstanbul: YA-PA.

Argon, T. ve Akkaya, M. (2008). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 413-430.

Arslanargun, E. ve Tapan, F. (2011). Okul Öncesi Eğitim Ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 219-238.

Aslan, B. ve Yıldırım, N. (2004). *Okul Yöneticisinden Beklentiler*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi.

Atalay, T (2003). *Geçmişten Günümüze Kıbrıs (İdari Yapılanma ve Din Eğitimi)*,

Konya: Mehir Vakfı Yayınları.

Au, M. L. (2004). Parents Expectations Of Pre-School Education. *Hong Kong*

Journal of Early Childhood, 3(2), 41-46.

Bağışkan, T. (2014). *Kıbrıs'ta Osmanlı – Türk Eserleri (5), Sıbyan Mektepleri ve*

Medreseler. Kıbrıs: Yenidüzen Gazetesi, Sayı:183.

Ball C. (1994), *Start Right. The Importance of Early Learning*, England: R.S.A.

Bartell, Carol A.; Birch, Lavvrence W. (1995). Restructuring Administrator

Preparation For California. *Thrust for Educational Leadership*, 24(5), p28-31.

Başaran, İ. E. (2004). *Yönetimde İnsan İlişkileri*, Ankara: Kadioğlu.

Behçet, H. (1969). *Kıbrıs Türk Maarif Tarihi (1571-1968)*, Lefkoşa.

Bekman, S. (1997) "Okulöncesi Eğitim Merkezlerinin Etkili Olabilmesinde Niteliğin

Önemi" *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 9

Bika, A. (1996). *Defining Elements in the Planing of Early Childhood (Clasrooms)*

as Parameters in the Development and Education of the Child. 6 th European Conference on the Quality of Early Childhood Education.

- Bilir, Ş. (1993). *Okul Öncesi Eğitimin Önemi Ve Yararları: Okul Öncesi Eğitimi*.
Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Bulut, B. (2005). *5-6 Yaş Grubunda Çocuğu Bulunan Ailelerin Okul Öncesi Eğitime Bakışı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Büyükkaragöz, S. (1993). *Öğretmen ve Velilerin Okul Öncesi Eğitim Programları Hakkında Görüşleri*. 9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul.
- Can, N. (2002). Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*.
Ankara: MEB Basımevi.
- Carlson, H. L. (1993). Impact Of Societal Orientations On Early Childhood Programmes And Parents And Professionals Views Of Those Programmes: Sweden, England, United States. *International Journal of Early Childhood* 25(1), 20-26.
- Charlesworth, R. ve Radeloff J. D. (1991). *Experiences in Math for Young Children*. (Second Edition). New York: Delmar Publishers Inc. Albany.
- Cohen, L, Manion, L. ve Morrison, K. (2010). *A Guide To Teaching Practice*. (5th edition). London: Routledge.

- Cryer D., Tietze W., Burchinal M., Leal T. ve Palacios J. (1999), “*Predicting Process Quality From Structural Quality in Preschool Programs: A Cross-Country Comparison*”
- Çakıroğlu, N. (2013). *Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Görüşleri ve Bu Eğitimden Beklentileri (Devrek İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi
- Çetinsoylu, N.A. (1998). *İki Farklı Sosyal Çevrede Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Giden Çocukların Anne-Babalarının Okulöncesi Eğitimden Beklentilerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi
- Da Silva, L. and Wise, S. (2006). Parent Perspectives on Childcare Quality Among A Culturally Diverse Sample. *Australian Journal of Early Childhood*, 31(3), 6-14.
- De Jager, H. J. ve Nieuwenhuis F. J. (2005). Linkages Between Total Quality Management and The Outcomesbased Approach in an Education Environment. *Quality in Higher Education*, 11(3), s. 251.
- Demirel. Ö. (1989) *Ülkemizde Okulöncesi Çağdaki Çocukların Eğitimlerinin Gereği Ve Yaygınlaştırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri*. Yapa 6. Okulöncesi Semineri, İstanbul.
- Demiriz, S. Karadağ, A. S., Ulutaş, İ.(2003) *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı Ve Donanımı*. Ankara: Anı.

Dockett, S., Perry, B. (2002). Beliefs And Expectations of Parents, Prior-To School Educators and School Teachers as Children Start School: An Australian Perspective. *American Educational Resarch Association Annual Meeting*. 14(3).

Durmuş, S. (2006). *İlköğretim Öncesi ve İlköğretim Yapılarında Planlama ve Tasarım Sürecine Katılımlı Yaklaşım*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi.

Einarsdóttir, J. (2010). Icelandic Parents Views on The National Policy on Early Childhood Education. *Early Years: Journal of International Research and Development*, 30 (3), 229-242.

Einarsdóttir, J. (2008). Children's And Parents Perspectives On The Purposes of Playschool in Iceland. *International Journal of Educational Research*, 47(5), 283291.

Erwin, P., & Letchford, J. (2003). Types Of Preschool Experience and Sociometric Status in the Primary School. *Social Behavior and Personality: An international journal*, 31, 129-132.

Estes. L. (2004). *Essential Child Care And Early Child Education*. Boston: Pearson Prentice.

- Foot, H., Howe, C., Cheyne, B., Terras, M. and Rattray, C. (2000). Pre-School Education: Parents Preferences, Knowledge and Expectations. *International Journal of Early Years Education*, 8(3), 189-204.
- Gartrell, D. (2004). *The Power Of Guidance: Teaching Social-Emotional Skills In Early Childhood Classrooms*. Clifton Park. NY: Thomson Delmar.
- Genç, Ş. (2001). *İlköğretimde Etkili Öğretme Ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Projeler, Koordinasyon Merkezi Başkanlığı.
- Glasser, W. (1992). *Okulda Kaliteli Eğitim*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Gözütok, D. (1991). Öğretmen ve Öğrencilerin Algılarına Göre Mesleki Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 24 (2).
- Gülender, S. (1993). *Velilerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri*. 9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul.
- Güneysu, S. (2005), *Erken Çocukluk Eğitimi Hizmetlerinde Kalite*. Okul Öncesi Eğitimde Kalite: Üniversitelerin Rolü Toplantısı Raporu. İstanbul: MEB, AÇEV, UNICEF ve Eğitim Reformu Girişimi.
- Haşim, M.A. (1986). *Belgelerle Kıbrıs Türk Vakıflar Tarihi*, Lefkoşa: Kıbrıs Vakıflar Dairesi Yayınları.

Hendricks, C. (2006). *How Safe Is Your Classroom? Identifying Hazards Before Accidents Happen.*

Howes C., Pianta, R. (2010). Quality of Prekindergarten: What Families Are Looking for in Public Sponsored Programs, *Early Education And Development*, 17(4), s. 619–642.

Jackman, H. L. (2005). *Early Education Curriculum: A Child's Connection to the World.* (Third Edition). New York: Thomson Delmar Learning.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1991). *Eğitimde Nitelik Geliştirme. Eğitimde Arayışları Sempozyumu Bildiri Metinleri.* İstanbul: Kültür Koleji Yayınları No:1, 41–45.

Kandır, A. (1999). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Etkinliklerin Planlanması: Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*, Rehber Kitaplar Dizisi. İstanbul: YA-PA.

Kandır, A. (2005). *Erken Çocukluk Eğitiminde Kaliteyi Belirleyen Ölçütler.* M. Sevinç (Ed.), *Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 1.* İstanbul: Morpa.

Karakaya, İ. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* A. Tanrıöğren (Ed.), Ankara: Anı Yayıncılık.

Karaküçük, A. S. (2008). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel/Mekânsal Koşulların İncelenmesi: Sivas İli Örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2).

- Karakütük, K. (1992). Amaç, Yapı ve Yönetim Süreçleri Açısından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Eğitim Sistemi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 2, s.213-243.
- Katz, L. (2003). "What is Basic to all our Children: A Contemporary Perspective" OMEP, Dünya Konsey Toplantısı ve konferansı, s. 20-34, Kuşadası.
- Kaya, Ö. M. (2002). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi Ve Katılımları İle Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne-Baba Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi.
- Kesicioğlu, O. S. (2013). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Eğitime İlişkin Algılarının İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 12(43), s. 183-199.
- Keyser,J. (2006). *From Parents To Partners: Building A Family-Centered Early Childhood Program*. St. Paul. MN: Redleaf Press.
- Kıldan, A. O. (2012). Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Öğretmen Ve Veli Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 135-150.
- Kıldan, O. (2010). Okul Öncesi Eğitim Bağlamında "Eğitim Hizmetlerinde Kalite" *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 15(2). S 111-130.

- KKTC İstatistik Yıllığı (2017). *Yıllara Göre Öğrenci ve Okul İstatistikleri*.
- KKTC MEB (2011). *Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi*, Lefkoşa: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- KKTC MEB (2016). *Temel Eğitim Sistemi*, Lefkoşa: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- KKTC MEB (2017). *Okul Öncesi Eğitim Sistemi*, Lefkoşa: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- KKTC Öğretmenler Yasası (1986). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nde kabul olunan Öğretmenler Yasası*, Lefkoşa.
- KKTC V. Milli Eğitim Şurası (2013). *Okul Öncesi Eğitim Komisyonu Toplantı Kararları*. Lefkoşa: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Koç, G. (1996). *Anne Babaların Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Etkiler*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi
- Koç, G. (1999), Anne Babaların Okulöncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Etkiler, *Mesleki Eğitim Dergisi*, s. 1-2.
- Koçak, Y. (1991). Okul-Aile İletişimin Engelleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı: 6, s. 129-133.

- Köksal Akyol, A., Oğuz, V. ve Yılgin, N. (Nisan 2006). *Anne-Babaların Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimleri Üzerine Anne-Babaya İlişkin Çeşitli Değişkenlerin Etkisinin İncelenmesi*. Birinci Uluslararası Sosyal Hizmetler Sempozyumu Sunum Kitabı.
- Köksal İ. (2002). *Anaokulu ve Anasınıfına Devam Eden 3-6 Yaş Çocuklarının Anne Babalarının Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimlerini Etkileyen Etmenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Gazi Üniversitesi
- Kuşin, İ. (1991). *Okul Öncesinde Aile ve Okul İşbirliği*. 7. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. Eskişehir.
- Lindner, K. (2004). *Parental Needs and Expectation of School-Home Communication In A Child's Preparatory Year of School* , Paper Presented at the Australian of Research in Education 2004 Annual Conference.
- Memioğlu, A. Z. (2003). İmparatorluktan Cumhuriyete İlköğretimimiz, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 21, s.241-252.
- Menino, T. M. (2000). *Designing Schoolyards & Building Community. The Boston Schoolyard Initiative*.
- METGE (2012), *Okul Öncesi Eğitim Kurumları, Fiziksel Koşullar ve Personel*. Ankara: MEB Yayınları.

Metin, N., Arı, M. (1993). “Anne-Babaların Anaokulundan Beklentileri”, 9.Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. Ankara.

Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1997), *Okulöncesi Eğitimi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Oktay, A. (2003). *21.Yüzyıla Gिरerken Dünya da Yaşanan Değişimler ve Erken Çocukluk Eğitimi. Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar.* İstanbul: Morpa.

Oktay, A. ve Unutkan, Ö. (2003). *Aile Katılımı, Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar.* İstanbul: Morpa.

Oktay, A., Zembat, R., Polat Unutkan, Ö.(2005). Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim. *İlk Öğretmen Eğitimci Dergisi*, Sayı: 6.

Ömeroğlu, E. T. (2000), *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel ve Eğitsel Ortamları, Okul Öncesi Eğitim İlke ve Yöntemleri*, (Ed. Şefik Yaşar), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Öztan, Y. (2002). “Oyun Yerleri için Planlama ve Tasarım Açısından Bazı İlkeler”, *Çocuk Çocuk Dergisi*, 13.

Poyraz, H. ve Dere, H. (2003), *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Anı.

- Quality Assurance Agency - QAA.(1999). *Quality Assessment Report by the HEFCE*.
- Sevinç, M. (2006). Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların Annelerinin Okuldan Beklentileri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13.
- Seyfullahoğulları, A. (2012). Ailelerin Anaokullarından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 1-15.
- Sharma, N., Vaid, S. and Dhavan, R. (2004). Parental Concepts About Preschool Education. *Kamla-Raj*, 6(3), 201-208.
- Sheridan, S. (2001). *Pedagogical Quality in Preschool: An Issue Of Perspectives*. Acta Universitatis Gothoburgensis, s.14-82.
- Simonon, L. (2000). Permaculture Playgrounds. *Playlines*, 8 (21).
- Solak, N. (2007). *Adana İl Merkezinde Bulunan Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.
- Şahan, M. A. (2011). *İlköğretim Okullarında Öğrencisi Olan Velilerin Yönetici ve Öğretmenlerden Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi.
- Şahin, E. 2005. *Okul Öncesi Eğitimi*, Ankara: Anı.

- Şener, E. A. (2001). *Okul Öncesi Çocuk Eğitim Merkezleri İçin Değişebilir/Dönüşebilir/Esnek Bir "Fiziksel Çevre Modeli*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar*. Ankara: Pegama.
- TCMEB (2016). *Okulöncesi Eğitim Programı (36–72 Aylık Çocuklar İçin) Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- TCMEB (2015). *TC Milli Eğitim Bakanlığı Kurum Standartları Klavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- TED (2009). *Öğretmen Yeterlilikleri Özet Rapor*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S.(2007). Aile Eğitim Programlarına Baba Katılımının Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*. (18),1, s. 39-48.
- Topaç, N. Yaman, Y., Ogurlu, Ü., İlgar, L. (2012). *Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Ailelerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçerken Göz Önünde Bulundurdıkları Ölçütlerin İncelenmesi*. Cyprus New Trends on Global Education Conference.
- Tuğrul, B. ve Tokuç, H. (2007). *Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitim Hakkındaki Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi*, 1, Ulusal İlköğretim Kongresi, Ankara.

- Tulan, A. (2005). *Ebeveynlerin Okulöncesi Eğitimden Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Tunçeli, H. İ. ve Akman, B. (2014). Anaokullarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Okul Olgunluklarına Etkilerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 333-341.
- Ulçay S. (1993), *Okulöncesi Eğitim Araçları ve Lego Dacta Eğitim Sistemi*. 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, s. 211-212.
- Ulutaş Avcu, A. (2016). Annelerin Beş Yaş Çocuklarının Gelişimine İlişkin Okul Öncesi Eğitimden Beklentilerinin İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(2), 23-32.
- UNICEF (2001). *Dünya Çocukları Raporu*.
- Ural, O. & Ramazan, M. O. (2007), *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü, Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Edt: S. Özdemir, H. Bacanlı & M. Sözer), Türk Eğitim Derneği, 11-56
- Üstünova, E. (1998) *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Annelerinin Eğitim Sevilerine Göre Beklentileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

- Varinli, İ. Uzay, N. (1997). *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Hizmet Kalitesini Artırmaya Yönelik Çalışmalar. Yükseköğretimde Sürekli Kalite İyileştirme*. Ankara: Haberal Eğitim Vakfı.
- Vidali, E., L. (1998). Parental Expectations of Early Childhood Services for Preschool Children: The Case of Policy Change in Greece, *International Journal of Early Years Education*, 6(1), 19-30.
- Weinberg, L. M. (2009). *Parents Educational Expectations For Their Young Children: SES, Race/Ethnicity And School Feedback*. Unpublished doctoral dissertation. The Florida State University College.
- Yaşar, Ş. (2002). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları.
- Yeşilyaprak. B. (2000). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel.
- Yeşilyurt, Z. C. (2011). *Türkiye 'de Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Bu Beklentileri Karşılama Durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi.

EKLER

Ek A: DAÜ Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu İzni

**Doğu Akdeniz
Üniversitesi**
"Uluslararası Kariyer İçin"

**Eastern
Mediterranean
University**
"For Your International Career"

P.K.: 99628 Gazimağusa, KÜZEY KIBRIS /
Famagusta, North Cyprus,
via Mersin-10 TURKEY
Tel: (+90) 392 630 1995
Faks/Fax: (+90) 392 630 2919
bayek@emu.edu.tr

Etik Kurulu / Ethics Committee

Sayı: ETK00-2017-0175

30.05.2017

Sayın Ayşe Çelebi
Temel Eğitim Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun **15.05.2017** tarih ve **2017/43-13** sayılı kararı doğrultusunda, **Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarından Beklentileri ve Bu Beklentilerinin Erken Çocukluk Eğitim Kurumları Tarafından Karşılama Durumunun İncelenmesi** adlı tez çalışmanızı, Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek'in danışmanlığında araştırmanız, Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.

Bilginize rica ederim.

Doç. Dr. Şükrü Tüzmen
Etik Kurulu Başkanı

ŞT/sky.

www.emu.edu.tr

Ek B:KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Uygulama İzni

**KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: İÖD.0.00-35/2017/1B-1131

Lefkoşa, 13 Nisan 2017

Sayın Ayşe ÇELEBİ,
Doğu Akdeniz Üniversitesi,
Gazimağusa.

Müdürlüğümüze bağlı okullardaki öğrencilerin velilerine uygulamak istediğiniz "Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarından Beklentileri ve Bu Beklentilerin Erken Çocukluk Eğitim Kurumları Tarafından Karşılama Durumunun İncelenmesi" konulu çalışma soruları, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş olup gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması uygun görülmüştür.

Çalışma uygulamadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve tamamlandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesi hususunda gereğini saygı ile rica ederim.

Hacı BAŞARI
Müdür Muavini
ve
Müdür (Y)

/113

Tel (90) (392) 228 3136 - 228 6893
Fax (90) (392) 228 7158
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KKTC

Ek C:Gönüllü Olur Formu

DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU BİLGİLENDİRİLMİŞ

GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Lütfen Bu Dokümanı Okumak İçin Zaman Ayırınız

Değerli anne-babalar;

Sizleri, Ayşe Çelebi tarafından tez çalışması olarak yürütülen “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Kurum Seçiminde Göz Önüne Aldığı Etmenler ve Bu Etmenlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları Tarafından Karşılama Durumunun İncelenmesi” başlıklı araştırmaya katılmaya davet ediyoruz. Anketi yanıtlamaya başlamadan önce araştırmanın nasıl ve neden yapılacağını bilmeniz önemlidir. Bu nedenle bu formda yer alan bilgilerin tarafınızdan okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. İsterseniz bu bilgileri aileniz ve/veya yakınlarınız ile tartışınız. Eğer anlayamadığımız ve sizin için açık olmayan bilgiler varsa ya da daha fazla bilgi isterseniz bizimle iletişim kurabilirsiniz.

Bu araştırmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Bu araştırmaya katılmayı istememe hakkına sahiptir. Araştırmanın sonuçları yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacak, bilgileriniz gizli tutulacak ve **çocuk, okul ve anne-baba isimleri araştırma raporunda yer almayacaktır.**

Araştırmayı Yürüten

Ayşe ÇELEBİ

ayse.celebi90@gmail.com

05338704418

Araştırma Danışmanı

Prof. Dr. Ayşe Işık GÜRŞİMŞEK

Öğretim Görevlisi

isik.gursimsek@emu.edu.tr

Araştırmanın Amacı:

Erken çocukluk eğitimi tüm Dünya çapında önemsenen ve uygulanması için özellikle üstünde durulan bir olgudur. Ülkemizde erken çocukluk eğitimi resmi kurumlarda 4 yaş ve anasınıflarında verilmektedir. Bu araştırmada, anne ve babalarca erken çocukluk eğitiminde kurum seçiminde göz önüne aldıkları etmenlerin hangi ölçüt ve beklentilere göre değişim gösterdiğini belirlemek ve kurumsal etkenlere bağlı olarak çocukların yaşadığı fırsat eşitsizliğinin nedenlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Bu araştırmada, anasınıfına devam etmekte olan çocukların ebeveynlerinin erken çocukluk eğitimi kapsamında seçtikleri kurumlardan beklentileri ve bu beklentilerinin kurumlarca karşılanma durumunu etkileyen etkenlerin irdelenmesi hedeflenmiştir.

İzlenecek Olan Yöntem ve Yapılacak İşlemler:

Bu araştırmada, “Ebeveynlerin Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarından Beklentileri Anketi” kullanılacaktır. Kullanılacak olan ölçme aracı araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup anne babaların erken çocukluk eğitimi kurumlarından beklentilerini ve bu beklentilerinin karşılanma durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçeğin içeriğinde ebeveynlerin tanımaya yönelik demografik bilgi formu ve okuldan beklentilerine yönelik sorular yer almaktadır.

Ölçek geliştirme sürecinde Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek’in görüşleri alınarak ölçek soruları oluşturulmuştur. Elde edilen sorular ölçek formatında düzenlenmiş olup Yrd. Doç. Dr. Kemal Batman ve Prof. Dr. Tanju Gürkan’ın görüşlerini ve önerilerini almak üzere gönderilmiştir. Uzman görüşünden alınan dönütler doğrultusunda ölçek tekrar düzenlenmiş olup son hali Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek tarafından

incelenmiştir. Yapılan düzenlemeler sonunda elde edilen ölçeğin son hali Etik kurul ve Bakanlık izinlerine bağlı olarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Uygulama konusunda izin alınmasını izleyerek, belirlenen okullara ölçek dağıtılacak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılacaktır. Bu aşamayı izleyerek asıl verilere ulaşılabilecek ve ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri ve bu beklentilerinin karşılanma durumunun incelenmesi için veriler toplanarak değerlendirilecektir.

Araştırma Süreci:

Bu araştırmanın veri toplama süreci yaklaşık 8 hafta olarak belirlenmiştir.

Katılması Beklenen Gönüllü Sayısı:

2014-2015 Eğitim Öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Resmi Okul Öncesi Eğitimi kurumlarında öğrenimine devam eden 4-5 yaş öğrenci sayısı 3825 dir. Buna bağlı olarak bu çalışmada 500 okul öncesi dönem çocuğunun ebeveynlerine ulaşılması planlanmaktadır. Uygulama için; KKTC'nin 5 bölgesinde mevcut öğrenci sayıları dikkate alınarak okul dağılımları hesaplanmış ve kolay ulaşılabilirlik ilkesi doğrultusunda uygulamaya alınacak okullar belirlenmiştir. Bu okullardan basit tesadüfi örnekleme yoluyla katılımcı ebeveynler belirlenecektir.

Araştırmanın Yapılacağı Yer

Araştırmanın verileri Gazimağusa, Lefkoşa, Girne, Güzelyurt ve İskele ilçelerinden toplanacaktır.

Araştırmaya Katılan Araştırmacılar:

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek (Tez Danışmanı)

Ayşe Çelebi

Araştırmanın Adı: Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Kurum Seçiminde Göz Önüne Aldığı Etmenler ve Bu Etmenlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları Tarafından Karşılanma Durumunun İncelenmesi

Tarih:

Veli Adı Soyadı:

İmza:

Ek D:Kişisel Bilgi ve Anket Formu

Sayın veliler,

Elinizdeki bu anket bilimsel bir araştırma için kullanılacaktır. Bu anketin amacı; erken çocukluk eğitim kurumlarında çocuğu olan ebeveynlerin erken çocukluk eğitim kurumlarından beklentileri ve bu beklentilerinin erken çocukluk eğitim kurumları tarafından karşılanma durumunu belirlemektir.

Anket formu 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm sizinle ilgili kişisel bilgiler, ikinci bölüm okul öncesi kurumlarından beklentileriniz ve üçüncü bölüm ise bu beklentilerin okul öncesi eğitim kurumları tarafından karşılanma durumu ile ilgili soruları içermektedir. Ankette yer alan sorulara objektif ve samimi cevaplar vereceğinize inanıyorum. Katılıminız için şimdiden teşekkür ederim.

Lütfen soruların tamamını dikkatli bir şekilde okuduktan sonra sizin için en uygun olan cevabı işaretleyiniz.

Ayşe ÇELEBİ
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Okul Öncesi Eğitim Bölümü
05338704418

Bölüm 1:

1) Görüşme Yapılan Kişi

( ) Anne ( ) Baba

2) Annenin Yaşı

( ) 18-24
( ) 25-30
( ) 31-40
( ) 41-45
( ) 46-50
( ) 51 ve üzeri

3) Babanın Yaşı

( ) 18-24
( ) 25-30
( ) 31-40
( ) 41-45
( ) 46-50
( ) 51 ve üzeri

4) Yaşadığınız Yerleşim Yerinin Adı

( ) Köy.....
( ) Kent.....

5) Annenin Eğitim Durumu

( ) Okur-yazar değil ( ) İlkokul mezunu ( ) Ortaokul mezunu
( ) Lise mezunu ( ) Üniversite mezunu ( ) Lisansüstü ve doktora

6) Babanın Eğitim Durumu

( ) Okur-yazar değil ( ) İlkokul mezunu ( ) Ortaokul mezunu

Lise mezunu   Üniversite mezunu   Lisansüstü ve
doktora

7) Annenin Mesleği:

Çalışmıyor (ev hanımı)   Memur   Özel Sektör
Çalışanı
 Serbest Meslek Çalışanı   Emekli   Diğer:.....

8) Babanın Mesleği:

Çalışmıyor   Memur   Özel Sektör
Çalışanı
 Serbest Meslek Çalışanı   Emekli   Diğer:.....

9) Ailedeki çocuk sayısı

1   2   3   4 ve üstü

10) Okul öncesi eğitimi almış ve almakta olan kaç çocuğunuz var?

1   2   3   4 ve üstü

11) Anne ve baba her ikisi de çalışıyorsa, siz gelene kadar çocuğunuza kim bakıyor?

Ben işten gelene kadar yalnız kalıyor
 Benimle aynı saatte eve geliyor
 Ablası/abisi bakıyor
 Evde bakıcı var
 Bizimle birlikte yaşayan akraba (anneanne, babaanne vb) bakıyor
 Komşu /Komşular bakıyor
 Diğer:.....

12) Anne ya da babadan biri çalışmıyorsa, Çocuğunuza kim bakıyor?

Ben bakıyorum
 Bakıcı bakıyor
 Ben ve bakıcı birlikte bakıyoruz
 Ablası /abisi bakıyor
 Bizimle birlikte yaşayan akraba (anneanne, babaanne vb) bakıyor
 Diğer:.....

13) Çocuğunuzu okul öncesi eğitime göndermenizde etkili olan 5 sebep nedir?

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....
e) .....

14) Çocuğunuzun şu anda bulunduğu anaokulu/ anasınıfını seçerken dikkat ettiğiniz özelliklerden en önemli 5 tanesi nedir?

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....
- e) .....

BÖLÜM 2:

Aşağıda sizlerin çocuğunuzun okul öncesi eğitim kurumunu seçerken beklentilerinizin neler olduğunu belirlemek amacıyla hazırlanmış bazı sorular bulunmaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, bu özelliği kurum seçerken ne ölçüde önemli gördüğünüzü size verilen cevap listesi üzerinde ayrılan yere (X) şeklinde işaretleyiniz. Lütfen tüm ifadeleri eksiksiz bir şekilde atlamadan yanıtlayınız. Size verilen liste üzerinde kimliğinizi gösterecek bir işaretleme yapmaktan lütfen kaçınınız.

	Çok Önemli	Önemli	Kararsızım	Az Önemli	Hiç Önemli Değil
1. OKULDAN BEKLENTİLER					
A. İÇ MEKAN					
1. Sınıfın geniş ve ferah olması					
2. Her sınıfa ait ayrı tuvalet ve lavaboların olması					
3. Sınıftaki çocuk sayısının az olması					
4. Sınıf zemininin kaygan olmaması					
5. Tuvalet ve lavaboların çocukların boyuna uygun olması					
6. Sınıf içinde etkinlik köşelerinin olması					
7. Her sınıfa ait ayrı bir oyun odası olması					
8. Okul girişinde çocukların eşyaları için ayrılmış yerlerin olması					
9. Her sınıfta uyku için yeterli alanın bulunması					
10. Sınıfta aynı yaşta çocukların olması					
11. Sınıfta bulunan masa ve sandalyelerin hareketi engellemeyecek şekilde düzenlenmiş olması.					
12. Sınıfın yeterli biçimde ısınması					
B. DIŞ MEKAN					
1. Okulun ilkokul binasından ayrı olması					
2. Okulun bahçesinin ve oyun alanlarının bulunması					
3. Okul bahçesinde kapalı alanların bulunması					
4. Okul sınırlarının çit/tel/duvar ile belirlenmiş olması					
5. Bahçede çimen, ağaç ve bitkilerin olması					
6. Bahçenin taş parke ile kaplı olması					
7. Bahçenin büyük olması					
8. Bahçede kum havuzunun olması					
9. Açık alanlarda farklı öğrenme alanları (sera, kümes, trafik eğitim parkı vb.) bulunması					
10. Bahçede denge ve tırmanma grubu malzemelerin bulunması					
11. Bahçede taşınabilir mobilya ve malzeme (Top, ip, bisiklet, kova seti vb.) bulunması					

	Çok Önemli	Önemli	Kararsızım	Az Önemli	Hiç Önemli Değil
12. Bahçede veliler için oturacak yerlerin olması					
C. MATERYAL					
1. Sınıfta her öğrenciye yetecek miktarda materyal olması					
2. Materyallerin hazır alınması					
3. Materyal seçiminde yaşa dikkat edilmesi					
4. Materyal seçiminde sağlığa uygunluğuna dikkat edilmesi					
5. Materyal seçiminde çocukların cinsiyetine dikkat edilmesi					
6. Materyal seçiminde bireysel farklılıklara dikkat edilmesi					
D. GÜVENLİK					
1. Okul binasında güvenlik görevlisinin olması					
2. Bahçenin tehlikeli maddelerden (Cam, Çivi vb.) arındırılmış olması					
3. Kapı ve pencerelerin çocuklar için güvenli olması					
4. Okulun baz istasyonuna uzak olması					
5. Okulun anayola uzak olması					
6. Okulun inşaat alanlarına uzak olması					
7. Okula yabancıların giriş çıkışlarının engellenmiş olması					
8. Okula araçların giriş çıkışlarının engellenmiş olması					
9. Servis ulaşımının güvenli olması					
10. Prizlerin korunaklı olması					
11. Güvenlik kamera sisteminin olması					
12. Elektrik kesintilerinde kullanılacak sistemin olması					
13. Acil durumlarda (Doğal Afetler vb.) tahliye planının olması					
14. Okul çıkışlarında kaldırım kenarında bariyer olması					
E. TEMİZLİK VE BESLENME					
1. Sınıfın ve sınıf dışı alanların düzenli olarak sağlık kurallarına uygun temizleniyor olması					
2. Oyun bahçesinin bakımlı olması					
3. Okulda yemek çıkıyor olması					
4. Okulda kantin bulunması					
5. Okulda satılan yiyeceklerin sağlık açısından denetimlerinin yapıyor olması					
6. Okulda belirlenmiş beslenme saatlerinin olması					
7. Tuvaletlerin her gün temizleniyor olması					
8. Eğitim malzemelerinin dezenfekte ediliyor olması					
9. Beslenme saatinde çocuklara refakat eden öğretmenin bulunması					
F. ULAŞILABİLİRLİK					
1. Okulun eve yakın olması					
2. Okulun iş yerine yakın olması					
3. Okulun servisinin ve servis yardımcısının olması					
4. Okulun konumunun kolay ulaşılır ve trafikten uzak olması					

	Çok Önemli	Önemli	Kararsızım	Az Önemli	Hiç Önemli Değil
5. Servis şoförüne ve servise kolay ulaşılabilmesi					
6. Servislerde güvenlik önlemlerinin alınmış olması					
2. YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE PERSONELDEN BEKLENTİLER					
A. YÖNETİCİ					
1. Okulun işleyiş ve kurallarında tutarlı olması					
2. Saygılı, olumlu, samimi, çevredekilere güven verici olması					
3. Okul etkinlikleri hakkında çevreyi bilgilendirmesi					
4. Öğrencilerin kayıt, kabul, mezuniyet vb. İşlerini zamanında yerine getirmesi					
5. Okulun güvenliği için gerekli önlemleri alması					
6. Öğrencilerin sağlığı için hijyenik bir ortam oluşturması					
7. Okuldaki sınıfları ve diğer alanları velilerin ziyaretine açması					
8. Öğretmenlerin zamanında sınıfa girip çıkmasını sağlaması					
9. Veli okula geldiğinde ilgi göstermesi					
10. Kültürel faaliyetlere katılan, yerel yönetimler ile bağlantı kuran biri olması					
11. Zararlı alışkanlıklara sahip olmaması					
12. Okulda öğretmenler ile velilerin rahat konuşabilecekleri bir yer sağlaması					
B. ÖĞRETMEN					
1. Giyim ve görünüşüne özen göstermesi					
2. Öğretmenin cinsiyeti					
3. Aldığı eğitimin alandan olması					
4. Eğitim öğretim ile ilgili yeni gelişmeleri okula getirmesi					
5. Velilerle iletişim kurmaya istekli olması					
6. İhtiyaç duyulduğunda rahatlıkla ulaşılabilmesi					
7. Öğrenci gelişimini izleyip değerlendirmesi					
8. Velilerin de katılacağı faaliyetler düzenlemesi					
9. Êv ziyaretleri yapması					
10. Okulun çevre tarafından tanınmasını sağlayıcı etkinlikler yapması					
11. Öğrencilerin okul dışı zamanlarda da gelişimlerin izlemesi					
12. Zararlı alışkanlıklara sahip olmaması					
13. Öğrenci ve velilerin kişisel farklılıklarına saygı göstermesi					
14. Güler yüzlü olması					
15. Adil olması					

	Çok Önemli	Önemli	Kararsızım	Az Önemli	Hiç Önemli Değil
16. Anlayışlı olması					
17. Saygılı olması					
18. Çocuklara değer veren biri olması					
19. Dinleme becerisine sahip biri olması					
C. PERSONEL					
1. Sınıflarda öğretmen yardımcısı bulunması					
2. Sınıflarda bulunan öğretmen yardımcılarının alandan olması					
3. Okulda psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti olması					
4. Okulda doktor/hemşire bulunması					
5. Okulda aşçı bulunması					
6. Personelin acil durumlarda sakin ve rahat olması					
7. Okulda bekçi bulunması					
8. Okulda yeterli sayıda hademe bulunması					
3. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMLARINA İLİŞKİN BEKLENTİLER					
1. Sosyal aktivitelerin olması					
2. Uygulanan eğitim programının kalitesi					
3. Yabancı dil eğitimi verilmesi					
4. İlköğretime hazırlayacak çalışmaların yapılması					
5. Eğitimin oyun ağırlıklı olması					
6. Kültürel değerleri içermesi					
7. Bedensel ve ahlaki gelişimi, çocuğun kişiliğini desteklemesi					
8. Yaratıcılığı desteklemesi					
9. Tiyatro, sinema, gezi vb. etkinliklere yer vermesi					
10. Eve etkinlik çalışması gönderilmesi					
11. Bilgisayar kullanımının öğretilmesi					
12. Ailenin eğitim programına ilişkin görüşlerine yer verilmesi					
13. Yeni gelen çocukların uyumuna yönelik etkinliklerin yapılması					
14. Sene sonu sergi / müsamere yapılması					
15. Çocuk kulübünün kurulmuş olması					
4. OKUL AİLE İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN BEKLENTİLER					
1. Okul aile birliğinin olması					
2. Okul etkinliklerinde ailelerin görüşünün alınması					
3. Yapılan etkinlikler ile ilgili her gün bilgi verilmesi					

	Çok Önemli	Önemli	Kararsızım	Az Önemli	Hiç Önemli Değil
4. Okulun aileler arası etkileşimi destekleyici aktivite düzenlemesi					
5. Okul öğretmen ve aile arası iletişimi güçlendirmek için okul dışı etkinlikler düzenlenmesi					
6. İstenildiğinde çocuğun sınıfta izlenilebilmesi					
7. Yılsonunda çocuk ile ilgili detaylı gelişim raporu verilmesi					
8. Okulun veliler ile irtibat halinde olması					
9. Ailelere yönelik eğitim seminerlerinin düzenlenmesi					
10. Veli okul ziyaret günleri belirlenmesi					
11. Ailelerin de katılabileceği çalışmalara yer verilmesi					
12. Aile katılım çalışmalarına önem verilmesi					
13. Dilek ve öneri iletilebilecek imkanın sağlanması					
14. Aile etkinlik günlerinin düzenlenmesi					

Bölüm 3: Yukarıda okuduklarınızı temel alarak aşağıda yer alan maddelere dair beklentilerinizin çocuğunuzun devam ettiği eğitim kurumu tarafından ne düzeyde karşılandığına dair değerlendirmelerinizi çizgiler üzerinde 1 – 7 arası puanlama yaparak belirtiniz. (1= Çok Yetersiz, 7 = Çok Yeterli)

1. İç Mekan	1	2	3	4	5	6	7
2.Dış Mekan	1	2	3	4	5	6	7
3. Materyal	1	2	3	4	5	6	7
4. Güvenlik	1	2	3	4	5	6	7
5. Temizlik ve Beslenme	1	2	3	4	5	6	7
6. Ulaşılabilirlik	1	2	3	4	5	6	7
7.Yönetici Yeterlilikleri	1	2	3	4	5	6	7
8.Öğretmen Yeterlilikleri	1	2	3	4	5	6	7
9.Personel Yeterlilikleri	1	2	3	4	5	6	7
10. Program	1	2	3	4	5	6	7
11. Okul Aile İşbirliği	1	2	3	4	5	6	7